

ΟΝΟΜΑΣΙΑ ΙΔΡΥΜΑΤΟΣ : Τ.Ε.Ι. ΠΑΤΡΩΝ

ΣΧΟΛΗ: ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ

ΤΜΗΜΑ: ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΥ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ ΚΑΙ
ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΚΩΝ ΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

ΤΙΤΛΟΣ ΠΤΥΧΙΑΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ :

ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΗΣ ΑΜΕΣΗΣ ΚΑΙ ΕΜΜΕΣΗΣ ΦΟΡΟΛΟΓΙΑΣ
ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ ΑΠΟ ΤΟ 1980 ΕΩΣ ΤΟ 2004

ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΟ ΣΠΟΥΔΑΣΤΡΙΩΝ:

ΠΑΝΑΓΟΥ ΑΓΓΕΛΙΚΗ Α.Μ. 731

ΣΚΛΑΒΕΝΙΤΗ ΑΥΓΗ Α.Μ. 725

ΤΟΥΡΛΟΥΚΗ ΔΗΜΗΤΡΑ Α.Μ. 749

ΕΠΟΠΤΕΥΩΝ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ : ΜΠΟΥΡΝΑΚΑΣ ΧΡΗΣΤΟΣ

Πάτρα 2007

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

	Σελ.
ΠΕΡΙΛΗΨΗ	7
ΜΕΡΟΣ Α: <u>ΦΟΡΟΛΟΓΙΑ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ – ΕΙΣΑΓΩΓΗ</u>	8
Α) ΑΞΙΟΣΗΜΕΙΩΤΑ ΣΤΟΥΣ ΦΟΡΟΥΣ.....	9
Β) ΤΡΟΠΟΙ ΔΙΑΙΡΕΣΗΣ ΤΩΝ ΦΟΡΩΝ.....	10
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1: <u>ΣΧΕΣΗ ΑΜΕΣΗΣ ΚΑΙ ΕΜΜΕΣΗΣ ΦΟΡΟΛΟΓΗΣΗΣ</u>	
1.0 ΑΜΕΣΗ ΦΟΡΟΛΟΓΙΑ.....	11
1.1 ΦΟΡΟΛΟΓΙΑ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ ΦΥΣΙΚΩΝ ΠΡΟΣΩΠΩΝ.....	11
ΕΣΟΔΑ ΤΟΥ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΑΠΟ Φ.Ε.Φ.Π. – ΠΙΝΑΚΑΣ.....	13
ΕΣΟΔΑ ΤΟΥ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΑΠΟ Φ.Ε.Φ.Π. – ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ.....	14
1.2 ΦΟΡΟΛΟΓΙΑ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ ΝΟΜΙΚΩΝ ΠΡΟΣΩΠΩΝ.....	15
ΕΣΟΔΑ ΤΟΥ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΑΠΟ Φ.Ε.Ν.Π. – ΠΙΝΑΚΑΣ.....	16
ΕΣΟΔΑ ΤΟΥ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΑΠΟ Φ.Ε.Ν.Π. – ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ.....	17
1.3 ΦΟΡΟΛΟΓΙΑ ΑΚΙΝΗΤΗΣ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΣ.....	18
ΕΣΟΔΑ ΤΟΥ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΑΠΟ Φ.Α.Π. – ΠΙΝΑΚΑΣ.....	21
ΕΣΟΔΑ ΤΟΥ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΑΠΟ Φ.Α.Π. – ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ.....	22
1.4 ΛΟΙΠΟΙ ΑΜΕΣΟΙ ΦΟΡΟΙ.....	23
i) ΦΟΡΟΛΟΓΙΑ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑΣ.....	23
ii) ΦΟΡΟΛΟΓΙΑ ΔΩΡΕΩΝ.....	23
iii) ΦΟΡΟΛΟΓΙΑ ΓΟΝΙΚΩΝ ΠΑΡΟΧΩΝ.....	24
iv) ΦΟΡΟΛΟΓΙΑ ΚΕΡΔΩΝ – ΛΑΧΕΙΩΝ.....	25
v) ΦΟΡΟΛΟΓΙΑ ΠΛΟΙΩΝ.....	25
vi) ΦΟΡΟΛΟΓΙΑ ΑΠΟΤΑΜΙΕΥΣΗΣ.....	27
ΕΣΟΔΑ ΤΟΥ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΑΠΟ ΛΟΙΠΟΥΣ ΑΜΕΣΟΥΣ ΦΟΡΟΥΣ – ΠΙΝΑΚΑΣ.....	29
ΕΣΟΔΑ ΤΟΥ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΑΠΟ ΛΟΙΠΟΥΣ ΑΜΕΣΟΥΣ ΦΟΡΟΥΣ. – ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ.....	29

2.0	ΕΜΜΕΣΗ ΦΟΡΟΛΟΓΙΑ.....	30
2.1	ΦΟΡΟΣ ΠΡΟΣΤΙΘΕΜΕΝΗΣ ΑΞΙΑΣ.....	30
	ΕΣΟΔΑ ΤΟΥ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΑΠΟ Φ.Π.Α. – ΠΙΝΑΚΑΣ.....	32
	ΕΣΟΔΑ ΤΟΥ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΑΠΟ Φ.Π.Α. – ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ.....	32
2.2	ΦΟΡΟΛΟΓΙΑ ΧΑΡΤΟΣΗΜΟΥ - ΤΕΛΗ ΧΑΡΤΟΣΗΜΟΥ.....	33
	ΕΣΟΔΑ ΤΟΥ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΑΠΟ ΤΕΛΗ ΧΑΡΤΟΣΗΜΟΥ -	
	ΠΙΝΑΚΑΣ.....	34
	ΕΣΟΔΑ ΤΟΥ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΑΠΟ ΤΕΛΗ ΧΑΡΤΟΣΗΜΟΥ -	
	ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ.....	35
2.3	ΦΟΡΟΛΟΓΙΑ ΚΥΚΛΟΥ ΕΡΓΑΣΙΩΝ.....	35
	ΕΣΟΔΑ ΤΟΥ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΑΠΟ Φ.Κ.Ε. – ΠΙΝΑΚΑΣ.....	36
	ΕΣΟΔΑ ΤΟΥ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΑΠΟ Φ.Κ.Ε. – ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ.....	37
2.4	ΦΟΡΟΛΟΓΙΑ ΤΡΑΠΕΖΙΚΩΝ ΕΡΓΑΣΙΩΝ.....	37
	ΕΣΟΔΑ ΤΟΥ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΑΠΟ Φ.Τ.Ε. – ΠΙΝΑΚΑΣ.....	38
	ΕΣΟΔΑ ΤΟΥ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΑΠΟ Φ.Τ.Ε. – ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ.....	39
2.5	ΦΟΡΟΛΟΓΙΑ ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΩΝ.....	39
	ΕΣΟΔΑ ΤΟΥ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΑΠΟ Φ.Α.- ΠΙΝΑΚΑΣ.....	40
	ΕΣΟΔΑ ΤΟΥ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΑΠΟ Φ.Α. – ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ.....	41
2.6	ΦΟΡΟΛΟΓΙΑ ΚΑΠΝΟΥ.....	42
	ΕΣΟΔΑ ΤΟΥ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΑΠΟ Φ.Κ. – ΠΙΝΑΚΑΣ.....	43
	ΕΣΟΔΑ ΤΟΥ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΑΠΟ Φ.Κ. – ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ.....	43
2.7	ΦΟΡΟΛΟΓΙΑ ΜΕΤΑΒΙΒΑΣΗΣ ΑΚΙΝΗΤΩΝ.....	44
	ΕΣΟΔΑ ΤΟΥ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΑΠΟ Φ.Μ.Α. – ΠΙΝΑΚΑΣ.....	45
	ΕΣΟΔΑ ΤΟΥ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΑΠΟ Φ.Μ.Α. – ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ.....	45
2.8	ΦΟΡΟΛΟΓΙΑ ΠΕΤΡΕΛΟΕΙΔΩΝ(ΚΑΥΣΙΜΩΝ).....	46
	ΕΣΟΔΑ ΤΟΥ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΑΠΟ Φ.Π. – ΠΙΝΑΚΑΣ.....	46
	ΕΣΟΔΑ ΤΟΥ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΑΠΟ Φ.Π. – ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ.....	47

2.9	ΔΑΣΜΟΙ , ΦΟΡΟΙ ΚΑΙ ΕΙΣΦΟΡΕΣ ΣΤΗΝ ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....	48
	ΕΣΟΔΑ ΤΟΥ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΑΠΟ ΔΑΣΜΟΥΣ , ΦΟΡΟΥΣ ΚΑΙ	
	ΕΙΣΦΟΡΕΣ ΣΤΗΝ ΕΙΣΑΓΩΓΗ – ΠΙΝΑΚΑΣ.....	49
	ΕΣΟΔΑ ΤΟΥ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΑΠΟ ΔΑΣΜΟΥΣ , ΦΟΡΟΥΣ ΚΑΙ	
	ΕΙΣΦΟΡΕΣ ΣΤΗΝ ΕΙΣΑΓΩΓΗ – ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ.....	49
2.10	ΛΟΙΠΟΙ ΕΜΜΕΣΟΙ ΦΟΡΟΙ.....	50
	i) ΦΟΡΟΛΟΓΙΑ ΟΙΝΟΠΝΕΥΜΑΤΟΣ.....	50
	ii) ΦΟΡΟΛΟΓΙΑ ΚΑΤΑΝΑΛΩΣΗΣ - ΠΟΛΥΤΕΛΕΙΑΣ.....	50
	iii) ΦΟΡΟΛΟΓΙΑ ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΣΗΣ.....	50
3.0	ΠΛΕΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ – ΜΕΙΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ ΑΜΕΣΩΝ ΚΑΙ	
	ΕΜΜΕΣΩΝ ΦΟΡΩΝ.....	52
4.0	ΣΥΓΚΡΙΣΗ ΑΜΕΣΩΝ ΚΑΙ ΕΜΜΕΣΩΝ ΦΟΡΩΝ.....	53
5.0	ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΕΠΙΔΡΑΣΕΙΣ ΤΗΣ ΔΙΑΡΘΡΩΣΗΣ ΤΩΝ ΔΗΜΟΣΙΩΝ	
	ΕΣΟΔΩΝ ΣΤΗΝ ΑΜΕΣΗ ΦΟΡΟΛΟΓΙΑ.....	57
6.0	ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΗ ΑΝΑΔΙΑΡΘΡΩΣΗ ΠΟΥ ΕΓΙΝΕ ΤΟ 1990.	
	ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ.....	59
7.0	ΕΜΜΕΣΗ ΦΟΡΟΛΟΓΙΑ.....	61
7.1	ΑΡΧΕΣ ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ.....	63
7.2	ΜΕΣΑ ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ.....	64
	i) ΘΕΣΜΙΚΑ.....	64
	ii) ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΑ.....	65
7.3	ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ.....	66

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2: ΦΟΡΟΔΙΑΦΥΓΗ – ΦΟΡΟΑΠΟΦΥΓΗ

2.1	ΕΝΝΟΙΕΣ ΦΟΡΟΔΙΑΦΥΓΗΣ – ΦΟΡΟΑΠΟΦΥΓΗΣ.....	68
2.2	ΣΧΕΣΗ ΦΟΡΟΔΙΑΦΥΓΗΣ – ΦΟΡΟΑΠΟΦΥΓΗΣ.....	71
2.3	ΜΕΤΑΚΥΛΙΣΗ ΦΟΡΩΝ.....	72
2.4	ΘΕΤΙΚΕΣ – ΑΡΝΗΤΙΚΕΣ ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΦΟΡΟΔΙΑΦΥΓΗΣ.....	73
2.5	ΤΥΠΟΙ ΔΙΑΦΥΓΗΣ.....	76

2.6	ΤΥΠΙΚΟΙ ΤΟΜΕΙΣ ΤΗΣ ΦΟΡΟΔΙΑΦΥΓΗΣ.....	76
2.7	ΜΕΤΡΗΣΕΙΣ ΦΟΡΟΔΙΑΦΥΓΗΣ.....	77
2.8	ΜΕΤΡΗΣΕΙΣ ΦΟΡΟΔΙΑΦΥΓΗΣ ΣΤΗΝ ΑΜΕΣΗ ΦΟΡΟΛΟΓΙΑ.....	81
2.9	ΜΕΤΡΗΣΕΙΣ ΦΟΡΟΔΙΑΦΥΓΗΣ ΣΤΗΝ ΕΜΜΕΣΗ ΦΟΡΟΛΟΓΙΑ.....	83
2.10	ΤΡΟΠΟΙ ΚΑΤΑΠΟΛΕΜΗΣΗΣ ΤΗΣ ΦΟΡΟΔΙΑΦΥΓΗΣ.....	84
2.11	ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ.....	87

ΜΕΡΟΣ Β: ΕΛΛΑΔΑ ΚΑΙ ΕΥΡΩΠΑΙΚΗ ΕΝΩΣΗ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1: Η ΦΟΡΟΛΟΓΙΑ ΣΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΙΚΗ ΕΝΩΣΗ

1.1	ΕΙΣΑΓΩΓΗ – ΕΝΑΡΜΟΝΙΣΗ ΣΤΗΝ ΦΟΡΟΛΟΓΙΑ.....	91
1.2	Η ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΗ ΚΥΡΙΑΡΧΙΑ ΤΩΝ ΚΡΑΤΩΝ - ΜΕΛΩΝ ΤΗΣ Ε.Ε.....	92
1.3	Η ΔΙΑΡΘΡΩΣΗ ΤΟΥ ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΣΤΙΣ ΑΛΛΕΣ ΧΩΡΕΣ ΤΗΣ Ε.Ε.- ΥΠΑΡΧΟΝΤΕΣ ΦΟΡΟΙ.....	93
1.4	ΤΟ ΠΡΟΒΛΗΜΑ ΚΑΙ ΤΑ ΠΕΡΙΘΩΡΙΑ ΤΗΣ ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΗΣ ΕΝΑΡΜΟΝΙΣΗΣ ΤΗΣ Ε.Ο.Κ.....	95

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2 : Η ΕΝΑΡΜΟΝΙΣΗ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΦΟΡΟΛΟΓΙΑΣ ΜΕ ΤΗΝ ΦΟΡΟΛΟΓΙΑ ΣΤΗΝ Ε.Ο.Κ

2.1	ΟΙ ΣΥΝΕΠΕΙΕΣ ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΝΤΑΞΗ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ ΣΤΗΝ Ε.Ε.....	98
2.2	ΣΚΟΠΙΜΟΤΗΤΑ ΕΝΑΡΜΟΝΙΣΗΣ ΤΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΤΗΣ ΕΜΜΕΣΗΣ ΦΟΡΟΛΟΓΙΑΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ.....	100
2.3	Η ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ ΤΩΝ ΣΥΝΤΕΛΕΣΤΩΝ ΤΟΥ Φ.Π.Α. ΣΤΗΝ Ε.Ε.....	101
2.4	ΕΠΙΤΕΥΧΘΕΙΣΑ ΠΡΟΟΔΟΣ ΣΤΟΥΣ ΣΤΟΧΟΥΣ ΓΙΑ ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΗ ΕΝΑΡΜΟΝΙΣΗ ΣΤΟΥΣ ΕΜΜΕΣΟΥΣ ΦΟΡΟΥΣ	104
2.5	ΕΝΑΡΜΟΝΙΣΗ ΤΗΣ ΑΜΕΣΗΣ ΦΟΡΟΛΟΓΙΑΣ ΣΤΑ ΠΛΑΙΣΙΑ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑΣ ΤΗΣ Ε.Ε.....	105

2.6	ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΚΕΣ ΣΥΝΕΠΕΙΕΣ ΑΠΟ ΕΝΑΡΜΟΝΙΣΗ ΑΜΕΣΗΣ ΦΟΡΟΛΟΓΙΑΣ.....	109
2.7	ΝΑΙ Η ΟΧΙ ΣΤΗΝ ΕΝΑΡΜΟΝΙΣΗ.....	110
2.8	ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ.....	114
	ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.....	117

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Η παρούσα εργασία επικεντρώνεται στη διαχρονική μελέτη της εξέλιξης της άμεσης και έμμεσης φορολογίας στην Ελλάδα όπως αυτή εξελίσσεται από το 1980 έως το 2004. Σημείο εστίασης επίσης αποτελεί και η φορολογία της Ευρωπαϊκής Ένωσης και πως επιδρά στην ελληνική φορολογία.

Η μελέτη χωρίζεται στα εξής μέρη :

- § Σχέση άμεσης και έμμεσης φορολογίας
- § Φοροαποφυγή – Φοροδιαφυγή
- § Η φορολογία στην Ευρωπαϊκή Ένωση
- § Εναρμόνιση της ελληνικής φορολογίας με την φορολογία στην Ε.Ο.Κ.

ΜΕΡΟΣ Α: Φορολογία στην Ελλάδα-Εισαγωγή

Η ελληνική φορολογική νομοθεσία έχει αναθεωρηθεί αρκετές φορές μέχρι σήμερα. Το σημερινό σύστημα είναι αποτέλεσμα διαφόρων νόμων και διατάξεων, καθώς και αναθεωρήσεών τους, που περιλαμβάνονται στον Κώδικα Φορολογίας Εισοδήματος και στον Κώδικα Βιβλίων και Στοιχείων. Διάφορες άλλες τροποποιήσεις με τη μορφή προεδρικών διαταγμάτων, κάθε μία από τις οποίες έγινε για διαφορετικούς οικονομικούς λόγους, επηρέασαν τη σημερινή φορολογική νομοθεσία.

Το κράτος με τη μορφή κρατικής παρέμβασης στο φορολογικό σύστημα επιδιώκει τα εξής:

- § την επίτευξη της άριστης κατανομής των πόρων,
- § την μεταφορά πόρων στο κράτος για τη χρηματοδότηση δραστηριοτήτων του και για την παραγωγή των δημοσίων αγαθών,
- § την επίτευξη στη σταθερότητα και στην ανάπτυξη της οικονομίας και τέλος
- § την επίτευξη της δίκαιης κατανομής του συνεπαγόμενου κόστους

Οι φόροι επιβάλλονται για να μπορεί το κράτος να χρηματοδοτήσει τις δαπάνες του. Ο στόχος αυτός του κράτους θα μπορούσε να επιτευχθεί με την αύξηση της ποσότητας κυκλοφορίας του χρήματος, όπως επίσης και με τον δημόσιο δανεισμό. Παρακάτω θα εξετάσουμε πόσο σημαντικά είναι τα έσοδα από τους φόρους.

α. Αξιοσημείωτα στους φόρους

Οι φόροι υπάρχουν από την εποχή που εμφανίστηκε το κράτος σε οργανωμένη μορφή. Από το Μεσαίωνα τα άτομα παρείχαν άμεσα υπηρεσίες στους φεουδάρχες, που πρόκειται για μη χρηματικούς φόρους. Οι σύγχρονοι φόροι χρηματοδοτούνται, δηλαδή τα άτομα δεν εξαναγκάζονται να παρέχουν υπηρεσίες (πέραν από την περίπτωση της υποχρεωτικής θητείας), έτσι αυτό διαφοροποιεί τους φεουδαρχικούς από τους σύγχρονους φόρους. Πέραν τούτου οι σύγχρονοι φόροι παραμένουν ουσιαστικά καταναγκαστικοί καθώς τα άτομα δε απαλλάσσονται από την υποχρεωτική πληρωμή τους, αλλά επαφίεται στην διακριτική τους ευχέρεια να πληρώσουν λιγότερο, δηλαδή αν επιθυμούν να εργαστούν λιγότερο και να έχουν μειωμένες αποδοχές.

Ένας φόρος (επίσης γνωστός ως "καθήκον") είναι μια οικονομική δαπάνη ή που επιβάλλεται σε ένα μεμονωμένο ή νομικό πρόσωπο από μια κατάσταση ή ένα λειτουργικό αντίτιμο ενός κράτους (π.χ. φυλές, επαναστατικές μετακινήσεις). Οι φόροι θα μπορούσαν επίσης να επιβληθούν από μια υπό εθνική οντότητα. Οι φόροι αποτελούνται από τον άμεσο φόρο ή τον έμμεσο φόρο, και μπορούν να πληρωθούν ως χρήματα ή ως εργασία. Στα σύγχρονα, κεφαλαιοκρατικά φορολογικά συστήματα, οι φόροι επιβάλλονται ως χρήμα, και η φορολογία είναι χαρακτηριστική των παραδοσιακών ή προ-κεφαλαιοκρατικών κρατών και των λειτουργικών αντίτιμών τους. Όταν οι φόροι δεν πληρώνονται προς ικανοποίηση μιας κυβέρνησης, οι αστικές ποινικές ρήτρες όπως τα πρόστιμα ή η απώλεια πραγματοποιούνται ενάντια στη δωρεάν οντότητα ή το άτομο. Στις περισσότερες σύγχρονες βιομηχανικές χώρες, όταν αποτυγχάνει να πληρώσει ένα άτομο στην κυβέρνησή του τους φόρους, θα οδηγήσει τελικά στην απώλεια χρημάτων του, και σε μερικές περιπτώσεις στη φυλάκισή του. Τα μέσα της φορολογίας και οι χρήσεις στα οποία τα κεφάλαια που συλλέγονται μέσω της φορολογίας πρέπει να τεθούν, είναι ένα θέμα καυτής διαφωνίας στην πολιτική και τα οικονομικά, έτσι οι συζητήσεις της φορολογίας είναι συχνά

τεταμένες.

Βασικό επίσης είναι να αναφέρουμε και τους κανόνες φορολογίας του Ανταμ Σμιθ, του πατέρα της σύγχρονης Οικονομολογίας όπου είναι οι εξής: «Οι πολίτες οφείλουν να συνεισφέρουν στα έξοδα του Κράτους όσο το δυνατόν ανάλογα με τις ιδιαίτερες ικανότητες τους... ανάλογα με το εισόδημα που απολαμβάνουν κάτω από την προστασία της Πολιτείας».

Αλλά ο Σμιθ έδωσε τρεις ακόμα κανόνες. Ο δεύτερος λέει: «Ο φόρος που κάθε πολίτης οφείλει να πληρώνει πρέπει να είναι βέβαιος και καθορισμένος, όχι αυθαίρετος».

Ο τρίτος – «Κάθε φόρος πρέπει να εισπράττεται τον καιρό και με τον τρόπο που θα είναι ευκολότερο για τον φορολογούμενο να τον πληρώνει.».

Και ο τέταρτος - “Κάθε φόρος πρέπει να είναι τέτοιος που να αφαιρεί όσον το δυνατόν λιγότερο υπεράνω του ποσού που τελικά μπαίνει στο Δημόσιο Ταμείο” (δηλ. τα έξοδα είσπραξης να είναι ελάχιστα).

β. Τρόποι διαίρεσης των φόρων

Οι φόροι διακρίνονται σε άμεσους και έμμεσους. Άμεσοι φόροι είναι οι φόροι που επιβάλλονται σε οικονομικές μονάδες όπως άτομα, νοικοκυριά, επιχειρήσεις. Επιβαρύνουν τους ίδιους και υποχρεώνται να μεταβιβάσουν το αντίστοιχο ποσό στο δημόσιο. Προσαρμόζονται στις προσωπικές συνθήκες του φορολογούμενου. Ενώ οι έμμεσοι φόροι είναι οι φόροι που επιβάλλονται στις πράξεις παραγωγής και κατανάλωσης. Δεν επιβαρύνουν στη συνέχεια τους υποκείμενους στο φόρο που τους πληρώνουν (έμπορους και βιομηχάνους). Αυτοί ενεργούν εξ ονόματος του κράτους ως φοροσυλλέκτες, και ενσωματώνουν το φόρο αυτό στην τιμή που πληρώνει ο τελικός καταναλωτής ο οποίος επιβαρύνεται τελικά. Δεν προσαρμόζονται στις προσωπικές συνθήκες του φορολογούμενου.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1:

ΣΧΕΣΗ ΑΜΕΣΗΣ ΚΑΙ ΕΜΜΕΣΗΣ ΦΟΡΟΛΟΓΙΑΣ

1.0 ΑΜΕΣΗ ΦΟΡΟΛΟΓΙΑ

1.1 Φορολογία Εισοδήματος Φυσικών Προσώπων (Φ.Ε.Φ.Π.)

Η φορολογία πάνω στο ενιαίο συνολικό καθαρό ετήσιο εισόδημα των φυσικών προσώπων θεσπίστηκε για πρώτη φορά στην Ελλάδα με το Νομοθετικό Διάταγμα 3323/1955 « περί φορολογίας εισοδήματος φυσικών προσώπων ». Το αντικείμενο επιβολής του φόρου εισοδήματος είναι το συνολικό καθαρό εισόδημα που προκύπτει στην Ελλάδα και στο εξωτερικό κατά το αμέσως προηγούμενο της φορολογίας οικονομικό έτος και αποκτά το εισόδημα αυτό, κάθε φυσικό πρόσωπο που έχει την κατοικία του στην Ελλάδα, είτε είναι Έλληνας πολίτης ή αλλοδαπός.

Επίσης στο φόρο εισοδήματος υπόκειται και κάθε εισόδημα που αποκτά οποιοδήποτε φυσικό πρόσωπο και προκύπτει στην Ελλάδα, αδιάφορα αν κατοικεί ή διαμένει σε άλλη χώρα.

Το προηγούμενο οικονομικό έτος μέσα στο οποίο απέκτησε το φυσικό πρόσωπο το εισόδημα του συμπίπτει με το αμέσως προηγούμενο της φορολογίας ημερολογιακό έτος, που αρχίζει την 1^η Ιανουαρίου και λήγει την 31^η Δεκεμβρίου. Δηλαδή το καθαρό εισόδημα που απέκτησε ένα φυσικό πρόσωπο μέσα στο οικονομικό έτος 1999 φορολογείται στο 1998.

Το εισόδημα πάνω στο οποίο επιβάλλεται ο φόρος εισοδήματος είναι αυτό που προκύπτει μετά την αφαίρεση των δαπανών αποκτήσεως του κατά το άρθρο 2 του Νόμου.

Το πραγματικό εισόδημα διακρίνεται ανάλογα με την πηγή προελεύσεώς του σε επτά (7) κατηγορίες:

- A. Εισόδημα από οικοδομές και γήπεδα
- B. Εισόδημα από ενοικίαση γαιών
- Γ. Εισόδημα από κινητές αξίες (μερίσματα μετοχών Α.Ε., αμοιβές Συμβούλων Α.Ε., τόκους πλην τραπεζικών κτλ..
- Δ. Καθαρά κέρδη από εμπορικές, βιομηχανικές, τουριστικές κλπ. επιχειρήσεις
- Ε. Καθαρά κέρδη από γεωργικές επιχειρήσεις
- ΣΤ. Εισόδημα από μισθωτές επιχειρήσεις και συγκεκριμένα από μισθούς, συντάξεις, ημερομίσθια γενικά , εργάτη και τεχνίτη αντίστοιχα
- Z. Εισόδημα από επιχειρήσεις ελεύθερου επαγγελματία και από κάθε άλλη πηγή που δεν υπάγεται στις προηγούμενες έξι πηγές.

Στο άρθρο 4 ο νόμος ρυθμίζει τον τρόπο εξευρέσεως του συνολικού καθαρού εισοδήματος, δηλαδή αθροίζονται τα επί μέρους εισοδήματα των πηγών Α έως Ζ που αποκτήθηκαν μέσα στο προηγούμενο της φορολογίας έτος, σε ένα ενιαίο συνολικό ποσό, κατά το φυσικό πρόσωπο. Κατά την άθροιση αυτή συμψηφίζονται τα αρνητικά και τα θετικά ποσά των εισοδημάτων, για να βγει τελικά το σύνολο σε € που μπορεί να είναι θετικό ή και αρνητικό.

Ειδικά όταν το σύνολο αυτό (ή το υπόλοιπο από την προσθαφαίρεση των θετικών και των αρνητικών ποσών) είναι αρνητικό και προέρχεται από ζημιά εμπορικών κλπ. – γεωργικών επιχειρήσεων των πηγών Δ-Ε τότε μεταφέρεται στα επόμενα χρόνια 3 έως 5 αντίστοιχα για να συμψηφισθεί με τα καθαρά θετικά εισοδήματα των ετών αυτών, σύμφωνα με τις προϋποθέσεις του Νόμου.

Τα εισοδήματα από μισθωτές υπηρεσίες δηλ. μισθοί, συντάξεις, ημερομίσθια κλπ. μειώνονται κατά 40% και μέχρι ποσού 60.000 δρχ.(= 176,082 €) άλλοτε και ήδη 50% και μέχρι 340.000 δρχ. (=997,798 €) σε καθαρό εισόδημα (680.000*50% = 340.000) κατ' ανώτατο όριο από το οικονομικό έτος 1988, ύστερα από αναπροσαρμογές δεν υπολογίζεται πια στο συνολικό καθαρό εισόδημα και συνεπώς δεν φορολογείται.

Όμοια και τα εισοδήματα από ελεύθερα επαγγέλματα δηλαδή αμοιβές ιατρών, δικηγόρων, μηχανικών, συμβολαιογράφων κλπ. μειώνονται κατά 25%

και μέχρι ποσού 20.000 δρχ. (=58,694 €) . Η συνολική αυτή μείωση (40% + 25%) για ένα φορολογούμενο που έχει εισόδημα από τις δύο αυτές πηγές (ΣΤ και Ζ) δεν μπορεί να ξεπεράσει τις 60.000 δρχ. (=176,082 €) το χρόνο. Τα όρια αυτά των μειώσεων είναι αυξημένα σήμερα. Με το Νόμο 1563/1985 το σύνολο των μειώσεων εισοδημάτων ΣΤ και Ζ πηγής στις οποίες περιλαμβάνονται κάθε κατηγορία, αμοιβές μισθωτών, ελευθέρων επαγγελματιών ηθοποιών κτλ., ορίσθηκε κατ' ανώτατο όριο σε δρχ. 660.000 δρχ. (=1936,903 €) το χρόνο. Για την άθροισή τους στο συνολικό καθαρό εισόδημα, τα εισοδήματα των άλλων πηγών (Α,Β,Γ,Δ,Ε) λαμβάνονται καθαρά όπως καθορίζονται στις σχετικές διατάξεις του Νόμου αφού δηλαδή εκπέσουν οι δαπάνες αποκτήσεως αυτών. Εισοδήματα από ενοίκια οικοδομών και γαιών καθώς και από τόκους δανείων που δεν εισπράχθηκαν, μπορεί να εκχωρηθούν στο δημόσιο, οπότε δεν συνυπολογίζονται στο συνολικό καθαρό εισόδημα του φυσικού προσώπου και δεν υπόκεινται κατά συνέπεια στο φόρο.

Σύμφωνα με στοιχεία από το Γενικό Λογιστήριο του Κράτους τα έσοδα από τη φορολογία εισοδήματος φυσικών προσώπων αυξάνονται από το έτος 1980 έως το 1991. Το έτος 1992 παρατηρείται μία μικρή πτώση ενώ από το 1993 έως το 2004 τα έσοδα παρουσιάζουν ανοδική πορεία.

Έσοδα του Δημοσίου από Φ.Ε.Φ.Π.

Οικον. Έτος	Φ.Ε. Φ.Π.	Οικον. Έτος	Φ.Ε. Φ.Π.	Οικον. Έτος	Φ.Ε. Φ.Π.	Οικον. Έτος	Φ.Ε. Φ.Π.	Οικον. Έτος	Φ.Ε. Φ.Π.
1980	57,7	1985	196,0	1990	444,8	1995	861,0	2000	1.843,8
1981	67,4	1986	225,1	1991	524,3	1996	1.018,9	2001	6,1
1982	97,5	1987	261,8	1992	504,4	1997	1.297,5	2002	6,5
1983	118,6	1988	325,7	1993	528,5	1998	1.586,9	2003	6,9
1984	154,6	1989	347,6	1994	671,7	1999	1.825,3	2004	7,7

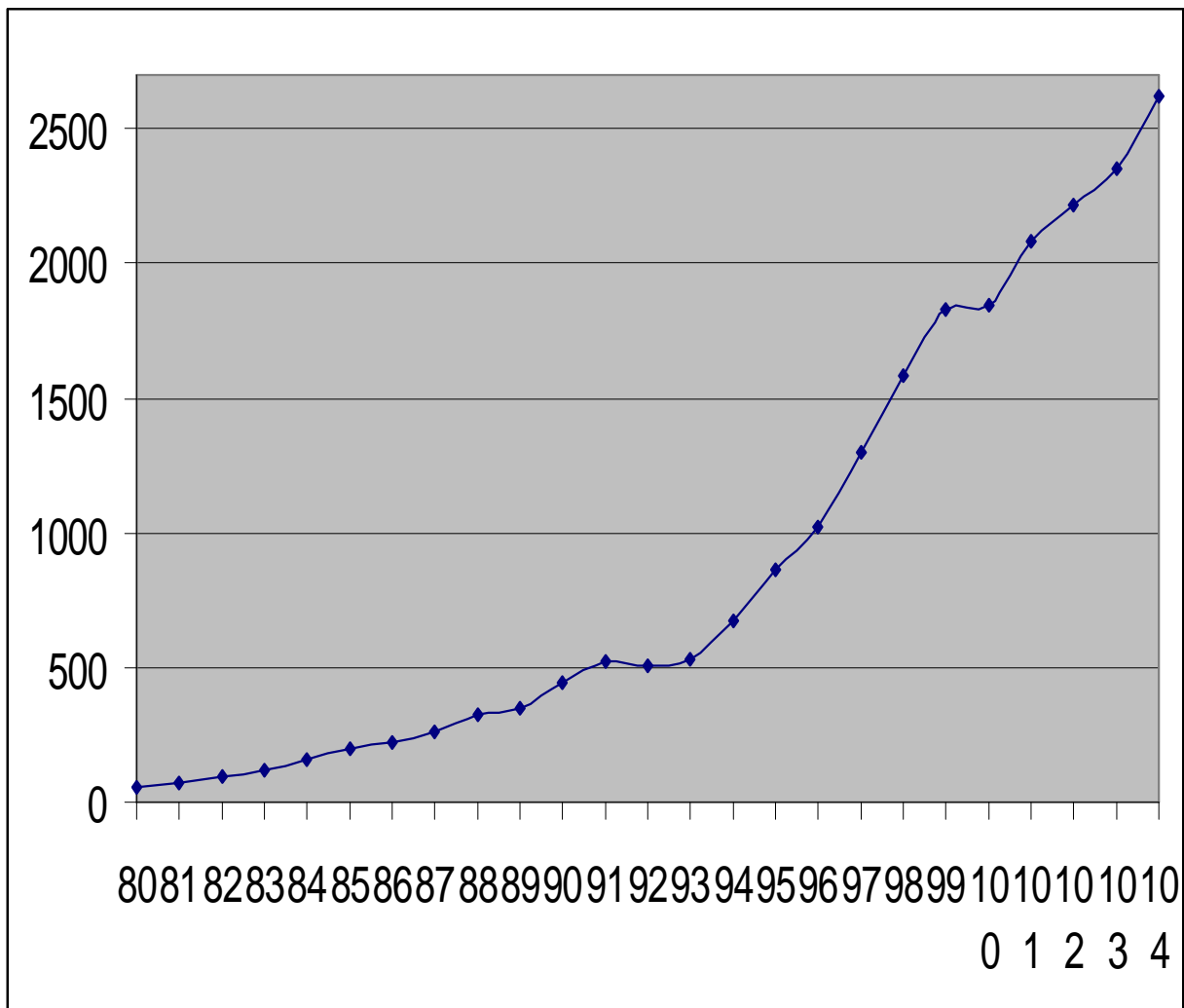
Σημείωση:

1. Από το 1980-2000 τα ποσά είναι σε δισεκ. Δρχ.
2. Από 01/01/2001 λόγω της υιοθέτησης του ενιαίου νομίσματος όλες οι χρηματικές αξίες εκφράζονται σε Ευρώ.
3. Από το 2001-2004 τα ποσά είναι σε δισεκ.Ευρώ.

Για ευκολότερη σύγκριση έγινε η μετατροπή σε δισεκ. Δρχ.

(2001-2.078,5 2002-2.214,8 2003-2.351,1 2004-2.623,7)

Έσοδα του δημοσίου από Φ.Ε.Φ.Π.

1.2 Φορολογία Εισοδήματος Νομικών Προσώπων

Ο φόρος εισοδήματος νομικών προσώπων επιβάλλεται πάνω στο συνολικό καθαρό εισόδημα που προέρχεται από κάθε πηγή και αποκτά ένα Νομικό πρόσωπο, υπαγόμενο σ' αυτή την φορολογία.

Τα υποκείμενα στο φόρο Νομικά Πρόσωπα διακρίνονται σε 2 μεγάλες κατηγορίες:

- A) Τα Νομικά Πρόσωπα κερδοσκοπικού χαρακτήρα που έχουν σκοπό το κέρδος, όπως είναι οι ημεδαπές ανώνυμες εταιρείες, οι Δημόσιες, Δημοτικές και Κοινοτικές επιχειρήσεις, οι διάφοροι συνεταιρισμοί κλπ.
- B) Τα ημεδαπά και ξένα Νομικά Πρόσωπα στα οποία συμπεριλαμβάνονται και τα ιδρύματα μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα, δηλαδή τα Νομικά Πρόσωπα που επιδιώκουν σκοπούς μη κερδοσκοπικούς.

Αντικείμενο του φόρου είναι:

- α) Σε ημεδαπές γενικά ανώνυμες εταιρίες και εταιρίες περιορισμένης ευθύνης, με εξαίρεση τις τραπεζικές και ασφαλιστικές εταιρίες, το συνολικό καθαρό εισόδημα ή κέρδος που προκύπτει στην ημεδαπή ή αλλοδαπή.
- β) Σε δημόσιες, δημοτικές και κοινοτικές επιχειρήσεις και εκμεταλλεύσεις κερδοσκοπικού χαρακτήρα ανεξάρτητα αν αποτελούν ή όχι ίδια νομικά πρόσωπα, το συνολικό καθαρό εισόδημα ή κέρδος.
- γ) Στους συνεταιρισμούς που έχουν συσταθεί νόμιμα και στις ενώσεις αυτών, στο συνολικό καθαρό εισόδημα ή κέρδος που προκύπτει στην ημεδαπή ή αλλοδαπή πριν από την αφαίρεση των χορηγούμενων εκπτώσεων στα μέλη τους.
- δ) Σε αλλοδαπές επιχειρήσεις που λειτουργούν με οποιονδήποτε τύπο εταιρίας, καθώς και στους κάθε είδους αλλοδαπούς οργανισμούς οι οποίοι αποβλέπουν στην απόκτηση οικονομικών ωφελημάτων το καθαρό εισόδημα ή κέρδος το οποίο προκύπτει από πηγή που βρίσκεται στην Ελλάδα, καθώς και το καθαρό κέρδος το οποίο προκύπτει από τη μόνιμη εγκατάσταση της

επιχείρησης στην Ελλάδα.

ε) Σε ημεδαπά νομικά πρόσωπα δημόσιου ή ιδιωτικού δικαίου, μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα, το καθαρό εισόδημα που προκύπτει στην ημεδαπή ή την αλλοδαπή μόνο από την εκμίσθωση ακινήτων καθώς και από κινητές αξίες.

στ) Σε αλλοδαπά νομικά πρόσωπα δημόσιου ή ιδιωτικού δικαίου μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα.

Οι απαλλαγές από το φόρο εισοδήματος Νομικών Προσώπων περιλαμβάνουν το δημόσιο, τις αποκεντρωμένες Δημόσιες υπηρεσίες, τους Δήμους και τις Κοινότητες, οι γεωργικοί συνεταιρισμοί, οι ιεροί ναοί, Λιμενικά και Σχολικά Ταμεία κλπ.

Σύμφωνα με στοιχεία από το Γενικό Λογιστήριο του Κράτους τα έσοδα από τη φορολογία εισοδήματος νομικών προσώπων αυξάνονται από το έτος 1980 έως το έτος 2004. Μειώσεις στα έσοδα του κράτους από τη φορολογία νομικών προσώπων παρατηρούνται τα έτη 1983, 1988, 2001.

Έσοδα του Δημοσίου από Φ.Ε.Ν.Π.

Οικον. Έτος	Φ.Ε. Ν.Π.	Οικον. Έτος	Φ.Ε. Ν.Π.	Οικον. Έτος	Φ.Ε. Ν.Π.	Οικον. Έτος	Φ.Ε. Ν.Π.	Οικον. Έτος	Φ.Ε. Ν.Π.
1980	14,3	1985	36,9	1990	145,0	1995	459,7	2000	1.715,2
1981	17,6	1986	60,1	1991	192,6	1996	522,0	2001	4,1
1982	25,6	1987	98,6	1992	237,8	1997	641,7	2002	4,2
1983	18,7	1988	73,3	1993	287,4	1998	1.018,3	2003	4,3
1984	28,0	1989	122,5	1994	365,4	1999	1.136,6	2004	4,7

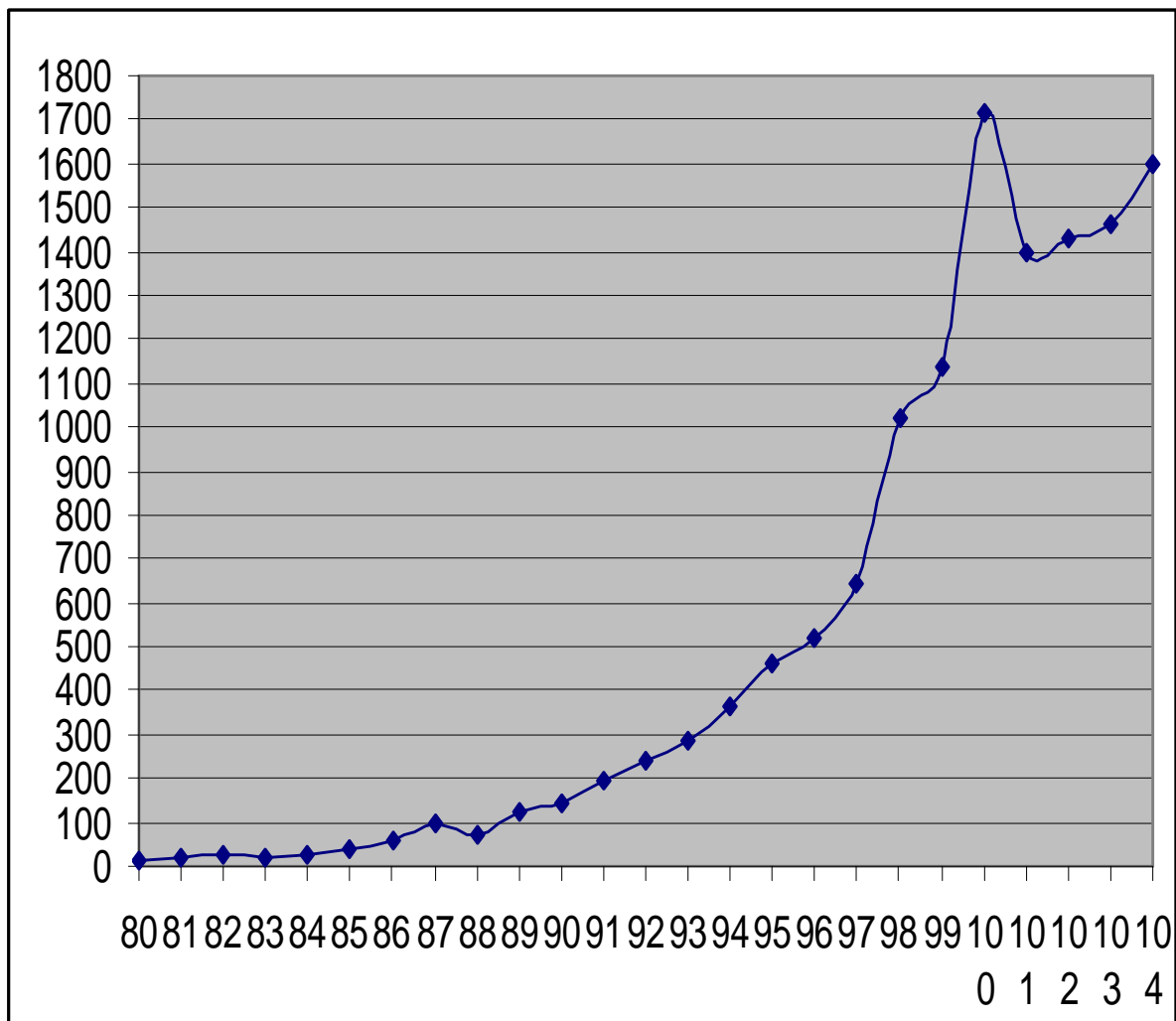
Σημείωση:

1. Από το 1980-2000 τα ποσά είναι σε δισεκ. Δρχ.
2. Από 01/01/2001 λόγω της υιοθέτησης του ενιαίου νομίσματος όλες οι χρηματικές αξίες εκφράζονται σε Ευρώ.
3. Από το 2001-2004 τα ποσά είναι σε δισεκ.Ευρώ.

Για ευκολότερη σύγκριση έγινε η μετατροπή σε δισεκ. Δρχ.

(2001-1.397,0 2002-1.431,1 2003-1.465,2 2004-1.601,5)

Έσοδα του δημοσίου από Φ.Ε.Ν.Π.

1.3 Φορολογία ακίνητης περιουσίας

Ως φορολογητέο εισόδημα από ακίνητα είναι το εισόδημα που αποκτάται από κάθε ιδιοκτήτη, νομέα, επικαρπωτή ή από αυτόν στον οποίο μεταβιβάστηκε η άσκηση του δικαιώματος της επικαρπίας ή από αυτόν που έχει το δικαίωμα χρήσης ή οίκησης είτε αν πρόκειται για επιφάνειες και εμφυτεύσεις που διατηρούνται σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 58 και 59 του ΑΝ 2783/1941 (ΦΕΚ 29 Α'), καθώς επίσης και για οικοδομές που έχουν ανεγερθεί σε έδαφος κυριότητας τρίτου, το δικαίωμα το οποίο αποκτάται από τον κύριο του εδάφους και προκύπτει κάθε οικονομικό ή κατά περίπτωση γεωργικό έτος, είτε από εκμίσθωση ή επίταξη ή έμμεσα από ιδιοκατοίκηση ή ιδιοχρησιμοποίηση μίας ή περισσότερων οικοδομών είτε από εκμίσθωση μίας ή περισσότερων γαιών.

Επομένως ο φόρος ακίνητης περιουσίας περιλαμβάνει :

- § Την Εκμίσθωση οικοδομών.
- § Την Εκμίσθωση γαιών.
- § Την Ιδιοκατοίκηση ή ιδιοχρηση οικοδομών.
- § Τη Δωρεάν παραχώρηση της χρήσης οικοδομών ή γαιών.

Και κάποιες ειδικές περιπτώσεις

Ο φόρος ακίνητης περιουσίας είναι ένας φόρος κατοχής περιουσίας που επιβάλλεται κάθε χρόνο πάνω στην ακίνητη περιουσία των φορολογουμένων, με βάση την ονομαστική αξία, τον όγκο ή άλλα χαρακτηριστικά της. Από τον παραπάνω ορισμό του φόρου ακίνητης περιουσίας, προκύπτει ότι τα βασικά χαρακτηριστικά του είναι:

- A. Είναι ειδικός φόρος κατοχής περιουσίας και καλύπτει μόνο τα ακίνητα περιουσιακά στοιχεία των φορολογουμένων, όπως αυτά ορίζονται από το νόμο.
- B. Επιβάλλεται πάνω στην ονομαστική αξία της ακίνητης περιουσίας όταν επιβάλλεται με βάση την αξία, ή πάνω στο συνολικό όγκο, χωρίς να

αφαιρούνται οι υποχρεώσεις του φορολογουμένου.

- Γ. Είναι φόρος περιοδικός και επιβάλλεται κάθε χρόνο, σε αντίθεση με άλλες μορφές φόρων περιουσίας, όπως είναι λ.χ. ένας έκτακτος φόρος κεφαλαίου, που επιβάλλεται σε έκτακτες περιπτώσεις και χαρακτηρίζεται από μη περιοδικότητα.
- Δ. Καλύπτει το σύνολο της ακίνητης περιουσίας, ανεξάρτητα από την πηγή προέλευσής της, αν δηλαδή προέρχεται από προσωπική δραστηριότητα του φορολογουμένου, από κληρονομιά ή δωρεά.
- Ε. Η φορολογική υποχρέωση αυτών που υποβάλλονται στο φόρο γεννιέται σε ένα ορισμένο χρονικό σημείο, λ.χ. στην αρχή του έτους, και γενεσιουργός αιτία της είναι η απλή κατοχή ακινήτων, ανεξάρτητα από το αν μεταβλήθηκε ή όχι ο όγκος, η αξία τους κλπ.

Όπως φαίνεται από τον παραπάνω πίνακα η άμεση απόδοση των φόρων περιουσίας δεν είναι ιδιαίτερα σημαντική. Δεν είναι όμως και αμελητέα και θα ήταν ακόμα μεγαλύτερη αν μπορούσαν να εκτιμηθούν τα πρόσθετα έσοδα που προκαλούνται στη φορολογία του εισοδήματος από τον περιορισμό της φοροδιαφυγής. Οι φόροι όμως αυτοί, όπως αναφέραμε παραπάνω παρουσιάζουν το πρόβλημα της ανεύρεσης και αποτίμησης των περιουσιακών στοιχείων των φορολογουμένων. Αναμφισβήτητα είναι εύκολη η ανεύρεση και αποτίμηση ορισμένων από αυτά όπως λ.χ. των ακίνητων περιουσιακών στοιχείων, ο εντοπισμός όμως των κινητών, όπως τα τιμαλφή είναι εξαιρετικά δύσκολος. Για το λόγο αυτό αρκετές χώρες επικεντρώνουν το ενδιαφέρον τους στα ακίνητα περιουσιακά στοιχεία των φορολογούμενων.

Φορολογικοί συντελεστές, αφορολόγητα ελάχιστα και υπολογισμός του φόρου.

Ο φόρος ακίνητης περιουσίας επιβάλλεται συνήθως με σχετικά χαμηλό συντελεστή, Ο συντελεστής του φόρου μπορεί να είναι αναλογικός, συνήθως όμως είναι προοδευτικός, γιατί έτσι βοηθά στην περιορισμό της άνισης διανομής του εισοδήματος και της περιουσίας. Πάντως, η προοδευτικότητα του

φόρου αυτού είναι σχετικά περιορισμένη και δεν ξεπερνά συνήθως το 2,5%, ώστε να περιορίζονται οι ενδεχόμενες αρνητικές συνέπειες του φόρου στα κίνητρα για εργασία, αποταμιεύσεις και επενδύσεις σε ακίνητα.

Απαλλαγές και εξαιρέσεις.

Η κυριότερη υποκειμενική απαλλαγή αφορά το Δημόσιο την Κεντρική Διοίκηση, τους Οργανισμούς Κοινωνικής Ασφάλισης, την Τοπική Αυτοδιοίκηση και όλα τα λοιπά Νομικά Πρόσωπα Δημοσίου Δικαίου, τις Δημόσιες Επιχειρήσεις και τους διάφορους Οργανισμούς Κοινωνικής Ωφέλειας. Επίσης, απαλλάσσονται τα διάφορα νομικά πρόσωπα που δεν έχουν κερδοσκοπικό χαρακτήρα, τα ξένα κράτη για τα ακίνητα που χρησιμοποιούν για ως Πρεσβείες και Προξενεία, καθώς επίσης και οι ξένοι Πρεσβευτές, οι Πρόξενοι και το λοιπό διπλωματικό προσωπικό, κ.α

Προσδιορισμός της αξίας των Ακινήτων

Προκειμένου να υπολογισθεί ο φόρος λαμβάνεται υπόψη η συνολική αξία που έχουν τα ακίνητα και τα εμπράγματα σε αυτά δικαιώματα, κατά την 1η Ιανουαρίου του έτους φορολογίας.

Υπολογισμός του Φόρου

Η συνολική αξία της ακίνητης περιουσίας υποβάλλεται σε φόρο, αφού αφαιρεθούν από αυτή:

Τα ενυπόθηκα χρέη που προβλέπει ο νόμος.

Το αφορολόγητο όριο.

Σύμφωνα με στοιχεία από το Γενικό Λογιστήριο του Κράτους τα έσοδα από τη φορολογία ακίνητης περιουσίας αυξάνονται από το έτος 1980 έως το έτος 2002.Εξαίρεση είναι το έτος 1996 και το έτος 1999.Επίσης μείωση στα

έσοδα του κράτους από τη φορολογία ακίνητης περιουσίας παρατηρείται το έτος 2003 και το έτος 2004.

Έσοδα του Δημοσίου από Φ.Α.Π.

Οικον. Έτος	Φ.Α.Π.	Οικον. Έτος	Φ.Α.Π.	Οικον. Έτος	Φ.Α.Π.	Οικον. Έτος	Φ.Α.Π.	Οικον. Έτος	Φ.Α.Π.
1980	6,6	1985	14,1	1990	45,3	1995	79,9	2000	146,5
1981	7,6	1986	18,4	1991	54,5	1996	78,9	2001	0,51
1982	9,4	1987	21,7	1992	58,6	1997	123,8	2002	0,54
1983	11,6	1988	26,8	1993	70,2	1998	133,3	2003	0,44
1984	13,3	1989	30,7	1994	76,4	1999	126,6	2004	0,42

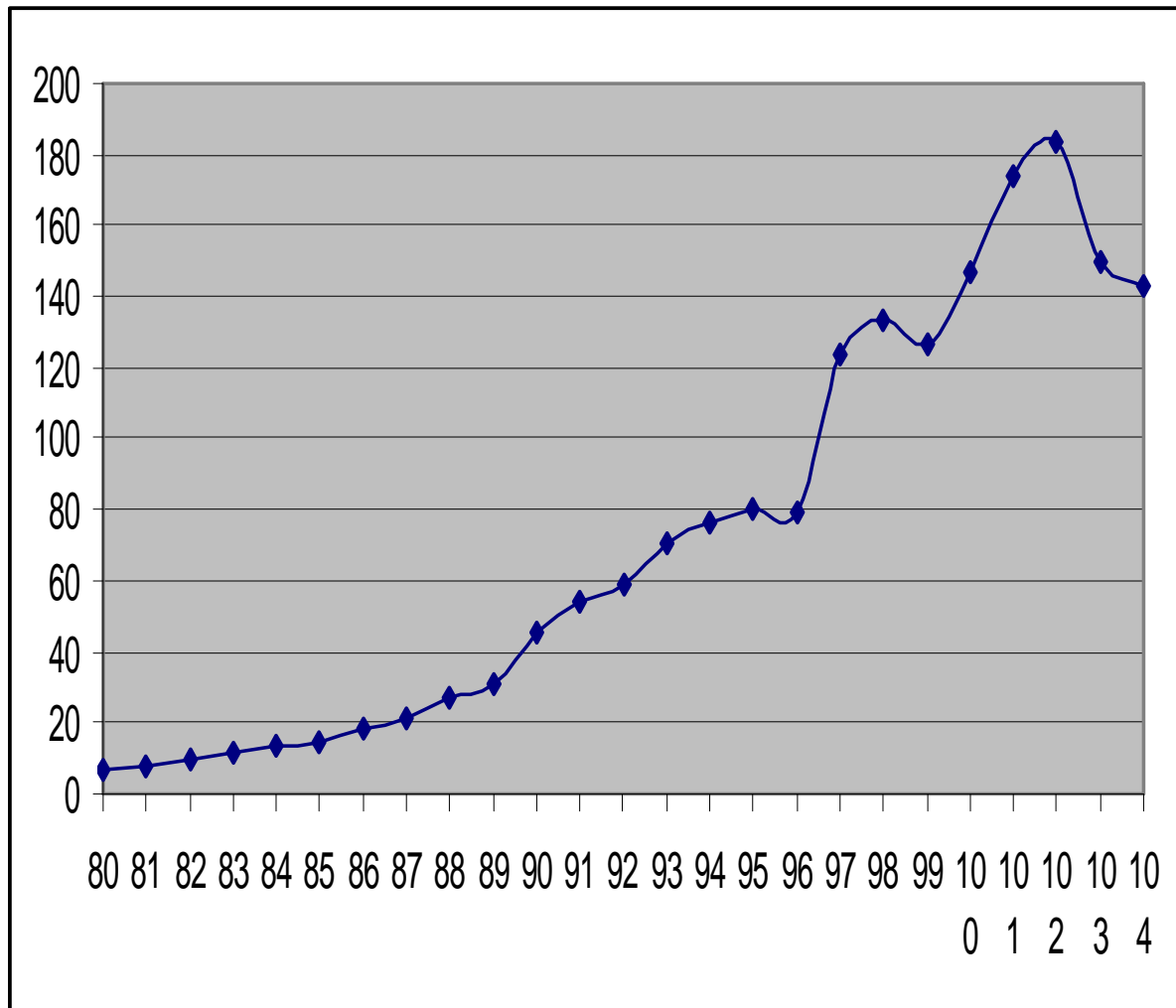
Σημείωση:

1. Από το 1980-2000 τα ποσά είναι σε δισεκ. Δρχ.
2. Από 01/01/2001 λόγω της υιοθέτησης του ενιαίου νομίσματος όλες οι χρηματικές αξίες εκφράζονται σε Ευρώ.
3. Από το 2001-2004 τα ποσά είναι σε δισεκ.Ευρώ.

Για ευκολότερη σύγκριση έγινε η μετατροπή σε δισεκ.Δρχ.

(2001-173,7 2002-184,0 2003-149,9 2004-143,1)

Έσοδα του δημοσίου από Φ.Α.Π.

1.4 Λοιποί άμεσοι φόροι

Οι δωρεές και οι γονικές παροχές χρησιμοποιούνται κατά τη μεταβίβαση περιουσίας μεταξύ συγγενών ή τρίτων.

i) Φορολογία κληρονομιών

Αντικείμενο του φόρου είναι η κτήση του συνόλου της περιουσίας του αποβιώσαντος. Στην κληρονομιά περιλαμβάνονται όλα τα οικονομικά αγαθά καθώς και οι νομικές καταστάσεις, οι οποίες έχουν οικονομική αξία, όπως είναι η νομή, η κατοχή κλπ. Η περιουσία πάνω στην οποία επιβάλλεται ο φόρος είναι ολόκληρη η κινητή και ακίνητη κληρονομική περιουσία που ανήκει στον αποθανόντα Έλληνα ή και ξένο υπήκοο και υπάρχει στην Ελλάδα καθώς και η κινητή περιουσία στο εξωτερικό που ανήκει σε αποθανόντα Έλληνα υπήκοο. Υπόχρεος στο φόρο είναι ο κληρονόμος της περιουσίας ανάλογα με την αξία του μεριδίου του πάνω σ' αυτή.

Ο φόρος κληρονομιών επιβάλλεται σε βάρος των κληρονόμων του αποβιώσαντος με συντελεστή φόρου που κυμαίνεται αναλόγως του συγγενικού δεσμού μεταξύ κληρονόμων και αποβιώσαντος. Συνυπολογίζονται στη κληρονομική περιουσία για την εκκαθάριση και επιβολή του φόρου που αναλογεί στο μερίδιο του κάθε κληρονόμου οι προηγούμενες δωρεές και προίκες που έγιναν προς αυτούς από τον αποθανόντα αλλά και κατά τη διάρκεια της ζωής του. Εξαίρεση του φόρου αποτελούν οι δήμοι, οι κοινότητες, οι δημόσιες υπηρεσίες κλπ.

ii) Φορολογία Δωρεών

Αντικείμενο του φόρου είναι η απόκτηση περιουσιακών στοιχείων τα οποία δίδονται στο δωρεοδόχο χωρίς αντάλλαγμα. Ο Φορολογικός Νόμος

επιβάλλει φόρο και στις άτυπες δωρεές που γίνονται χωρίς να προηγηθούν συμβολαιογραφικές πράξεις ή άλλα έγγραφα που να αποδεικνύουν τυπικά την ύπαρξη τους. Από το φόρο εξαιρούνται οι δήμοι, οι κοινότητες, το δημόσιο, τα βοηθήματα των ασφαλιστικών ιδρυμάτων στα μέλη της οικογένειας του αποβιώσαντος κλπ. Για τον υπολογισμό του φόρου ισχύει ότι και στο φόρο κληρονομιάς.

iii) Φορολογία γονικών Παροχών

Γονική παροχή είναι η παροχή περιουσιακού στοιχείου άνευ ανταλλάγματος στο τέκνο από τους γονείς του. Η προς φορολόγηση περιουσία είναι:

- Η κινητή ή ακίνητη περιουσία που βρίσκεται στην Ελλάδα, ανεξαρτήτως της ιθαγένειας ή της κατοικίας του δωρητή ή δωρεοδόχου.
- Η κινητή περιουσία Έλληνα που βρίσκεται στο εξωτερικό ανεξαρτήτως της ιθαγένειας ή της κατοικίας του δωρητή ή δωρεοδόχου.
- Η κινητή περιουσία αλλοδαπού στο εξωτερικό, ο οποίος κατοικεί στην Ελλάδα.

Η φορολογική υποχρέωση προκύπτει από τη στιγμή που συντάσσεται η δωρεά ή η γονική παροχή και ο φόρος υπολογίζεται βάσει κλίμακας και βαθμού συγγένειας. Υπόχρεος στο φόρο είναι ο δωρεοδόχος.

Όταν το αντικείμενο της δωρεάς ή γονικής παροχής είναι η ψιλή κυριότητα, δίνεται το δικαίωμα στον ψιλό κύριο να ζητήσει την άμεση φορολόγηση, με αυτό τον τρόπο εξαντλείται η φορολογική υποχρέωση και δεν οφείλεται φόρος κατά την συνένωση της ψιλής κυριότητας με την επικαρπία. Όσο μικρότερη είναι η ηλικία του επικαρπωτή τόσο μικρότερος είναι ο φόρος που οφείλεται κατά την μεταβίβαση της ψιλής κυριότητας.

Τέλος κατά τον υπολογισμό της αξίας της δωρεάς και της αξίας της γονικής παροχής συνυπολογίζονται οι προηγούμενες δωρεές και γονικές

παροχές προς το ίδιο δωρεοδόχο για τις οποίες η φορολογική υποχρέωση γεννήθηκε μετά την 1/1/1990. (Ζαφειράκη, 24/11/2006)

iv) Φορολογία κερδών – λαχείων

Στο φόρο κερδών από λαχεία υπάγονται τα κέρδη από λαχειαγορές που γίνονται μέσα στην Ελλάδα. Υπόχρεος στο φόρο είναι ο τυχερός που κέρδισε το λαχείο και η φορολογική του υποχρέωση από αυτήν την αιτία γεννάται κατά το χρόνο κληρώσεως του λαχείου. Και εδώ στη φορολογία κερδών από λαχεία ισχύει η απαλλαγή από το φόρο του Δημοσίου, των Δήμων και Κοινοτήτων και Νομικών προσώπων που εξομοιώνονται με το Δημόσιο, εάν είναι δικαιούχοι του κέρδους. Επίσης εξαιρούνται από το φόρο τα κέρδη από λαχεία Εθνικά, Λαϊκά και ειδικό Κρατικό λαχείο που ειδικοί νόμοι με ρητές διατάξεις τους καθιέρωσαν την εξαίρεση από το φόρο αυτό.

v) Φορολογία πλοίων

Η φορολογία επί των πλοίων επιβάλλεται στα κέρδη που προέρχονται μόνο από τα πλοία που λειτουργούν υπό την ελληνική σημαία. Τα πλοία διαχωρίζονται σε δύο κατηγορίες:

Κατηγορία Α

Τα πλοία της κατηγορίας Α είναι φορτηγά, δεξαμενόπλοια και ψυγεία μεικτής χωρητικότητας 3000 κόρων ή παραπάνω και επιβατικά σκάφη που εκτελούν δρομολόγια από την Ελλάδα προς τα ξένα λιμάνια ή μεταξύ ξένων λιμανιών.

Ηλικία πλοίου (έτη)	\$ για κάθε κόρο
0-4	1187
5-9	2128
10-19	2083
20-29	1971
30+	1523

Κόροι	Συντελεστής
100-10000	1,2
10001-20000	1,1
20001-40000	1,0
40001-80000	0,9
80001+	0,8

Το ποσό του φόρου βρίσκεται με τον πολλαπλασιασμό του κόρου με τους συντελεστές και τον πολλαπλασιασμό του γινόμενου που προκύπτει με το συντελεστή σε δολάρια που αντιστοιχεί στην ηλικία του πλοίου.

Κατηγορία Β

Η κατηγορία Β περιλαμβάνει τα σκάφη που κινούνται με ενέργεια ιστιοφόρα και άλλα μικρά σκάφη. Η φορολόγηση των σκαφών γίνεται σύμφωνα με τη μεικτή χωρητικότητά τους.

Χωρητικότητα	Φορολογικός συντελεστής ανά κόρο (σε ευρώ)
20	0,60
30	0,70
50	0,76
100+	1,00

Για τις Αλλοδαπές ναυτιλιακές εταιρίες ισχύουν τα εξής:

Για τα παραρτήματα ή τα γραφεία των αλλοδαπών εταιριών που ασχολούνται αποκλειστικά από τη μια μεριά με τη διαχείριση, την εκμετάλλευση, τη ναύλωση, την ασφάλιση, τις προσαρμογές τη μεσιτεία, την κατασκευή ή την ασφάλιση πλοίων, υπό ελληνική ή ξένη σημαία με χωρητικότητα μεγαλύτερη των 500 τόνων, με εξαίρεση τα επιβατικά πλοία και τα εμπορικά που πραγματοποιούν δρομολόγια στο εσωτερικό της χώρας και από την άλλη πλευρά με την εκπροσώπηση πλοιοκτητριών εταιριών όπως και εταιρίες που ασχολούνται με μια από τις παραπάνω δραστηριότητες μπορούν να εγκατασταθούν στην Ελλάδα, εφόσον λάβουν ειδική άδεια από τα υπουργεία οικονομίας, οικονομικών και ναυτιλίας.

Τα ανωτέρω παραρτήματα ή γραφεία εξαιρούνται από οποιοδήποτε είδος φόρου και εισφοράς προς ο κράτος, παρά το γεγονός ότι έχουν μόνιμη εγκατάσταση στην Ελλάδα σε αντάλλαγμα με την υποχρέωσή τους να εισάγουν ξένο συνάλλαγμα για τη χρηματοδότηση της λειτουργίας τους με ετήσιο ελάχιστο 50,000 δολάρια.

ν) **Φορολογία της αποταμίευσης.**

Η φορολογία της αποταμίευσης αποτελεί ένα από τα άλλα επείγοντα ζητήματα που τίγονται στο πακέτο φορολογικών μέτρων. Σύμφωνα με το νόμο

που ψηφίστηκε το 1990 οι τόκοι των αποταμιεύσεων φορολογούνται με συντελεστή 10% ενώ το 1992 έγινε ο συντελεστής 15%.

Σύμφωνα με στοιχεία από το Γενικό Λογιστήριο του Κράτους τα έσοδα από τους λοιπούς άμεσους φόρους αυξάνονται από το έτος 1980 έως το 2003. Μείωση αυτών παρατηρείται τα έτη 1985, 1987, 1989, 1996, 2000, 2004.

Έσοδα του Δημοσίου από τους Λοιπούς Άμεσους Φόρους

Οικον. Έτος	Λ.Α. Φ.	Οικον. Έτος	Λ.Α. Φ.	Οικον. Έτος	Λ.Α. Φ.	Οικον. Έτος	Λ.Α. Φ.	Οικον. Έτος	Λ.Α. Φ.
1980	25,6	1985	55,6	1990	186,7	1995	731,9	2000	810,0
1981	30,9	1986	82,9	1991	252,5	1996	696,3	2001	2,76
1982	45,3	1987	57,3	1992	391,4	1997	704,1	2002	3,49
1983	51,8	1988	93,8	1993	473,0	1998	850,1	2003	3,66
1984	57,2	1989	79,7	1994	663,6	1999	955,0	2004	3,56

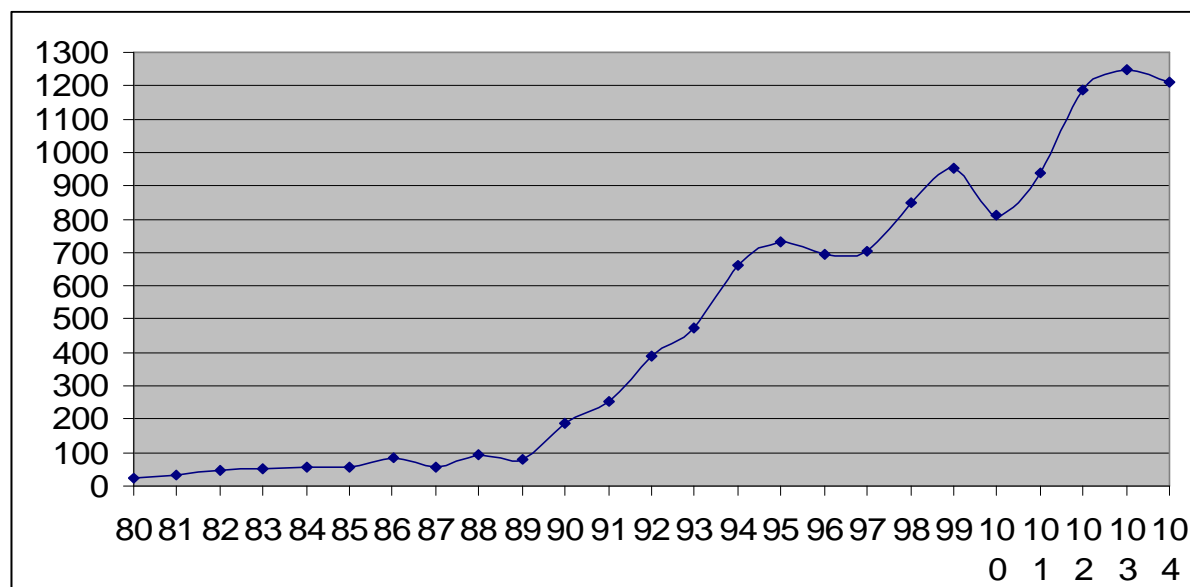
Σημείωση:

1. Από το 1980-2000 τα ποσά είναι σε δισεκ. Δρχ.
2. Από 01/01/2001 λόγω της υιοθέτησης του ενιαίου νομίσματος όλες οι χρηματικές αξίες εκφράζονται σε Ευρώ.
3. Από το 2001-2004 τα ποσά είναι σε δισεκ.Ευρώ.

Για ευκολότερη σύγκριση έγινε η μετατροπή Σε δισεκ.Δρχ.

(2001-940,4 2002-1.189,2 2003-1.247,1 2004-1.213,0)

Έσοδα του δημοσίου από Λοιπούς Άμεσους Φόρους

2.0 ΕΜΜΕΣΗ ΦΟΡΟΛΟΓΙΑ

2.1 Φόρος Προστιθέμενης Αξίας (Φ.Π.Α.)

Εισήχθη το 1987 και αποδίδει σήμερα περισσότερο από το ήμισυ των συνολικών εσόδων από έμμεσους φόρους. Είναι ένας γενικός έμμεσος φόρος κατανάλωσης που επιβάλλεται στο εσωτερικό της χώρας και επιβαρύνει τους τελικούς καταναλωτές. Είναι ένας φόρος που επιβάλλεται σε βάρος των επιχειρήσεων και καταβάλλεται τμηματικά από αυτές σε κάθε στάδιο της παραγωγικής διαδικασίας και της εμπορίας των αγαθών.

Υποκείμενοι στο φόρο είναι α)κάθε φυσικό ή νομικό πρόσωπο ή ένωση προσώπων εφόσον ασκεί ανεξάρτητη οικονομική δραστηριότητα, β)κάθε πρόσωπο το οποίο πραγματοποιεί περιστασιακά παράδοση ενός καινούριου μεταφορικού μέσου, το οποίο αποστέλλεται ή μεταφέρεται προς άλλο κράτος-μέλος γ)κάθε πρόσωπο το οποίο πραγματοποιεί ευκαιριακά πράξεις εφόσον με δήλωσή του ενταχθεί στο κανονικό καθεστώς Φ.Π.Α. δ)το Ελληνικό Δημόσιο, οι δήμοι και τα άλλα νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου θεωρούνται ως υποκείμενοι στο φόρο κατά το μέτρο που η μη υπαγωγή στο φόρο των δραστηριοτήτων τους οδηγεί σε στρέβλωση των όρων του ανταγωνισμού.

Επιβάλλεται με τρεις(3) συντελεστές :

- 1) έναν πολύ χαμηλό (4%) που αφορά τα βιβλία, τα περιοδικά, τις εφημερίδες και τα θέατρα.
- 2) τον χαμηλό (8%) ο οποίος αφορά τα περισσότερα είδη διατροφής, τις πρώτες ύλες, τα φάρμακα κ.τ.λ.
- 3) και τον κανονικό συντελεστή (18%) ο οποίος επιβάλλεται σε όλα τα υπόλοιπα αγαθά και υπηρεσίες.

Θα πρέπει να αναφερθούν ορισμένες απαλλαγές που ισχύουν από τη βάση του Φ.Π.Α. και αφορούν μερικές υπηρεσίες όπως η εκπαίδευση και οι χρηματοοικονομικές υπηρεσίες.Επίσης για τα νησιά των νομών Λέσβου, Σάμου,

Δωδεκανήσου, Κυκλάδων, και τα νησιά του Αιγαίου Θάσο, Σαμοθράκη, Βόρειες Σποράδες, και Σκύρο οι συντελεστές του Φ.Π.Α. μειώνονται κατά 30%.

Ο Φ.Π.Α. κατήργησε το φόρο κύκλου εργασιών εκτός από το Φόρο Κύκλου Εργασιών(Φ.Κ.Ε.) στις ασφαλιστικές επιχειρήσεις.Επίσης αντικατέστησε τα τέλη χαρτοσήμου στις συναλλαγές που ρυθμίζονται από αυτόν. Έγινε συγχώνευση στο Φ.Π.Α. των παρακάτω φόρων :

- ♣ Ειδικός φόρος στις κυρώδεις ύλες
- ♣ Φόρος κατανάλωσης απορρυπαντικών
- ♣ Φορολογία Δημόσιων Θεαμάτων
- ♣ Φορολογία Κέντρων Διασκέδασης και Κέντρων Πολυτελείας
- ♣ Ειδικός φόρος κατανάλωσης ζάχαρης

Σύμφωνα με στοιχεία από το Γενικό Λογιστήριο του Κράτους τα έσοδα από το φόρο προστιθέμενης αξίας από το έτος 1987 που εισήχθη μέχρι το έτος 2004 παρατηρούμε ότι αυξάνονται.

Έσοδα του Δημοσίου από Φ.Π.Α.

Οικον. Έτος	Φ.Π.Α.	Οικον. Έτος	Φ.Π.Α.	Οικον. Έτος	Φ.Π.Α.	Οικον. Έτος	Φ.Π.Α.	Οικον. Έτος	Φ.Π.Α.
1980	-	1985	-	1990	961,2	1995	1.933,0	2000	3.431,2
1981	-	1986	-	1991	1.206,2	1996	2.153,9	2001	10,73
1982	-	1987	498,6	1992	1.439,3	1997	2.448,5	2002	11,98
1983	-	1988	599,0	1993	1.543,7	1998	2.723,3	2003	12,33
1984	-	1989	714,2	1994	1.717,7	1999	2.987,5	2004	13,74

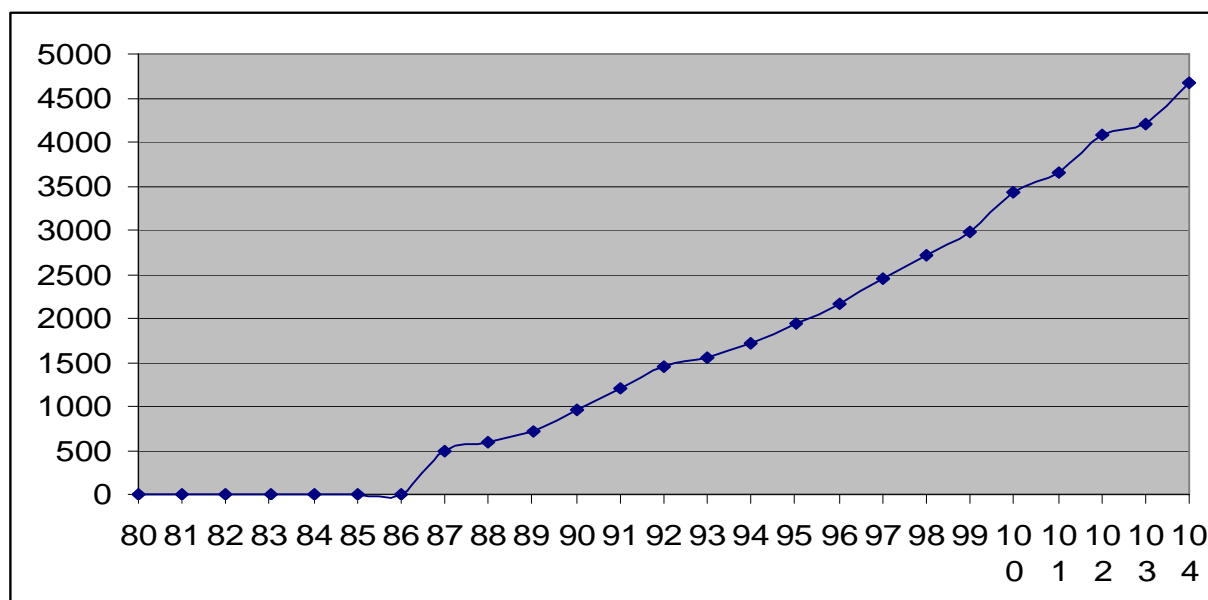
Σημείωση:

1. Από το 1987-2000 τα ποσά είναι σε δισεκ. Δρχ.
2. Από 01/01/2001 λόγω της υιοθέτησης του ενιαίου νομίσματος όλες οι χρηματικές αξίες εκφράζονται σε Ευρώ.
3. Από το 2001-2004 τα ποσά είναι σε δισεκ.Ευρώ.

Για ευκολότερη σύγκριση έγινε η μετατροπή σε δισεκ. Δρχ.

(2001-3.656,2 2002-4.082,1 2003-4.201,4 2004-4.681,9)

Έσοδα του δημοσίου από Φ.Π.Α.

2.2 Φορολογία Χαρτοσήμου ή Τέλη Χαρτοσήμου

Η φορολογία χαρτοσήμου έχει ευρύτατη εφαρμογή στα έγγραφα και σε όλες τις συναλλαγές. Π.χ. από την απλή χαρτοσήμανση μιας αίτησης στη Δημόσια Υπηρεσία ή ενός πιστοποιητικού αυτής μέχρι τη χαρτοσήμανση μιας σύμβασης δανείου ή ενός τιμολογίου χονδρικής πώλησης αγαθών κλπ. Τα έσοδα από τα τέλη χαρτοσήμου είναι σημαντικά και καλύπτουν το 85% περίπου των εσόδων από τους φόρους συναλλαγών

Βασική αρχή που ισχύει σε αυτή τη φορολογία είναι η ύπαρξη σχετικού εγγράφου (συμφωνητικό, τιμολόγιο, απόδειξη κλπ.) ως προϋπόθεση υποβολής των τελών χαρτοσήμου. Όταν δεν υπάρχει όμως το έγγραφο τότε δεν υφίσταται υποχρέωση χαρτοσήμανσης της σχέσης που απορρέει από την άτυπη σύμβαση.

Τα τέλη χαρτοσήμου διακρίνονται σε:

- A. Αναλογικά, όταν δηλαδή αποτελούν ποσοστό % πάνω στη χρηματική αξία που περιλαμβάνει το έγγραφο (συμφωνία, τιμολόγιο κλπ.) που χαρτοσημαίνεται.
- B. Πάγια, που εκφράζονται σε ένα ορισμένο πάγιο ποσό ανεξάρτητα από το αντικείμενο και τη χρηματική αξία που διαλαμβάνει το έγγραφο το οποίο χαρτοσημαίνεται.

Η ευρύτατη εφαρμογή της φορολογίας χαρτοσήμου είχε ως επακόλουθο τη θέσπιση σωρείας διατάξεων απαλλαγών προσώπων, συμβάσεων κλπ. από αυτή. Οι απαλλαγές κατατάσσονται σε αντικειμενικές, όταν υπάρχει ολική απαλλαγή από τα τέλη χαρτοσήμου μιας σύμβασης ή πράξης ή συναλλαγής και υποκειμενικές όταν προβλέπεται στο Νόμο η απαλλαγή του ενός μόνο των συμβαλλομένων μερών στις συμβάσεις κλπ. (π.χ. του Δημοσίου, των Δήμων και Κοινοτήτων κλπ.) και η παράλληλη επιβάρυνση του άλλου μέρους με ολόκληρο το χαρτόσημο.

Σημειώνεται ότι με τον Ν 2990/2002 καταργήθηκε από 01/01/2002 το τέλος χαρτοσήμου στο εισόδημα από μισθωτές υπηρεσίες, καθώς και το

χαρτόσημο στις συναλλαγματικές, στις υπεύθυνες δηλώσεις και σε άλλες κατηγορίες εγγράφων. Έτσι η συμμετοχή του χαρτοσήμου στα συνολικά έσοδα περιορίστηκε από το έτος 2002.

Σύμφωνα με στοιχεία από το Γενικό Λογιστήριο του Κράτους τα έσοδα από τα τέλη χαρτοσήμου παρουσιάζουν μία σταδιακή αύξηση έως και το έτος 1986 ενώ παρατηρείται πτώση από το έτος 1987 επειδή καταργήθηκαν τα τέλη χαρτοσήμου που εισπράττονταν από ορισμένες συναλλαγές. Από το έτος 1991 παρατηρείται πάλι σταδιακή αύξηση των εσόδων. Ενώ από τα έτη 2002-2004 περιορίζονται τα έσοδα.

Έσοδα του Δημοσίου από Τέλη Χαρτοσήμου

Οικον. Έτος	Τ.Χ.	Οικον. Έτος	Τ.Χ.	Οικον. Έτος	Τ.Χ.	Οικον. Έτος	Τ.Χ.	Οικον. Έτος	Τ.Χ.
1980	63,4	1985	184,0	1990	98,3	1995	193,6	2000	278,4
1981	76,9	1986	229,7	1991	119,3	1996	217,4	2001	0,8
1982	111,4	1987	104,6	1992	140,4	1997	257,4	2002	0,6
1983	142,6	1988	63,4	1993	159,9	1998	292,4	2003	0,5
1984	158,4	1989	79,1	1994	175,3	1999	288,8	2004	0,4

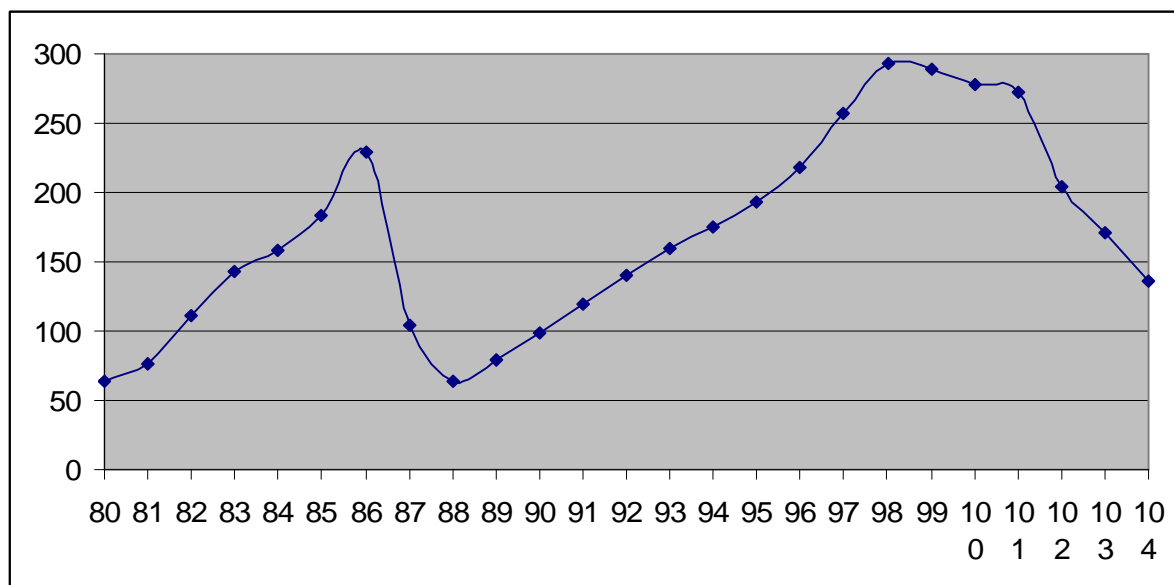
Σημείωση:

1. Από το 1980-2000 τα ποσά είναι σε δισεκ. Δρχ.
2. Από 01/01/2001 λόγω της υιοθέτησης του ενιαίου νομίσματος όλες οι χρηματικές αξίες εκφράζονται σε Ευρώ.
3. Από το 2001-2004 τα ποσά είναι σε δισεκ.Ευρώ.

Για ευκολότερη σύγκριση έγινε η μετατροπή σε δισεκ. Δρχ.

(2001-272,6 2002-204,4 2003-170,3 2004-136,3)

Έσοδα του δημοσίου από Τέλη Χαρτοσήμου

2.3 Φόρος Κύκλου Εργασιών (Φ.Κ.Ε.)

Ο φόρος κύκλου εργασιών κατατάσσεται στην κατηγορία των έμμεσων φόρων και ειδικότερα στους φόρους καταναλώσεως και κυκλοφορίας των αγαθών και επιβάλλεται:

- α. στα ακαθάριστα έσοδα των βιομηχανικών και βιοτεχνικών επιχειρήσεων, των επιχειρήσεων παροχής υπηρεσιών (Τράπεζες, μεταφορικές, ασφαλιστικές κλπ. επιχειρήσεις) και πλήθος διαφόρων άλλων επιχειρήσεων(ξενοδοχειακές κλπ.) που λειτουργούν στη χώρα μας και
- β. στην αξία των εισαγομένων από χώρες του εξωτερικού αγαθών.

Ο φόρος βαρύνει τις επιχειρήσεις, φυσικά ή νομικά πρόσωπα που παράγουν τα βιομηχανικά – βιοτεχνικά προϊόντα, προσφέρουν τις υπηρεσίες τους κλπ. καθώς και τους εισαγωγείς που παράγουν αγαθά από το εξωτερικό υπό τις προϋποθέσεις που ορίζει ο νόμος.

Ο Φ.Κ.Ε. ενσωματώνεται στην αξία των προϊόντων, των υπηρεσιών κλπ.

Και επιρρίπτεται στην κατανάλωση, δηλαδή τελικά βαρύνει τον αγοραστή-καταναλωτή κλπ.

Αντικείμενο, λοιπόν, του φόρου είναι τα ακαθάριστα έσοδα:

- α. των βιομηχανικών κλπ. επιχειρήσεων αφού αφαιρεθεί από αυτά το τίμημα, των ήδη φορολογηθέντων με τον ίδιο φ.κ.ε. και χρησιμοποιηθέντων για την παραγωγή νέων προϊόντων, υλικών (πρώτες ύλες κλπ.).
- β. των επιχειρήσεων παροχής υπηρεσιών (αμοιβές κλπ.) και
- γ. η αξία των αγαθών, προκειμένου για εισαγωγές από το εξωτερικό.

Υποκείμενο του φόρου, είναι οι επιχειρήσεις που παράγουν νέα προϊόντα ή παρέχουν υπηρεσίες ή οι εισαγωγείς αγαθών από το εξωτερικό, φυσικά ή νομικά πρόσωπα, εις βάρος των οποίων καταλογίζεται ο Φ.Κ.Ε.

Σύμφωνα με στοιχεία από το Γενικό Λογιστήριο του Κράτους τα έσοδα από το φόρο κύκλου εργασιών παρουσιάζουν μια σταθερή αύξηση μέχρι το 1986. Ο Φ.Π.Α. όμως κατήργησε το φόρο κύκλου εργασιών εκτός από το Φόρο Κύκλου Εργασιών(Φ.Κ.Ε.) στις ασφαλιστικές επιχειρήσεις γι' αυτό παρατηρείται και αυτή η μείωση.

Έσοδα του Δημοσίου από Φόρο Κύκλου Εργασιών(Φ.Κ.Ε.)

Οικον. Έτος	Φ.Κ.Ε.	Οικον. Έτος	Φ.Κ.Ε.	Οικον. Έτος	Φ.Κ.Ε.	Οικον. Έτος	Φ.Κ.Ε.	Οικον. Έτος	Φ.Κ.Ε.
1980	41,9	1985	135,4	1990	11,4	1995	31,5	2000	53,9
1981	51,7	1986	170,8	1991	13,6	1996	39,2	2001	0,20
1982	78,1	1987	34,0	1992	23,1	1997	39,8	2002	0,23
1983	102,8	1988	8,7	1993	23,8	1998	45,0	2003	0,25
1984	114,7	1989	9,2	1994	27,2	1999	36,6	2004	0,20

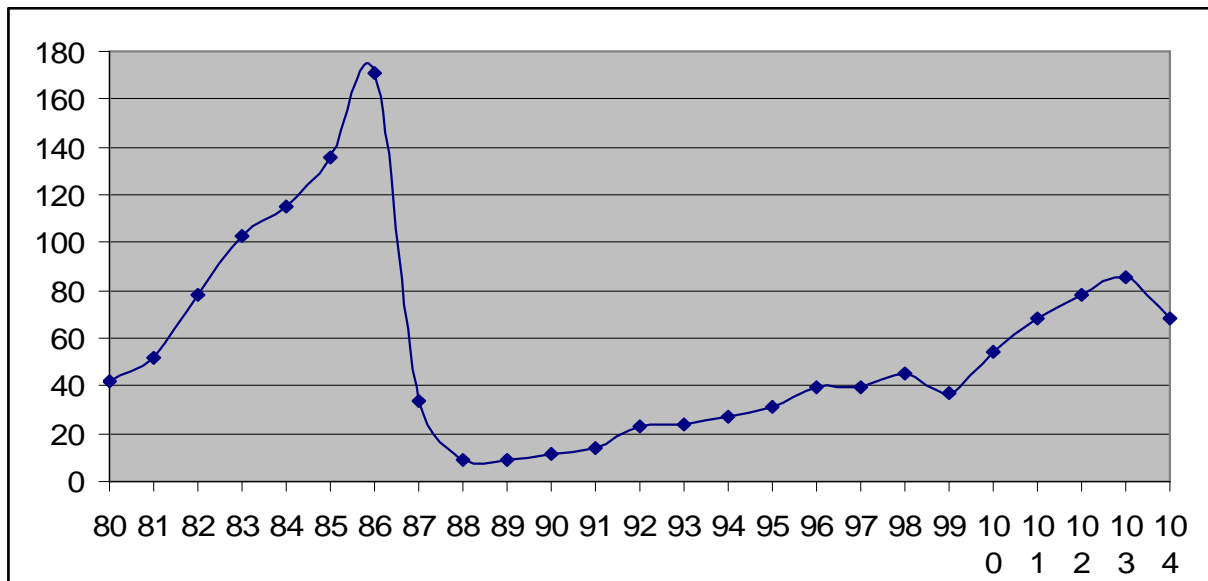
Σημείωση:

1. Από το 1980-2000 τα ποσά είναι σε δισεκ. Δρχ.
2. Από 01/01/2001 λόγω της υιοθέτησης του ενιαίου νομίσματος όλες οι χρηματικές αξίες εκφράζονται σε Ευρώ.
3. Από το 2001-2004 τα ποσά είναι σε δισεκ.Ευρώ.

Για ευκολότερη σύγκριση έγινε η μετατροπή σε δισεκ. Δρχ.

(2001-68,1 2002-78,4 2003-85,2 2004-68,1)

Έσοδα του δημοσίου από Φ.Κ.Ε.

2.4 Φόρος Τραπεζικών Εργασιών(Φ.Τ.Ε.)

Ο Φόρος Τραπεζικών Εργασιών, όπως παρατηρούμε και στον παρακάτω πίνακα, τέθηκε σε εφαρμογή από την 01/01/1987 αλλά καταργήθηκε από την 01/01/2002. Ο συγκεκριμένος φόρος επιβάλλεται στα ακαθάριστα έσοδα των τραπεζών π.χ. τόκοι όπως επίσης στις συμβάσεις δανείων και πιστώσεων που χορηγούν οι τράπεζες με συντελεστές 8% και 3% αντίστοιχα.

Σύμφωνα με στοιχεία από το Γενικό Λογιστήριο του Κράτους τα έσοδα από το φόρο κύκλου εργασιών παρουσιάζουν μια σταθερή αύξηση από το έτος 1987 έως το 1992. Έπειτα παρατηρείται μείωση όπου από το 2002 παύουν να υπάρχουν έσοδα από αυτό το φόρο.

Έσοδα του Δημοσίου από Φόρο Τραπεζικών Εργασιών(Φ.Τ.Ε.)

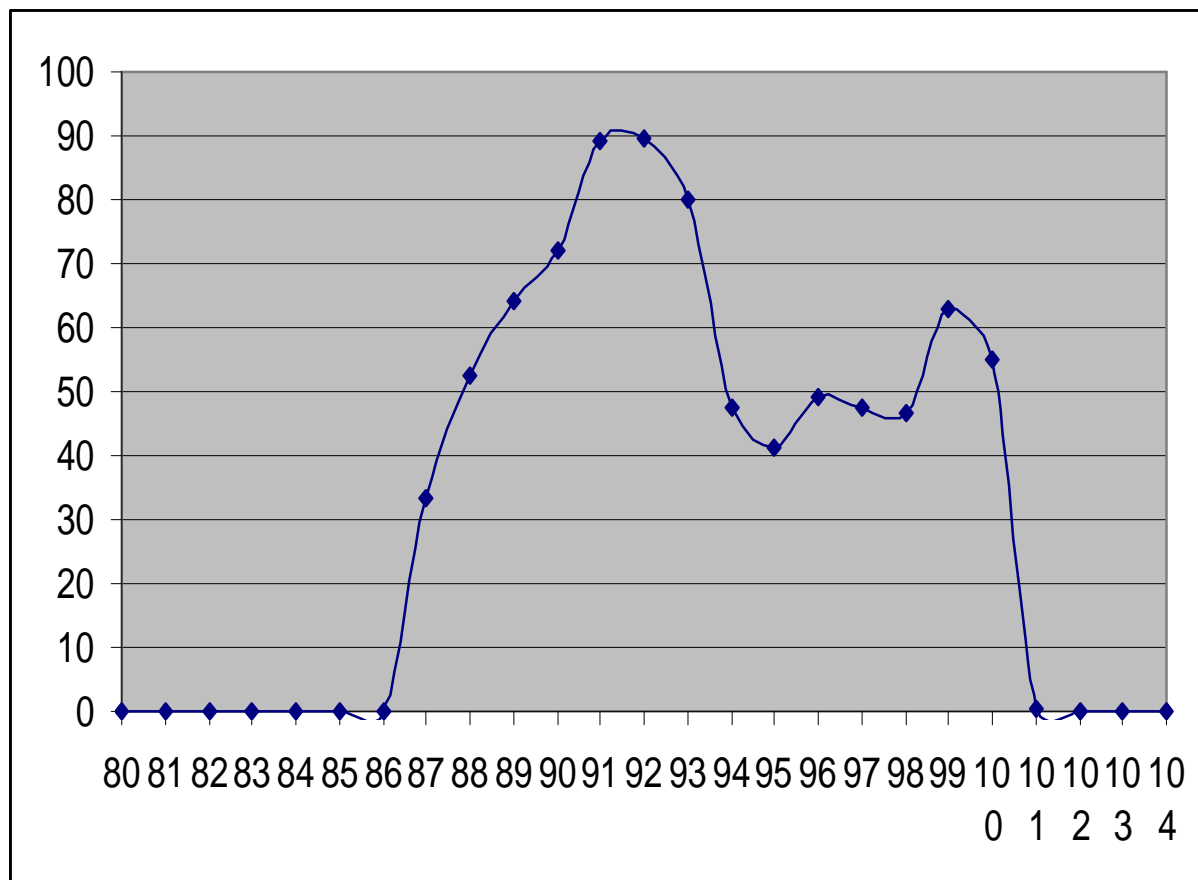
Οικον. Έτος	Φ.Τ.Ε.	Οικον. Έτος	Φ.Τ.Ε.	Οικον. Έτος	Φ.Τ.Ε.	Οικον. Έτος	Φ.Τ.Ε.	Οικον. Έτος	Φ.Τ.Ε.
1980	-	1985	-	1990	72,0	1995	41,2	2000	54,9
1981	-	1986	-	1991	89,3	1996	49,2	2001	0,3
1982	-	1987	33,3	1992	89,6	1997	47,7	2002	-
1983	-	1988	52,3	1993	79,9	1998	46,5	2003	-
1984	-	1989	64,2	1994	47,4	1999	62,8	2004	-

Σημείωση:

1. Από το 1987-2000 τα ποσά είναι σε δισεκ. Δρχ.
2. Από 01/01/2001 λόγω της υιοθέτησης του ενιαίου νομίσματος όλες οι χρηματικές αξίες εκφράζονται σε Ευρώ.
3. Από το 2001-2004 τα ποσά είναι σε δισεκ. Ευρώ.

Για ευκολότερη σύγκριση έγινε η μετατροπή σε δισεκ. Δρχ. (2001-102,2)

Έσοδα του δημοσίου από Φ.Τ.Ε.

2.5 Φορολογία Αυτοκινήτου

- Η φορολογία αυτοκινήτων περιλαμβάνει τους εξής ειδικότερους φόρους:
- Τα τέλη κυκλοφορίας και μοτοσικλετών ιδιωτικής χρήσεως (Ι.Χ.) και δημοσίας χρήσεως (Δ.Χ.), επιβατικών και φορτηγών, βενζινοκίνητων και πετρελαιοκίνητων. Τα τέλη αυτά είναι εξαμηνιαία, καταλογίζονται όμως ενιαία κάθε χρόνο, σε βάρος των κατόχων αυτοκινήτων και μοτοσικλετών, λόγω κυκλοφορίας των οχημάτων αυτών.
 - Το εφάπαξ πρόσθετο ειδικό τέλος αυτοκινήτων Ι.Χ. δηλαδή φόρος που επιβάλλεται όταν για πρώτη φορά τίθεται σε κυκλοφορία αυτοκίνητο επιβατικό κλπ. ιδιωτικής χρήσεως Ι.Χ., κατά τη χορήγηση της σχετικής

άδειας της κυκλοφορίας.

- γ. Οι εισφορές κατά τη χορήγηση αδειίας κυκλοφορίας φορτηγού αυτοκινήτου ως Δ.Χ. και Ι.Χ. κλπ. φόροι.

Οι φόροι αυτοί καταλογίζονται σε βάρος των κατόχων αυτοκινήτων και μοτοσικλετών από τις αρμόδιες Οικονομικές Εφορίες. Επίσης οι φόροι αυτοί είναι άσχετοι από τους τελωνειακούς δασμούς και τους λοιπούς φόρους εισαγωγής των αυτοκινήτων κλπ. από το εξωτερικό, τους οποίους καταλογίζουν τα Τελωνεία του κράτους και καταβάλλουν σ' αυτά οι εισαγωγείς των αυτοκινήτων. Τελικά οι τελευταίοι αυτοί φόροι και δασμοί ενσωματώνονται στο κόστος και στην τιμή των αυτοκινήτων και επιρρίπτονται στην κατανάλωση. Δηλαδή στην ουσία βαρύνουν τους καταναλωτές-αγοραστές των αυτοκινήτων.

Η φορολογία των αυτοκινήτων μαζί με τους τελωνειακούς δασμούς εισαγωγής αποτελούν αξιόλογο έσοδο για τον Κρατικό Προϋπολογισμό.

Σύμφωνα με στοιχεία από το Γενικό Λογιστήριο του Κράτους τα έσοδα από το φόρο αυτοκινήτων παρουσιάζουν μια σταθερή αύξηση από το έτος 1980 έως το 1986. Έπειτα παρατηρείται μείωση για 1987-1988. Όμως από το 1989-2004 έχουμε αύξηση των εσόδων εκτός από την περίοδο μεταξύ 1993-1995.

Έσοδα του Δημοσίου από Φόρο Αυτοκινήτων (Φ.Α.)

Οικον. Έτος	Φ.Α.	Οικον. Έτος	Φ.Α.	Οικον. Έτος	Φ.Α.	Οικον. Έτος	Φ.Α.	Οικον. Έτος	Φ.Α.
1980	9,8	1985	66,4	1990	126,5	1995	92,5	2000	211,2
1981	19,3	1986	71,2	1991	124,8	1996	111,1	2001	1,5
1982	39,6	1987	56,4	1992	131,0	1997	123,4	2002	1,4
1983	36,5	1988	63,8	1993	114,9	1998	164,5	2003	1,4
1984	46,2	1989	100,5	1994	114,2	1999	243,8	2004	1,4

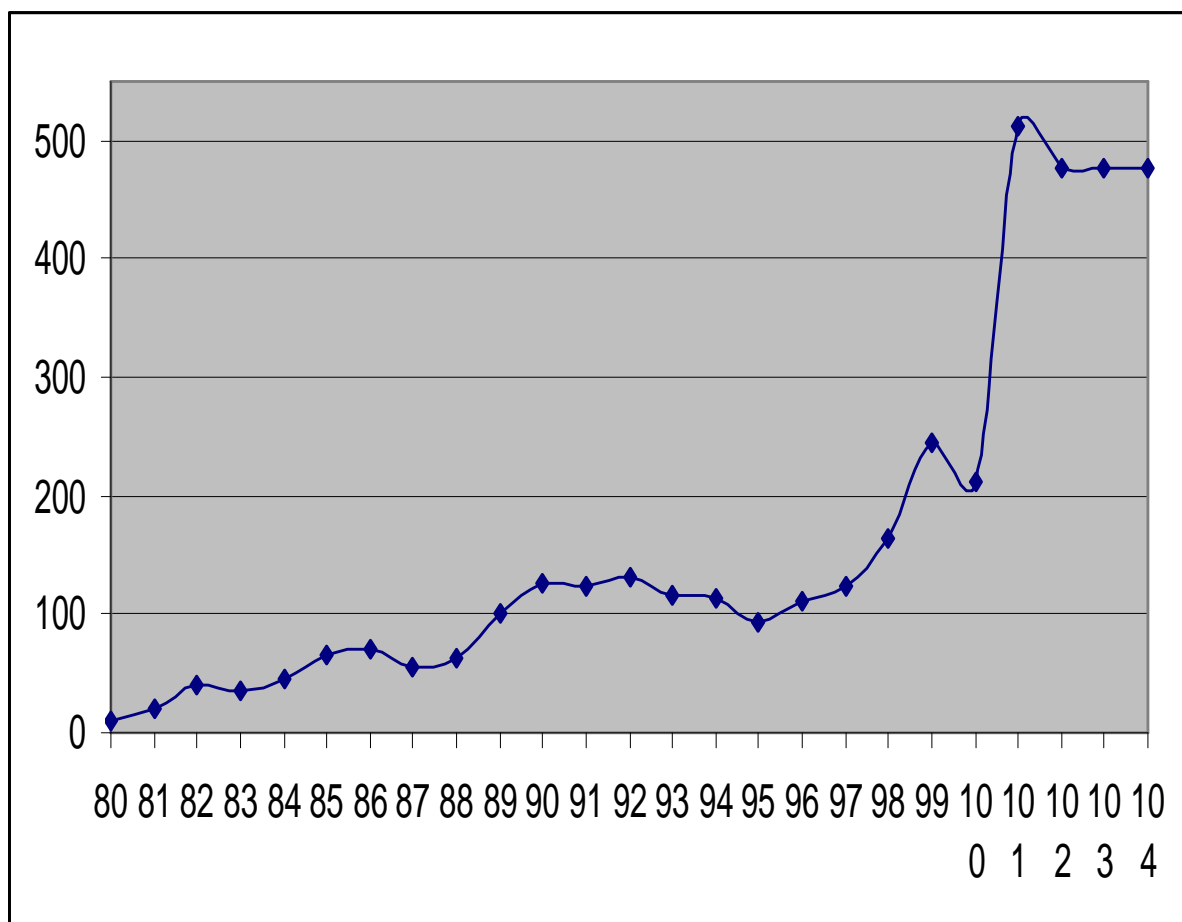
Σημείωση:

1. Από το 1980-2000 τα ποσά είναι σε δισεκ. Δρχ.
2. Από 01/01/2001 λόγω της υιοθέτησης του ενιαίου νομίσματος όλες οι χρηματικές αξίες εκφράζονται σε Ευρώ.
3. Από το 2001-2004 τα ποσά είναι σε δισεκ.Ευρώ.

Για ευκολότερη σύγκριση έγινε η μετατροπή σε δισεκ. Δρχ.

(2001-511,1 2002-477 , 2003-477 , 2004-477)

Έσοδα του Δημοσίου από Φ.Α.

2.6 Φορολογία Καπνού

Η φορολογία του καπνού σε φύλλα ως έμμεση φορολογία σύμφωνα με το φορολογικό μας σύστημα , ενσωματώνεται στην αξία του προϊόντος και τελικά βαρύνει τον καταναλωτή, καπνιστή κτλ. Αφού επιρρίπτεται στην κατανάλωση.

Ο φόρος καπνού συμπληρώνεται με τη φορολογία σιγαρέτων κλπ. βιομηχανικών προϊόντων που παράγονται από τις εγχώριες βιομηχανίες. η φορολογία αυτή είναι έμμεση αφού ο φόρος σιγαρέτων ενσωματώνεται στην τιμή πωλήσεώς τους και επιρρίπτεται στην κατανάλωση και στον καταναλωτή. Επίσης τα εισαγόμενα από το εξωτερικό καπνοβιομηχανικά προϊόντα βαρύνονται με εισαγωγικούς δασμούς,(φόρος πολυτελείας κλπ.).

Ο φόρος σιγαρέτων έφθασε το 1941 να καλύπτει το 48% της τιμής πωλήσεώς τους. Σήμερα, μαζί με την εισφορά ΟΓΑ, που επιβλήθηκε στα αγροτικά προϊόντα, ανέρχεται στο 67% περίπου της τιμής των σιγαρέτων εγχώριας παραγωγής.

Τα εισαγόμενα από το εσωτερικό σιγαρέτα λόγω της επιβαρύνσεώς τους επιπλέον και με εισαγωγικούς δασμούς , περιλαμβάνουν στην τιμή πωλήσεώς τους μεγαλύτερο ακόμα ποσοστό φόρου.Το κράτος καθορίζει τις τιμές πώλησης των σιγαρέτων και απαγορεύεται ολωσδιόλου η πώλησή τους σε διαφορετική τιμή. Η ένδειξη νόμιμης κυκλοφορίας των σιγαρέτων ειδικότερα καταφένεται από τη σχετική ταινία φόρου καπνού που φέρει κάθε κουτί σιγαρέτων.

Σύμφωνα με στοιχεία από το Γενικό Λογιστήριο του Κράτους τα έσοδα από τη φορολογία καπνού αυξάνονται από τα έτη 1980-2004.

Έσοδα του Δημοσίου από Φόρο Καπνού(Φ.Κ.)

Οικον. Έτος	Φ.Κ.	Οικον. Έτος	Φ.Κ.	Οικον Έτος	Φ.Κ.	Οικον. Έτος	Φ.Κ.	Οικον. Έτος	Φ.Κ.
1980	14,8	1985	49,8	1990	119,6	1995	371,9	2000	598,9
1981	17,8	1986	62,3	1991	150,7	1996	405,5	2001	1,9
1982	25,0	1987	48,0	1992	199,5	1997	458,6	2002	2,1
1983	31,2	1988	73,5	1993	240,5	1998	513,0	2003	2,2
1984	42,2	1989	89,4	1994	334,6	1999	557,9	2004	2,2

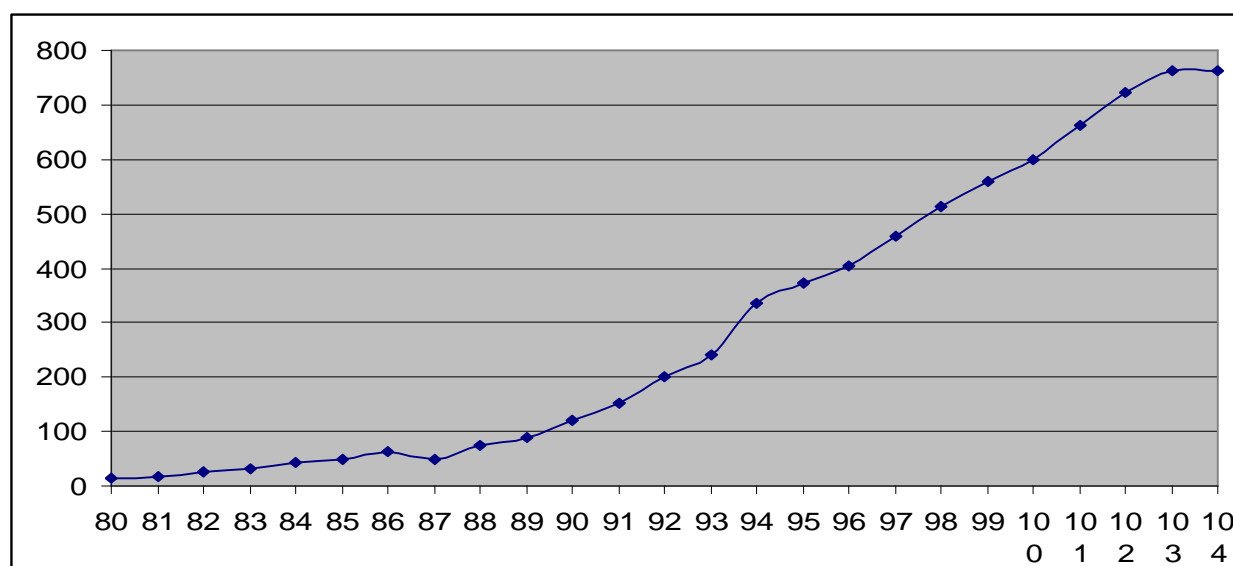
Σημείωση:

1. Από το 1980-2000 τα ποσά είναι σε δισεκ. Δρχ.
2. Από 01/01/2001 λόγω της υιοθέτησης του ενιαίου νομίσματος όλες οι χρηματικές αξίες εκφράζονται σε Ευρώ.
3. Από το 2001-2004 τα ποσά είναι σε δισεκ.Ευρώ.

Για ευκολότερη σύγκριση έγινε η μετατροπή σε δισεκ. Δρχ.

(2001-661,0 2002-722,3 , 2003-763,3 , 2004-763,3)

Έσοδα του Δημοσίου από Φορολογία Καπνού(Φ.Κ.)

2.7 Φορολογία Μεταβίβασης Ακινήτων (Φ.Μ.Α.)

Ο φόρος μεταβίβασης ακινήτων καλύπτει τις μεταβιβάσεις ακινήτων που βρίσκονται στην Ελλάδα και γίνονται με αντάλλαγμα, δηλαδή αιτία πώλησεως. Η μεταβίβαση ακινήτου λαμβάνει χώρα είτε όταν μεταβιβάζεται η πλήρης ή ψιλή κυριότητα είτε όταν απλώς συνίσταται επικαρπία, οίκηση, περιορισμένη προσωπική ή πραγματική δουλεία. Φόρος οφείλεται επίσης σε περίπτωση μεταβίβασης ακινήτου περιουσίας διαλυόμενης εταιρείας στα μέλη της καθώς επίσης και σε περίπτωση απαλλοτρίωσης για δημόσια ωφέλεια ή ανταλλαγή ακινήτων.

1.1 Υπόχρεοι στο φόρο

Υποκείμενο του φόρου μεταβίβασης είναι ο αγοραστής. Τον αγοραστή βαρύνει επίσης ο φόρος που αναλογεί στη διαφορά μεταξύ της αξίας του ακινήτου και του τιμήματος μεταβίβασης που αναγράφεται στο συμβόλαιο, καθώς και οι τυχόν προσαυξήσεις του φόρου που επιβάλλονται σε περίπτωση σημαντικής απόκλισης μεταξύ της αγοραίας αξίας και του τιμήματος.

1.2 Φορολογικοί συντελεστές

Ο συντελεστής του φόρου μεταβίβασης ορίζεται σε ποσοστό 9% για το μέχρι 4.000.000 δρχ. τμήμα της αγοραίας αξίας και σε 11% για το πέρα του ποσού αυτού τμήμα.

Σύμφωνα με στοιχεία από το Γενικό Λογιστήριο του Κράτους τα έσοδα από τη φορολογία μεταβίβασης ακινήτων αυξάνονται από τα έτη 1980-2004.

Έσοδα του Δημοσίου από Φ.Μ.Α.

Οικον. Έτος	Φ.Μ Α	Οικον. Έτος	Φ.Μ.Α	Οικον Έτος	Φ.Μ.Α	Οικον. Έτος	Φ.Μ.Α	Οικον. Έτος	Φ.Μ.Α
1980	9,0	1985	17,5	1990	76,0	1995	93,6	2000	482,8
1981	8,8	1986	24,8	1991	65,3	1996	107,1	2001	1,5
1982	9,4	1987	26,2	1992	79,1	1997	162,9	2002	1,6
1983	11,1	1988	37,4	1993	82,6	1998	172,8	2003	1,7
1984	12,2	1989	53,1	1994	93,6	1999	422,3	2004	1,8

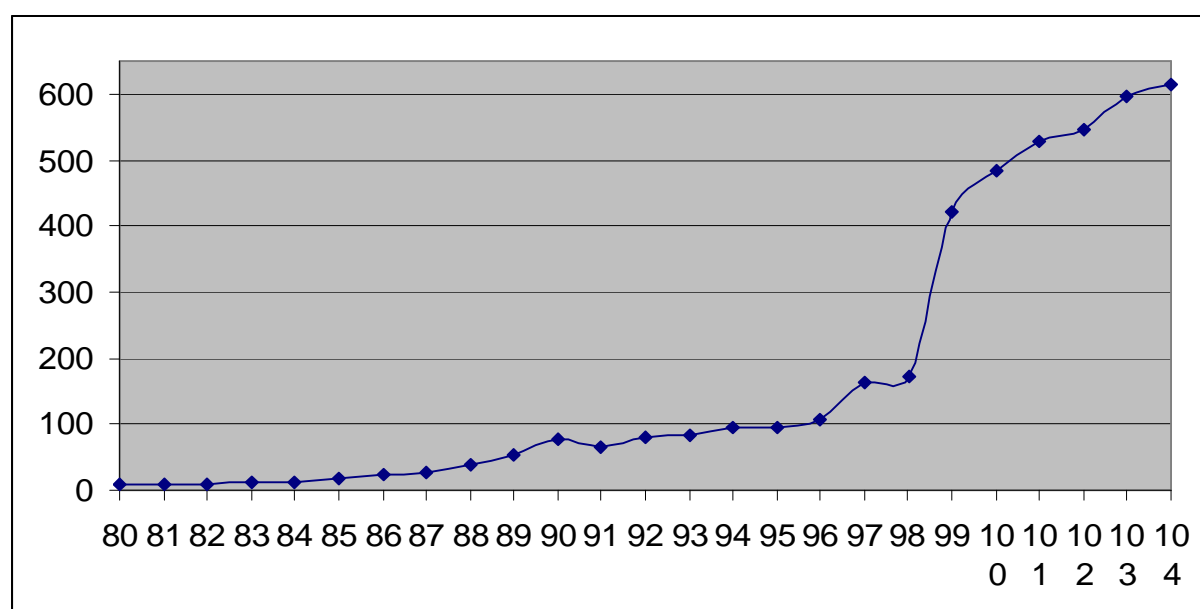
Σημείωση:

1. Από το 1980-2000 τα ποσά είναι σε δισεκ. Δρχ.
2. Από 01/01/2001 λόγω της υιοθέτησης του ενιαίου νομίσματος όλες οι χρηματικές αξίες εκφράζονται σε Ευρώ.
3. Από το 2001-2004 τα ποσά είναι σε δισεκ.Ευρώ.

Για ευκολότερη σύγκριση έγινε η μετατροπή σε δισεκ. Δρχ.

(2001-511,1 2002-545,2 , 2003-579,2 , 2004-613,3)

Έσοδα του Δημοσίου από Φ.Μ.Α.

2.8 Φορολογία Πετρελαιοειδών(καυσίμων)

Η βάση τιμών των διαφόρων προϊόντων καθορίζεται από τον υπουργό Βιομηχανίας κάθε τρίμηνο με αποτέλεσμα να μεταβάλλεται και ο φόρος κατανάλωσης των πετρελαιοειδών . Σημαντικό κριτήριο στην απόφαση του αυτή αποτελεί το κόστος παραγωγής πετρελαιοειδών προϊόντων σε διυλιστήρια κρατών-μελών της ΕΟΚ και στην Ελλάδα. Το κόστος διακίνησης και διατήρησης των προϊόντων και τα περιθώρια κέρδους πώλησης καθορίζουν τις τιμές πώλησης πριν την επιβολή φόρου. Ο ειδικός φόρος κατανάλωσης είναι δραχμικός και επιβάλλεται στο χιλιόλιτρο ή στο μετρικό τόνο.

Σύμφωνα με στοιχεία από το Γενικό Λογιστήριο του Κράτους τα έσοδα από τη φορολογία πετρελαιοειδών αυξάνονται σταδιακά από το 1980 έως το 1986 ενώ τα επόμενα τρία έτη παρουσιάζουν αυξομειώσεις. Από το 1990 έως 1998 ακολουθούν μια συνεχόμενη ανοδική πορεία με μια μικρή μείωση τα επόμενα 2 έτη. Από το 2001 έως το 2004 παρατηρείται άνοδος η οποία όμως σταθεροποιείται τα 2 τελευταία χρόνια.

Έσοδα του Δημοσίου από Φορολογία Πετρελαιοειδών

Οικον. Έτος	Φ.Π.	Οικον. Έτος	Φ.Π.	Οικον Έτος	Φ.Π.	Οικον. Έτος	Φ.Π.	Οικον. Έτος	Φ.Π.
1980	25,4	1985	103,0	1990	216,2	1995	757,6	2000	747,4
1981	31,1	1986	226,2	1991	387,2	1996	834,4	2001	2,2
1982	34,4	1987	186,4	1992	575,1	1997	848,9	2002	2,3
1983	55,6	1988	194,8	1993	709,0	1998	844,8	2003	2,4
1984	95,8	1989	131,3	1994	722,8	1999	795,5	2004	2,4

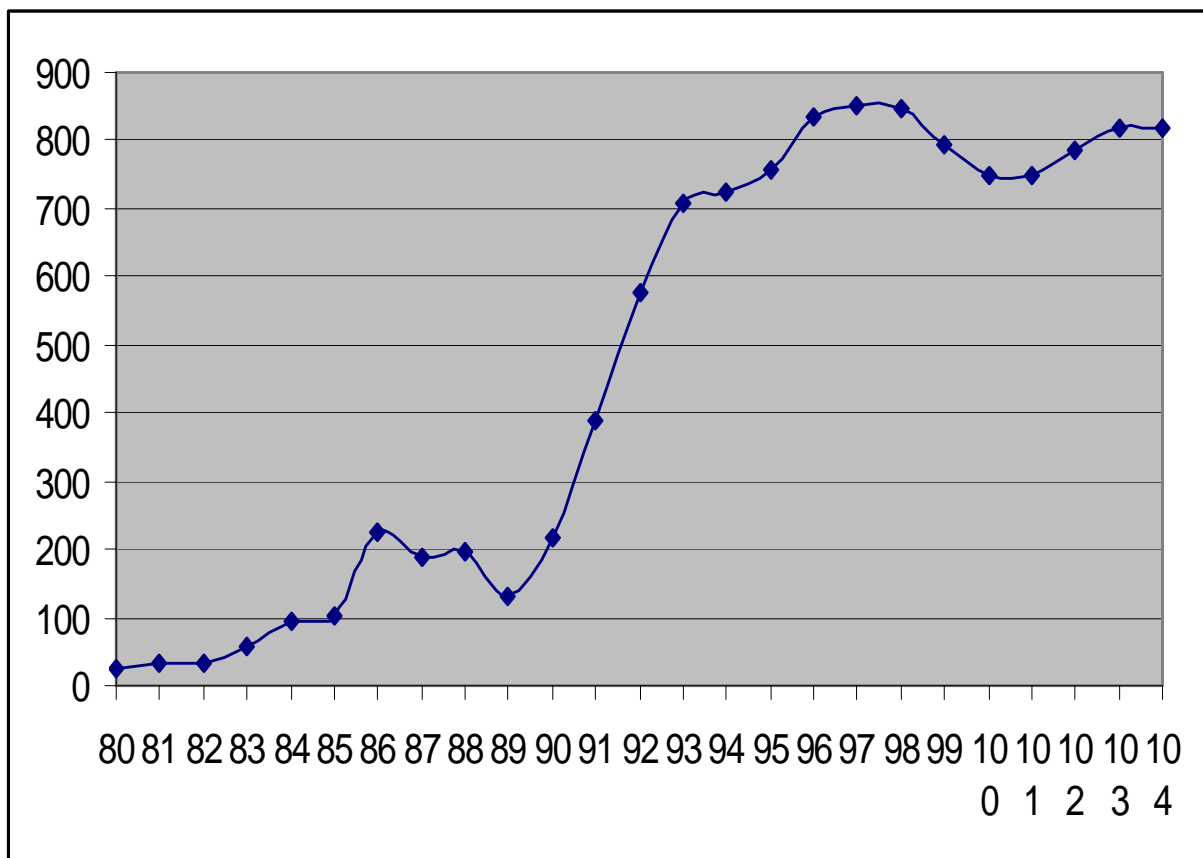
Σημείωση:

1. Από το 1980-2000 τα ποσά είναι σε δισεκ. Δρχ.
2. Από 01/01/2001 λόγω της υιοθέτησης του ενιαίου νομίσματος όλες οι χρηματικές αξίες εκφράζονται σε Ευρώ.
3. Από το 2001-2004 τα ποσά είναι σε δισεκ.Ευρώ.

Για ευκολότερη σύγκριση έγινε η μετατροπή σε δισεκ. Δρχ.

(2001-749,6 2002-783,7 , 2003-817,8 , 2004-817,8)

Έσοδα του δημοσίου από φορολογία πετρελαιοιδών

2.9 Δασμοί, Φόροι και Εισφορές στην εισαγωγή

Οι τελωνειακοί δασμοί εισπράττονται από τα Τελωνεία του κράτους, στα λιμάνια, αεροδρόμια, σιδηροδρομικούς σταθμούς και συνοριακά τελωνεία κατά την εισαγωγή αγαθών από το εξωτερικό και την εξαγωγή ελληνικών προϊόντων σε ξένες χώρες.

Μεταξύ των χωρών-μελών της Ευρωπαϊκής οικονομικής Κοινότητας (ΕΟΚ) η διακίνηση των αγαθών είναι ελεύθερη, χωρίς δασμούς. Τα εισαγόμενα προϊόντα υπόκεινται στους φόρους κατανάλωσης και πολυτελείας όμως για τα αγαθά που προέρχονται από τρίτες χώρες στο σύνολο της αξίας εισαγωγής δασμών και εισφορών προστίθενται οι φόροι κατανάλωσης και πολυτελείας. Επιπλέον αυτά τα αγαθά επιβαρύνονται με δασμούς σε ποσοστό επί της αξίας ή κατά μονάδα προϊόντος ή συνδυασμός και των δύο.

Ορισμένα αγαθά προερχόμενα από το εξωτερικό (π.χ. πρώτες ύλες και μηχανήματα) απαλλάσσονται κατά την εισαγωγή τους από τους δασμούς, γιατί συμβάλλουν την ανάπτυξη της εγχώριας βιομηχανίας και γενικά της οικονομίας της χώρας μας.

Σύμφωνα με στοιχεία από το Γενικό Λογιστήριο του Κράτους τα έσοδα από τους δασμούς εισαγωγών παρουσιάζουν αυξομειώσεις από το 1980 έως και το 1994 ενώ την επόμενη δεκαετία η πορεία τους είναι ανοδική.

Έσοδα του Δημοσίου από Δασμούς, Φόρους και Εισφορές στις εισαγωγές

Οικον. Έτος	Δ.Φ.Ε.	Οικον. Έτος	Δ.Φ.Ε.	Οικον. Έτος	Δ.Φ.Ε.	Οικον. Έτος	Δ.Φ.Ε.	Οικον. Έτος	Δ.Φ.Ε.
1980	19,1	1985	20,9	1990	41,4	1995	51,9	2000	75,6
1981	19,5	1986	20,1	1991	52,5	1996	51,6	2001	0,23
1982	23,6	1987	22,0	1992	55,9	1997	58,7	2002	0,25
1983	23,7	1988	28,0	1993	53,7	1998	65,6	2003	0,26
1984	21,2	1989	35,7	1994	48,6	1999	69,5	2004	0,28

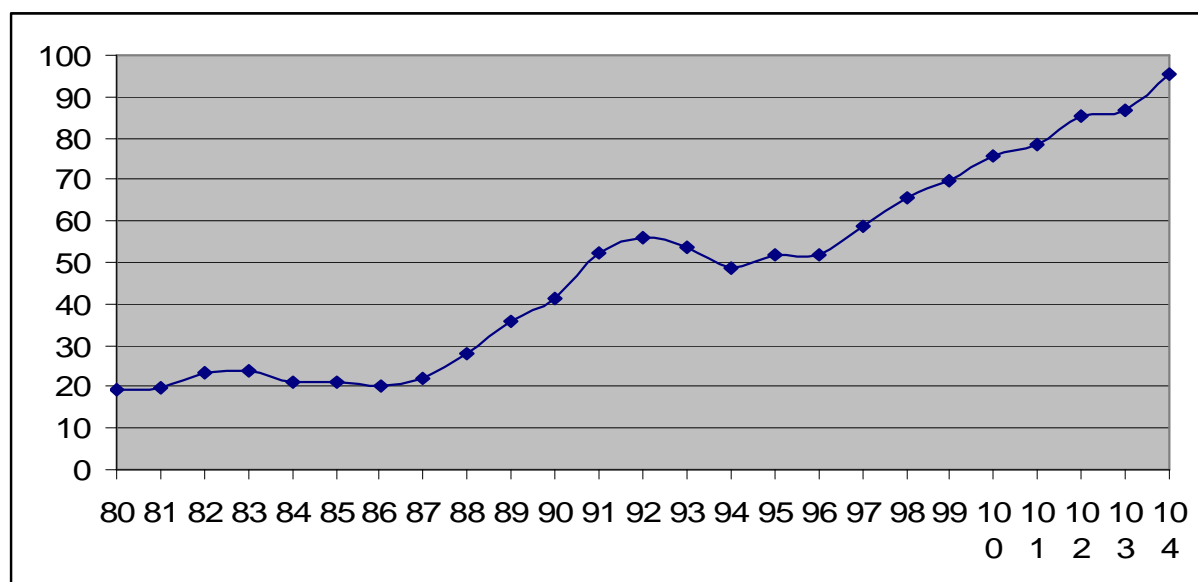
Σημείωση:

1. Από το 1980-2000 τα ποσά είναι σε δισεκ. Δρχ.
2. Από 01/01/2001 λόγω της υιοθέτησης του ενιαίου νομίσματος όλες οι χρηματικές αξίες εκφράζονται σε Ευρώ.
3. Από το 2001-2004 τα ποσά είναι σε δισεκ.Ευρώ.

Για ευκολότερη σύγκριση έγινε η μετατροπή σε δισεκ. Δρχ.

(2001-78,3 2002-85,2 , 2003-86,6 , 2004-95,41)

Έσοδα του δημοσίου από Δασμούς, Φόρους, Εισφορές στις εισαγωγές

2.10 Λοιποί έμμεσοι φόροι

i) Φορολογία Οινοπνεύματος

Το οινόπνευμα φορολογείται είτε ως αυτούσιο προϊόν είτε γιατί περιέχεται σε οινοπνευματώδη ποτά. Ο φόρος οινοπνεύματος ορίζεται σε πάγιο ποσό 97,90 δρχ. (=0,28 €) στο λίτρο άνυδρου οινοπνεύματος που παράγεται από μελάσα. Τα ποσό του φόρου διαφοροποιείται ανάλογα με την πρώτη ύλη προελεύσεως του αυτούσιου, ειδικότερα οινοπνεύματος. Δηλαδή αν προέρχεται από κρασί ή από άλλα συστατικά έχουμε διαφορετικά ποσά φόρου. Η ίδια διαφοροποίηση γίνεται και με τα οινοπνευματώδη ποτά σε συνδυασμό με την περιεκτικότητά τους σε οινόπνευμα.

Κατά την εισαγωγή των οινοπνευματώδη ποτών μετά από χημική ανάλυση των αρμόδιων Χημικών Υπηρεσιών εισπράττουν το φόρο οινοπνεύματος μαζί με τους λοιπούς φόρους που τον συνοδεύουν, σ' αυτή την περίπτωση (πολυτελείας, δασμοί κλπ.) τα Τελωνεία του κράτους. Έτσι η αξία των οινοπνευματώδη ποτών που εισάγονται στη χώρα, π.χ. ανάλογα με την ποιότητά τους, βαρύνονται με συνολικούς φόρους σε ποσοστό που ξεπερνά πολλές φορές το 100% του προϊόντος.

ii) Φορολογία Κατανάλωσης και Πολυτελείας

Τα είδη που υπάγονται στο φόρο πολυτελείας είναι τα εξής:

1. τα οινοπνευματώδη ποτά με ποσοστό φόρου 10%-20% στην τιμή πωλήσεώς τους στο εργοστάσιο παραγωγής
2. τα είδη αρωματοποιίας και τα καλλυντικά με ποσοστό φόρου 10% στην τιμή πωλήσεως του οινοπνεύματος που περιέχουν, στο εργοστάσιο παραγωγής
3. τα δερμάτινα είδη. Εξαιρούνται οι βαλίτσες, οι χαρτοφύλακες κλπ.
4. τα είδη από μετάξι και συνθετικές υφαντικές ίνες.

5. επιτραπέζια είδη, είδη διακοσμήσεως κ.λ.π. Εξαιρούνται τα είδη λαϊκής τέχνης.
6. είδη γουναρικών και χρυσοχοΐας
7. ούισκι, τζιν και βότκα. Παρατηρείται σταδιακή μείωση του φόρου μέχρι το 1989 οπότε και εξαλείφθηκε.

Ο φόρος κατανάλωσης επιβάλλεται σε ορισμένα είδη που εισάγονται από το εξωτερικό, είτε παράγονται είτε διασκευάζονται στη χώρα μας και συγκεκριμένα:

1. στους δρόμους ίππους
2. στις ανυψωτικές και κλιματιστικές συσκευές ,στους αποροφητήρες οικιακής χρήσεως, στα οικιακά σκεύη, πλυντήρια, φωτογραφικές μηχανές κλπ.
3. στα επιβατικά αυτοκίνητα, στο αλάτι, στα τυριά ευρωπαϊκών χωρών, στα λιπαντικά έλαια, στα παιγνιόχαρτα καθώς επίσης και στις τηλεοπτικές διαφημίσεις.

Κατά την εισαγωγή των ειδών αυτών από το εξωτερικό αρμόδια για την επιβολή φόρου είναι τα Τελωνεία του κράτους ενώ για τα κατασκευαζόμενα στη χώρα μας ως ανωτέρω είδη αρμόδιος είναι ο οικονομικός έφορος. Τα εγχώρια είδη που εξάγονται απαλλάσσονται από τους φόρους πολυτελείας και κατανάλωσης.

iii) Φόρος συγκέντρωσης

Ο φόρος συγκέντρωσης τέθηκε σε εφαρμογή από τις αρχές του 1987 και επιβάλλεται σε συγκεκριμένες πράξεις εταιρειών και συνεταιρισμών κερδοσκοπικού χαρακτήρα όπως η χορήγηση δανείων, η συγχώνευση, η αύξηση κεφαλαίου κτλ. με συντελεστή 1%. Εξαίρεση του νόμου αποτελούν οι αγροτικοί συνεταιρισμοί κ.α.

3.0 Πλεονεκτήματα – Μειονεκτήματα Άμεσων και Έμμεσων Φόρων

Οι άμεσοι φόροι παρουσιάζουν τα εξής πλεονεκτήματα:

- παρουσιάζουν σταθερότητα απόδοσης .Αύξηση του εισοδήματος επιφέρει αυτομάτως και αύξηση του φόρου.
- είναι δικαιότεροι διότι επιτρέπουν την προοδευτικότητα του φορολογικού συντελεστή και προσαρμόζονται προς την φοροδοτική ικανότητα των πολιτών
- απαιτούνται μικρότερα έξοδα για την είσπραξή τους και ο φορολογούμενος γνωρίζει επακριβώς πόσα πρέπει να πληρώσει.

Μειονεκτήματα των άμεσων φόρων :

- δεν είναι άμεσης απόδοσης και ευνοούν την φοροδιαφυγή
- παρουσιάζουν δυσχέρειες στην εξακρίβωση της πρώτης ύλης και δεν επιτρέπουν τη σύλληψη αυτής στο σύνολό της.
- περιορίζεται η βάση των φόρων αυτών από κοινωνικοπολιτικούς λόγους σε βάρος της αποδοτικότητας με την καθιέρωση αφορολόγητου ορίου , μείωσης του συντελεστή, αναγνώρισης απαλλαγών κλπ.
- απαιτούν την τήρηση βιβλίων, εντύπων και πολλών διατυπώσεων, που προϋποθέτουν περισσότερη εργασία με αποτέλεσμα να επιβαρύνεται δυσαναλόγως ο φορολογούμενος.

Πλεονεκτήματα των έμμεσων φόρων

- καταβάλλονται εύκολα διότι ενσωματώνονται στην τιμή των αγαθών ή των υπηρεσιών και έτσι δεν καθίστανται αισθητοί στον φορολογούμενο.
- η είσπραξή τους είναι ευκολότερη και η φορολογική διαφυγή δυσκολότερη
- είναι μεγάλης και άμεσης απόδοσης διότι πλήττουν όλους ανεξαιρέτους
- εισπράττονται και από τους διερχόμενους από τη χώρα ξένους οι οποίοι

δεν καταβάλλουν άμεσους φόρους.

Μειονεκτήματα των έμμεσων φόρων

- είναι άδικοι διότι επιβάλλονται αδιάκριτα σε όλους τους πολίτες ασχέτως με τη φοροδοτική τους ικανότητα
- Δεν είναι σταθεροί σε περιόδους οικονομικής κρίσεως
- η είσπραξή τους είναι συγκριτικώς δαπανηρή
- όταν η ζήτηση των ειδών είναι ελαστική η απόδοση του φόρου είναι αβέβαιη

4.0 Σύγκριση άμεσων και έμμεσων φόρων

Η ύπαρξη πλεονεκτημάτων και μειονεκτημάτων στις δύο κατηγορίες των φόρων αυτών επικυρώνει την αναγκαιότητα της συνύπαρξης των δύο αυτών φόρων, ως αλληλοσυμπληρούμενων και αυτό ακριβώς αποτελεί την ορθότερη φορολογική πολιτική της κάθε κυβέρνησης. Την ανεπάρκεια της άμεσης φορολογίας να εξασφαλίσει τα απαιτούμενα μέσα προς κάλυψη των κρατικών αναγκών, έρχεται να συμπληρώσει η έμμεση φορολογία, η οποία είναι άμεσης απόδοσης και εύκολης είσπραξης, ενώ η αδικία που υφίστανται οι φτωχότερες τάξεις από την επιβολή των έμμεσων φόρων, αίρεται με την μεγαλύτερη επιβάρυνση των πλουσιότερων στην άμεση φορολογία. Οι έμμεσοι φόροι έχουν ταμειευτικό χαρακτήρα και βαρύνουν εξίσου όλους τους πολίτες, οικονομικά αδυνάτους και ισχυρούς ενώ η φοροδιαφυγή είναι δυσκολότερη από ότι στους άμεσους φόρους. Αντίθετα οι άμεσοι φόροι είναι δικαιότεροι και επιβάλλονται ανάλογα με το ύψος του εισοδήματος και την αξία της περιουσίας κάθε φορολογούμενου, δηλαδή είναι ανάλογοι με τη φοροδοτική ικανότητα κάθε πολίτη. Επιπλέον δεν επιτρέπεται η επίρριψη των άμεσων φόρων σε άλλους όπως συμβαίνει με τους έμμεσους φόρους που ενσωματώνονται στην τιμή του αγαθού και τελικά βαρύνουν τον καταναλωτή. Αξιοσημείωτο είναι ότι η

φοροδιαφυγή στους άμεσους φόρους είναι το πιο αδύνατο σημείο της φορολογικής νομοθεσίας.

Παρ' όλα αυτά οι άμεσοι φόροι από κοινωνικοπολιτική κυρίως άποψη κατέχουν προέχουσα θέση στα φορολογικά συστήματα των κρατών, διότι το κυριότερο πλεονέκτημα αυτών, το τη δικαιοσύνης ασκεί ιδιαίτερη γοητεία στις λαϊκές τάξεις. Έτσι στα πλέον προηγμένα κράτη η αναλογία των άμεσων φόρων προς τους έμμεσους είναι μεγαλύτερη, ενώ στα υπανάπτυκτα κράτη η αναλογία των άμεσων φόρων είναι μικρότερη.

Στην Ελλάδα η αναλογία των άμεσων φόρων είναι $\frac{1}{3}$ και των έμμεσων $\frac{2}{3}$ στο σύνολο των εσόδων από φόρους γενικά. Στις υπόλοιπες χώρες της Ευρωπαϊκής κοινότητας ισχύει διαφορετικό φορολογικό σύστημα με κύριους τους άμεσους και δευτερεύοντες τους έμμεσους φόρους. Η αναλογία είναι $\frac{2}{3}$ άμεσοι και $\frac{1}{3}$ έμμεσοι φόροι. Αυτό οφείλεται στο υψηλό οικονομικό επίπεδο των χωρών αυτών με εισόδημα κατά κεφαλή 2- 4 φορές μεγαλύτερο από το ελληνικό, στη διαφορετική διάρθρωση της οικονομίας των χωρών αυτών (κυρίως βιομηχανικές με μεγάλες επιχειρήσεις) αλλά και στην διαφορετική κατάταξη των φόρων στον Κρατικό προϋπολογισμό τους.

Όπως είναι φανερό από τους παρακάτω πίνακες τα συνολικά έσοδα του Δημοσίου από άμεσους και έμμεσους φόρους αυξάνονται σταδιακά δυσχεραίνοντας τη θέση της χώρας μας

Έσοδα του Δημοσίου από Άμεσους Φόρους

Οικον. Έτος	Α.Φ.	Οικον. Έτος	Α.Φ.	Οικον. Έτος	Α.Φ.	Οικον. Έτος	Α.Φ.	Οικον. Έτος	Α.Φ.
1980	104,4	1985	302,8	1990	822,0	1995	2.132,6	2000	4.527,0
1981	123,6	1986	386,6	1991	1.024,2	1996	2.316,1	2001	13,59
1982	175,0	1987	439,6	1992	1.192,3	1997	2.767,1	2002	14,81
1983	200,9	1988	519,6	1993	1.359,2	1998	3.591,3	2003	15,40
1984	253,2	1989	580,7	1994	1.777,3	1999	4.043,5	2004	16,48

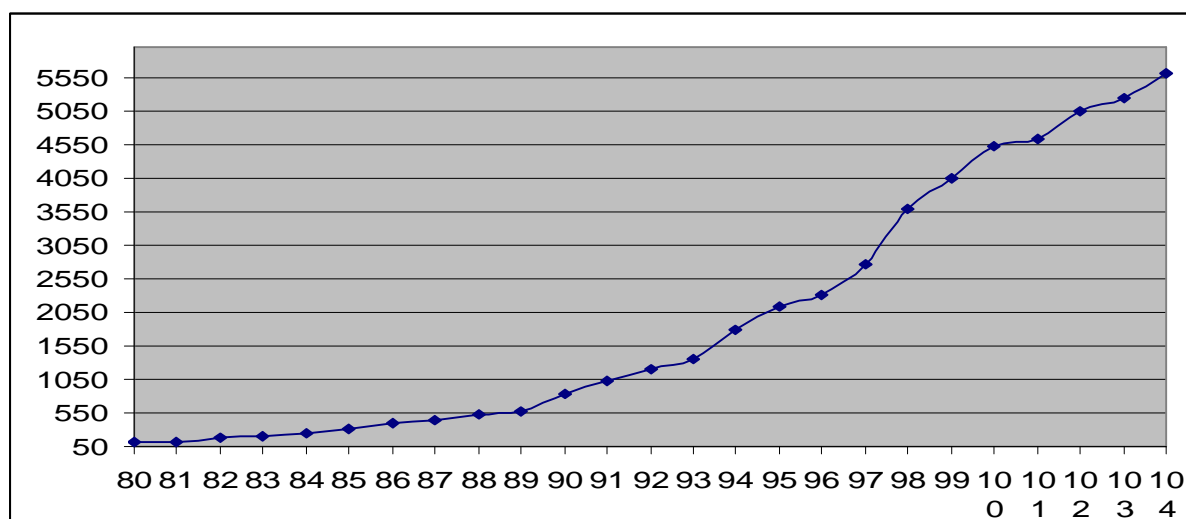
Σημείωση:

1. Από το 1980-2000 τα ποσά είναι σε δισεκ. Δρχ.
2. Από 01/01/2001 λόγω της υιοθέτησης του ενιαίου νομίσματος όλες οι χρηματικές αξίες εκφράζονται σε Ευρώ.
3. Από το 2001-2004 τα ποσά είναι σε δισεκ.Ευρώ.

Για ευκολότερη σύγκριση έγινε η μετατροπή σε δισεκ. Δρχ.

(2001-4.630,7 2002-5.046,5, 2003-5.247,5 , 2004-5.615,5)

Έσοδα του δημοσίου από Άμεσους φόρους

Έσοδα του Δημοσίου από Έμμεσους Φόρους

Οικον. Έτος	Ε.Φ.	Οικον. Έτος	Ε.Φ.	Οικον. Έτος	Ε.Φ.	Οικον. Έτος	Ε.Φ.	Οικον. Έτος	Ε.Φ.
1980	220,7	1985	722,2	1990	1.876,6	1995	3.834,8	2000	6.363,2
1981	265,3	1986	971,7	1991	2.379,0	1996	4.299,8	2001	19,5
1982	374,5	1987	1.155,9	1992	2.923,5	1997	4.833,9	2002	20,9
1983	477,8	1988	1.266,0	1993	3.189,3	1998	5.248,3	2003	21,4
1984	595,1	1989	1.391,4	1994	3.461,5	1999	5.853,8	2004	23,0

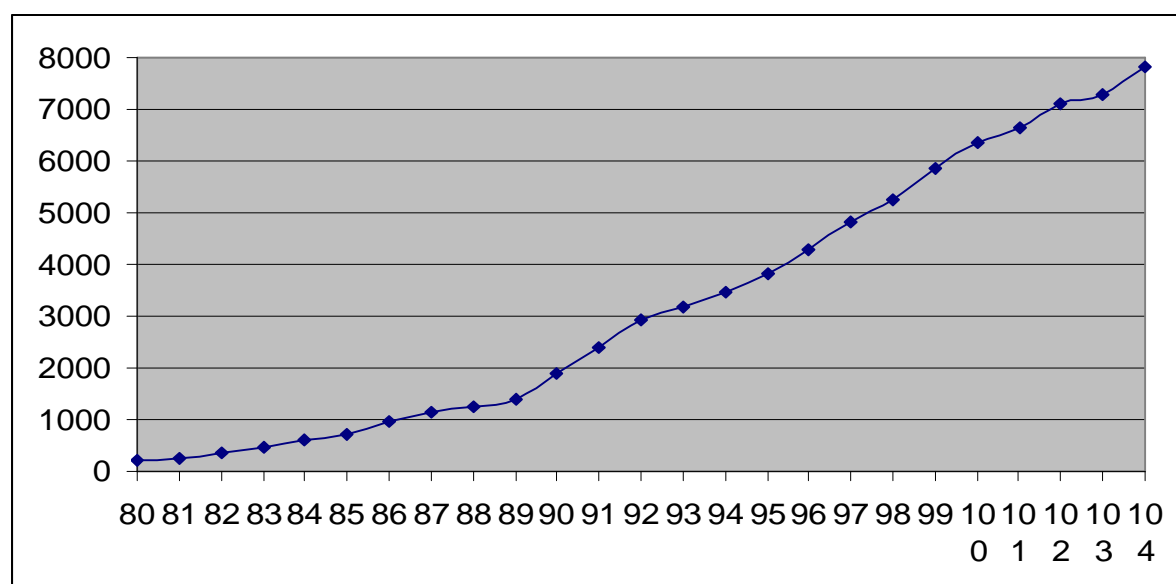
Σημείωση:

1. Από το 1980-2000 τα ποσά είναι σε δισεκ. Δρχ.
2. Από 01/01/2001 λόγω της υιοθέτησης του ενιαίου νομίσματος όλες οι χρηματικές αξίες εκφράζονται σε Ευρώ.
3. Από το 2001-2004 τα ποσά είναι σε δισεκ.Ευρώ.

Για ευκολότερη σύγκριση έγινε η μετατροπή σε δισεκ. Δρχ.

(2001-6.644,6 2002-7.121,6, 2003-7.292,0, 2004-7.837,2)

Έσοδα του δημοσίου από Έμμεσους Φόρους

5.0 Οικονομικές επιδράσεις της διάρθρωσης των δημοσίων εσόδων στην άμεση φορολογία

Από τους παραπάνω πίνακες που αφορούσαν την άμεση φορολογία παρατηρούμε ότι ο φόρος εισοδήματος φυσικών προσώπων δίνει τα μεγαλύτερα έσοδα, στη συνέχεια είναι ο φόρος εισοδήματος νομικών προσώπων, έπειτα ακολουθούν οι άμεσοι φόροι παρελθόντων οικονομικών ετών, ο φόρος περιουσίας και τέλος οι υπόλοιποι άμεσοι φόροι.

Οι φόροι Π.Ο.Ε.(Παρελθόντων Οικονομικών Ετών) είναι ενδεικτικοί του μεγέθους της αποφυγής ή διαφυγής των φόρων που γίνεται στην άμεση φορολόγηση. Βέβαια υπάρχουν αποκλίσεις μεταξύ των φόρων Π.Ο.Ε. που είχαν προγραμματιστεί και σε αυτούς που πραγματοποιήθηκαν. Οι αποκλίσεις αυτές γενικά δείχνουν όλες τις ενέργειες που κάνουν κατά καιρούς οι κυβερνήσεις για να μειώσουν την φοροδιαφυγή. Σύμφωνα με στατιστικές έρευνες οι αποκλίσεις από το έτος που εξετάζουμε μέχρι και σήμερα είναι αρνητικές και αυτό δείχνει ότι ακόμα και στις μέρες μας η φοροδιαφυγή συνεχίζει να υφίσταται.

Το μέγεθος των φορολογικών απαλλαγών και εξαιρέσεων που υπάρχουν στη διάρθρωση των πιο πολλών άμεσων φόρων, μειώνουν και παρεμποδίζουν την προοδευτικότητα του συστήματος και τη δημοσιονομική του απόδοση.

Με τη μέθοδο της μη τιμαριθμοποίησης της φορολογικής διάρθρωσης έχουμε ως αποτέλεσμα την αύξηση των αποτελεσματικών συντελεστών. Με αυτό το τρόπο, οι συντελεστές της φορολογίας προσωπικού εισοδήματος διατηρούνται σε υψηλότερα επίπεδα σε σχέση με αυτά των εταίρων μας. Επίσης οι αποτελεσματικοί συντελεστές αυξήθηκαν με την είσοδο νέων άμεσων φόρων αλλά και με την αύξηση παλαιών φόρων.

Το υψηλότερο ποσοστό φοροδιαφυγής προέρχεται από τους ελεύθερους επαγγελματίες, τις μεγάλες γεωργικές επιχειρήσεις και τέλος από την παραοικονομία.

Στη φορολογία προσωπικού εισοδήματος, τα < οικογενειακά

αφορολόγητα ποσά με δικαιολογητικά > που ισχύουν από το 1988 παρουσιάζουν σοβαρά μειονεκτήματα όπως: (i) η αντίστροφη προοδευτικότητα αφού όσο μεγαλύτερες είναι οι δαπάνες του ατόμου τόσο μεγαλύτερες είναι και οι απαλλαγές του, (ii) η άμβλυνση της φορολογικής συνείδησης που προκαλεί η συναλλαγή και η αλλοίωση αποδείξεων (iii) η έλλειψη δυνατότητας διασταύρωσης των οικονομικών στοιχείων από υπηρεσίες (iv) η αρνητική εμπειρία από την εφαρμογή , είτε έχει σχέση με την αναμενόμενη αύξηση εσόδων , είτε με το φόρο εισοδήματος , είτε με το Φ.Π.Α.

Ο όρος «αφορολόγητα ποσά» δεν υφίσταται με αυτή την έννοια γιατί στην πράξη τα ποσά αυτά φορολογούνται με καλύτερους τρόπους.

Οι υψηλοί μέσοι φορολογικοί συντελεστές, με τη σειρά τους και σε συνδυασμό με την υψηλή διαφυγή άλλων πηγών εισοδήματος από τη φορολογία, έχουν αυξήσει το φορολογικό βάρος που πρέπει να φέρει η παροχή εξαρτημένης εργασίας. Αυτό έχει σημαντικές επιδράσεις στην αξιοποίηση του συντελεστή της εργασίας στην Ελλάδα. - Ενθαρρύνει τη διαρροή στη χώρα εξειδικευμένου επιστημονικού και τεχνικού ανθρώπινου δυναμικού υψηλής στάθμης. - Συμβάλλει στη μείωση της προσφοράς εργασίας τόσο σε αριθμό ωρών όσο και σε εντατικότητα. Επίσης έχει αυξήσει την προσφορά εργασίας στο χώρο της παραοικονομίας.

Τέλος, στο δημόσιο τομέα όπου οι ώρες εργασίας είναι δεδομένες και η απασχόληση νομικά κατοχυρωμένη , η εντατικότητα της εργασίας φαίνεται να έχει μειωθεί αρκετά.

6.0 Η φορολογική αναδιάρθρωση που έγινε το 1990.

Οικονομικές επιπτώσεις

Οι κυριότερες μεταβολές που εισάγονται το 1990 με τη φορολογική αναδιάρθρωση είναι οι ακόλουθες:

- Καταργείται η αυτόματη τιμαριθμοποίηση της φορολογικής κλίμακας και των αφορολόγητων ποσών.
- Τα αφορολόγητα χωρίς αποδείξεις αυξάνονται κατά 20% περίπου, δηλαδή λιγότερο από τον πληθωρισμό του 1990 που ήταν 23%.
- Τα ανώτατα όρια των αφορολόγητων ποσών με δικαιολογητικά παραμένουν αμετάβλητα σε ονομαστικούς όρους.
- Θεσπίζεται η υποχρεωτική αναγραφή του ονοματεπώνυμου του αγοραστή – φορολογούμενου στις αποδείξεις για ποσά πάνω από 10.000 δρχ.
- Αλλαγές στη φορολογική κλίμακα

Αυτά που θα μπορούσαμε γενικά να πούμε για τη νέα αυτή διάρθρωση της φορολογίας είναι ότι επιφέρει αύξηση των φορολογικών εσόδων, η οποία δεν αυξάνει ομοιόμορφα τη φορολογική επιβάρυνση όλων των φορολογουμένων, αλλά επιβαρύνει περισσότερο τα χαμηλότερα εισοδήματα και τις πολυμελείς οικογένειες. Επιπλέον η υποχρεωτική αναγραφή του ονόματος επιβαρύνει κυρίως τα χαμηλότερα εισοδήματα.

Επειδή η φορολογική βάση στην Ελλάδα είναι από χρόνια ιδιαίτερα συρρικνωμένη, η ανισοκατανομή των βαρών είναι έντονη και το σύστημα έχει υψηλούς συντελεστές και χαμηλή δημοσιονομική απόδοση σε σχέση με τις άλλες ευρωπαϊκές χώρες. Με αυτά τα δεδομένα, η προσπάθεια της νέας φορολογικής διάρθρωσης να αυξήσει τους αποτελεσματικούς φορολογικούς συντελεστές δεν μπορεί παρά να παρατείνει τα προβλήματα.

Η διάρθρωση αυτή επηρέασε αρνητικά την προσπάθεια για τη διεύρυνση της φορολογικής βάσης και τον περιορισμό της φοροδιαφυγής. Υπενθυμίζεται, ότι εξακολουθούσαν να μένουν μερικά ή ολικά αφορολόγητες πηγές

εισοδήματος και έμεινε άθικτη η πληθώρα των φορολογικών εξαιρέσεων και προνομίων που απολάμβαναν πολλές επαγγελματικές και άλλες ομάδες φορολογουμένων, αρκετές μάλιστα με αυξημένη πολιτικοκοινωνική επιρροή.

Αποτελεί διεθνή πρωτοτυπία το γεγονός ότι, σε περίοδο υψηλών ρυθμών πληθωρισμού, χαμηλής παραγωγικότητας και εκτεταμένης φοροδιαφυγής, υψηλοί φορολογικοί συντελεστές μετατοπίζονται προς τα χαμηλότερα εισοδηματικά κλιμάκια, όχι μόνο σε πραγματικούς αλλά και σε χρηματικούς όρους. Η νέα φορολογική διάρθρωση είχε αρνητικές επιδράσεις στην κατανομή των πόρων είτε μέσω της αλλοίωσης των συνθηκών ανταγωνισμού μεταξύ των παραγωγικών μονάδων είτε μέσω της υπερφορολόγησης των εισοδημάτων από εργασία. Το αποτέλεσμα συνήθως είναι η μετατόπιση οικονομικών πόρων προς μεταπρατικές δραστηριότητες με αυξημένη δυνατότητα φοροδιαφυγής ή προς την παραοικονομία, όπου η οριακή παραγωγικότητα είναι κατά τεκμήριο χαμηλότερη, αλλά φυσικά αφορολόγητη.

Όσο αφορά το διεθνές οικονομικό περιβάλλον, οι αποτελεσματικοί συντελεστές, οι οποίοι ήταν ήδη μεγαλύτεροι από εκείνους άλλων χωρών της Κοινότητας, με αυτά τα φορολογικά μέτρα γίνονται ακόμη πιο δυσμενείς για τη χώρα μας. Σαν αποτέλεσμα ήταν η μετακίνηση πόρων και κυρίως ανθρώπινου κεφαλαίου, υψηλής στάθμης, προς τις άλλες χώρες της Κοινότητας, όπου η φορολογική μεταχείριση είναι ευνοϊκότερη, με σοβαρές συνέπειες για τη διεύρυνση της παραγωγικής δυναμικότητας της οικονομίας.

Η διάρθρωση αυτή της φορολογίας οξύνει τη φορολογική αβεβαιότητα, αφού ο πληθωρισμός σε διάστημα λίγων μόνον ετών κάνει τη φορολογική κλίμακα «ληστρική» και συνεπώς ανεφάρμοστη.

Η περιπλοκότητα του φορολογικού συστήματος έμεινε άθικτη, μολονότι οι φορολογικές αρχές καλούνται να συλλέξουν μεγαλύτερους φόρους και να αντιμετωπίσουν δυσκολότερες φορολογικές καταστάσεις.

Τα μέτρα για τη φορολογία εισοδήματος δεν συνιστούν οριακή και μόνο φορολογική μεταβολή, όπως πολλοί νόμιζαν αρχικά, παρασυρόμενοι προφανώς

από το γεγονός ότι η διαχειριστική και υπολογιστική διάρθρωση του συστήματος με αυτά τα μέτρα παραμένει ουσιαστικά αμετάβλητη. Πρόκειται όμως στην πραγματικότητα για σημαντική αλλαγή, όχι μόνο γιατί αλλάζει συστηματικά και αισθητά την κατανομή της φορολογικής επιβάρυνσης, αλλά κυρίως επειδή αλλάζει τη δυναμική του συστήματος. Αυτό γίνεται :

- Με την κατάργηση της αυτόματης τιμαριθμικής αναπροσαρμογής του συστήματος.
- Με την αναβάθμιση του ρόλου της φορολογικής κλίμακας και την υποβάθμιση του ρόλου των απαλλαγών.
- Με τη βαθμιαία αναλογικοποίηση της φορολογικής κλίμακας προς τα πάνω.

Η προτεραιότητα που δίνουν τα μέτρα αυτά στην αύξηση της μέσης φορολογικής επιβάρυνσης εντείνουν τις αρνητικές επιδράσεις της φορολογίας εισοδήματος στην οικονομία από την πλευρά της προσφοράς και περιορίζει τη φορολογική βάση μέσα από τη διεύρυνση της φοροδιαφυγής αλλά και από την αύξηση των πιέσεων διαφόρων κοινοτικών ομάδων για διακριτικές απαλλαγές και εξαιρέσεις. Αυτό με τη σειρά του συνεχίζει να ωθεί τους συντελεστές προς τα πάνω, εκτείνοντας το φαύλο κύκλο της χαμηλής αποδοτικότητας και των υψηλών συντελεστών του συστήματος.

7.0 Έμμεση φορολογία

Τα ποσοστά συμμετοχής των συνολικών εσόδων από τη έμμεση φορολογία είναι από τα μεγαλύτερα των χωρών της Ο.Ο.Σ.Α. Όσον αφορά το ποσοστό αυτό είναι το τρίτο μεγαλύτερο στις χώρες του Ο.Ο.Σ.Α. και το δεύτερο στις χώρες της Ε.Ο.Κ. (σύμφωνα βέβαια με τα στατιστικά δελτία που εκδίδει κάθε χρόνο η Ε.Ο.Κ.).

Μεγάλη είναι και η συμβολή των έμμεσων φόρων στο σύνολο των φορολογικών εσόδων της κεντρικής διοίκησης. Η συμβολή παρουσιάζει μία

ανοδική τάση έως και το 1987 και μία μικρή πτώση από εκεί και ύστερα.

Από το 1987 και μετά ο φόρος προστιθέμενης αξίας αντικατέστησε πολλούς έμμεσους φόρους και αποτελεί το μεγαλύτερο έμμεσο φόρο αφού αποδίδει τα περισσότερα έσοδα. Ύστερα , ακολουθούν σε μέγεθος οι ειδικοί φόροι καπνού , οινοπνεύματος και υγρών καυσίμων. Στη συνέχεια έχουμε τους φόρους που επιβάλλονται στο αυτοκίνητο και τέλος όλους τους υπόλοιπους έμμεσους φόρους.

Η έμμεση φορολογία αποτελείται στην Ελλάδα από μια πληθώρα φόρων, πολλοί από τους οποίους είναι μικροί σε απόδοση και η διαχείριση τους από τις οικονομικές αρχές είναι αρκετά δύσκολη. Συχνά έχουν αρνητικές επιπτώσεις στην κατανομή των πόρων αλλά και στην ανταγωνιστικότητα των εγχώριων προϊόντων αφού είναι αντίστροφα προοδευτικοί.

Η ανταγωνιστικότητα των εγχώριων προϊόντων συμβαίνει επειδή πολλοί μικροί φόροι και επιβαρύνσεις επιβάλλονται στα εγχώρια μόνο προϊόντα αυξάνοντας έτσι το κόστος και τις τιμές τους. Το αποτέλεσμα είναι η μείωση της ανταγωνιστικότητας των ελληνικών προϊόντων τόσο στην εγχώρια όσο και στην διεθνή αγορά.

Το ύψος των θεσμοθετημένων συντελεστών των έμμεσων φόρων είναι από τους μεγαλύτερους στην Κοινότητα. Εξαιτίας του ύψους των συντελεστών και του μεγάλου αριθμού των φόρων , εντείνεται στη χώρα μας η φοροδιαφυγή η οποία αυξήθηκε μετά το 1985. Η προσπάθεια για να περιοριστεί η φοροδιαφυγή κάθε άλλο παρά επιτυχής ήταν. Αυτός ήταν άλλωστε και ο λόγος για τον οποίο αυξήθηκαν οι δύο βασικότεροι συντελεστές του φόρου προστιθέμενης αξίας.

Όλα τα παραπάνω διαρθρωτικά χαρακτηριστικά και τα προβλήματα της έμμεσης φορολογίας επιδεινώνουν την ήδη αρνητική της αναδιανεμικότητα. Η τελευταία όπως είναι γνωστό , οφείλεται στην αντίστροφη προοδευτικότητα των φόρων αυτών, που επιβαρύνουν έτσι περισσότερο τις χαμηλότερες εισοδηματικές τάξεις. Η ανατροφοδότηση που υπάρχει μεταξύ της

φοροδιαφυγής και των υψηλότερων φορολογικών συντελεστών δημιουργεί ένα φαύλο κύκλο ο οποίος μπορεί να σπάσει μόνο με την πάταξη της φοροδιαφυγής.

7.1 Αρχές φορολογικής πολιτικής

Η χάραξη μιας φορολογικής πολιτικής ώστε να καταστεί δυνατό να εξασφαλιστούν τα απαραίτητα έσοδα για την κάλυψη των δημοσίων δαπανών και για να χρησιμοποιηθεί το φορολογικό σύστημα ως εργαλείο κοινωνικής δικαιοσύνης πρέπει να στηρίζεται σε κάποιες αρχές. Αυτές είναι οι ακόλουθες:

- Να περιοριστεί η φορολογική επιβάρυνση σε επίπεδα που προκαλούν τις λιγότερες δυνατές στρεβλώσεις στην οικονομία.
- Να διερευνηθεί η φορολογική βάση η οποία να εξασφαλίζει τα απαραίτητα έσοδα και να βελτιώνει την ουδετερότητα και την κοινωνική δικαιοσύνη του φορολογικού συστήματος. Αυτό θα γίνει με την εισαγωγή σύγχρονων συστημάτων μηχανογράφησης για την καταπολέμηση της φοροδιαφυγής, το κλείσιμο των φορολογικών εκκρεμοτήτων και την κατάργηση των φορολογικών απαλλαγών που δεν προάγουν την οικονομική ανάπτυξη και την κοινωνική συνοχή. Για την επίτευξη του στόχου της καταπολέμησης της φοροδιαφυγής είναι αναγκαία η στενή συνεργασία κράτους-πολιτών και η επικράτηση ενός πνεύματος φορολογικής ηθικής σε ολόκληρη την κοινωνία.
- Να απλοποιηθεί και να κωδικοποιηθεί η φορολογική νομοθεσία που θα οδηγήσει στην μείωση του κόστους διοίκησης. Η απλότητα και η σαφήνεια του φορολογικού συστήματος δεν θα εξασφαλίσει μόνο παραγωγικούς πόρους αλλά θα αναβαθμίσει και την πολιτική υπευθυνότητα.
- Να εξασθενίσουν οι πολιτικοί δημοσιονομικοί κύκλοι, οι οποίοι θα εξασφαλίσουν μια συνεχή και προβλέψιμη ροή των δημοσίων εσόδων και δαπανών και θα αυξήσουν την ένταση των φορολογικών εσόδων, ανεξάρτητα από τις εκάστοτε πολιτικές εξελίξεις.

- Να γίνει άρση των υφιστάμενων αντικινήτρων, η οποία θα επιτρέψει την ανάπτυξη των επιχειρήσεων και τη βελτίωση της ανταγωνιστικότητάς τους.
- Να υιοθετηθεί ένα μακροπρόθεσμο φορολογικό πλαίσιο χωρίς αναδρομική φορολογία, γεγονός που θα επιτρέψει το μακροχρόνιο σχεδιασμό των δραστηριοτήτων των επιχειρήσεων. Η ύπαρξη αυτού του πλαισίου θα προάγει την αξιοπιστία του φορολογικού συστήματος η οποία είναι απαραίτητη για την επιτυχία κάθε φορολογικής πολιτικής.

7.2 Μέσα φορολογικής πολιτικής

Τα μέσα φορολογικής πολιτικής τα οποία μπορούν να συμβάλλουν στην εξασφάλιση των απαραίτητων εσόδων για την κάλυψη των δημοσίων δαπανών και στην χρησιμοποίηση του φορολογικού συστήματος σαν εργαλείο κοινωνικής δικαιοσύνης διακρίνονται στα θεσμικά και στα διοικητικά.

Στα θεσμικά μέσα φορολογικής πολιτικής πρέπει να περιληφθούν η κατάργηση φοροαπαλλαγών και άλλων φορολογικών ρυθμίσεων οι οποίες έχουν ως στόχους αυτούς που αναφέρθηκαν πιο πάνω καθώς και την εξάλειψη στρεβλώσεων που υπάρχουν στην οικονομία εξαιτίας της διακριτικής φορολογικής αντιμετώπισης ορισμένων κατηγοριών εισοδημάτων.

Στα διοικητικά μέσα φορολογικής πολιτικής πρέπει να περιληφθούν η υλοποίηση του Προγράμματος Ελέγχων και Εισπράξεων , η μηχανογράφηση του Υπουργείου Οικονομικών και η λειτουργία της Σχολής Εκπαίδευσης Προσωπικού του Υπουργείου Οικονομικών.

i) Θεσμικά μέτρα

Για την διερεύνηση της φορολογικής βάσης και την μείωση του ελλείμματος του κρατικού προϋπολογισμού τα κυριότερα μέτρα τα οποία μπορούν να συμβάλλουν είναι τα εξής:

□ Κατάργηση των φοροαπαλλαγών

Στο ελληνικό σύστημα υπάρχουν πολλές φορολογικές απαλλαγές και εκπτώσεις. Οι απαλλαγές αυτές προκαλούν διάβρωση της φορολογικής βάσης και τα οφέλη που προκύπτουν κατανέμονται άνισα οδηγώντας έτσι στην άνιση κατανομή των φορολογικών βαρών. Πρέπει λοιπόν να υπάρξει περικοπή ή τροποποίηση πολλών φοροαπαλλαγών. Η απόφαση για την κατάργησή τους ή την διατήρησή τους πρέπει να γίνει με βάση των οικονομικών και κοινωνικών κριτηρίων και αρχών. Τα κριτήρια πρέπει να έχουν σχέση με την φορολογική δικαιοσύνη, την οικονομική αποτελεσματικότητα, την απλότητα και τέλος το χαμηλό κόστος διαχείρισης και ελέγχου.

□ Μεγαλύτερη φορολογία στην μεγάλη ακίνητη περιουσία

«Η ακίνητη περιουσία αποτελεί δείκτη φοροδοτικής ικανότητας». Σύμφωνα με αυτή την άποψη η ακίνητη περιουσία θα πρέπει να αντιμετωπισθεί ως μέσο εξασφάλισης των πόρων από τους έχοντες και κατέχοντες και να μετατραπεί στη συνέχεια σε εισφορά παροχών στους μη έχοντες.

ii) Διοικητικά μέτρα

□ Αναδιάρθρωση Οικονομικών Υπηρεσιών

Θα πρέπει να δοθεί έμφαση στον επιστημονικό και αποτελεσματικό σχεδιασμό του φορολογικού ελέγχου και της εν γένει δημοσιονομικής πολιτικής. Επίσης στην έγκαιρη παρακολούθηση των δημοσίων δαπανών και στην ικανοποιητική πληροφόρηση του πολίτη και των επιχειρήσεων. Η απλοποίηση των οργανωτικών διαδικασιών έχει ως στόχο τη μείωση του κόστους εκπλήρωσης των φορολογικών υποχρεώσεων των πολιτών καθώς και της συλλογής των εσόδων από το Δημόσιο.

□ Υλοποίηση Οργανωτικής Αναδιάρθρωσης Υπουργείου Οικονομικών

Θα πρέπει να γίνει οργανωτική αναδιάρθρωση του Υπουργείου Οικονομικών.

Για να γίνει αυτό είναι να εκδοθούν νέα Προεδρικά Διατάγματα ,νέοι κανονισμοί λειτουργίας και νέα θεσμικά όργανα.

Αξιοποίηση της Δημόσιας Περιουσίας

Για την δημοσιονομική εξυγίανση της χώρας σημαντικά μπορεί να συμβάλει η ενεργός και αποτελεσματική αξιοποίηση της ακίνητης περιουσίας που διαθέτει το δημόσιο.

Αποκρατικοποίηση – Ιδιωτικοποίηση

Η πολιτική αυτή συντελεί στη βελτίωση των εσόδων του Κρατικού Προυπολογισμού. Παράλληλα η αποκρατικοποίηση οδηγεί σε περισσότερο ανταγωνιστικές συνθήκες και συντελεί έτσι στην αύξηση της συνολικής οικονομικής δραστηριότητας.

7.3 Επιπτώσεις της Φορολογικής Πολιτικής

Όλα τα παραπάνω μέτρα συμβάλλουν στη σταθεροποίηση της ελληνικής οικονομίας, αφού βελτιώνουν την κοινωνική δικαιοσύνη του φορολογικού συστήματος και έτσι οδηγούν σε μεγαλύτερη ορθολογική κατανομή των παραγωγικών πόρων και σε απλούστευση του φορολογικού συστήματος. Η βελτίωση της κοινωνικής δικαιοσύνης θα προέλθει από τους εξής παράγοντες:

- Βελτίωση στη σχέση άμεσης – έμμεσης φορολογίας τη λεγόμενη κάθετη ισότητα.
- Καταπολέμηση της φοροδιαφυγής η οποία εμφανίζεται κυρίως στα υψηλότερα εισοδήματα και είναι γνωστή ως οριζόντια ισότητα.
- Φορολογία της μεγάλης ακίνητης περιουσίας αφού οι κάτοχοί της έχουν κατά τεκμήριο μεγαλύτερη φοροδοτική ικανότητα από αυτούς που έχουν μικρής αξίας ακίνητη περιουσία.
- Κατάργηση των φοροαπαλλαγών που δεν εξυπηρετούν αναπτυξιακούς και κοινωνικούς στόχους αφού η ενίσχυση που προσφέρουν είναι μεγαλύτερη στις υψηλές εισοδηματικές τάξεις. αύξηση

Η αύξηση του κρατικού προϋπολογισμού από την πλευρά των εσόδων επέρχεται από την αύξηση των εσόδων λόγω των αναπροσαρμογών που γίνονται σε ορισμένες κατηγορίες φόρων και τελών, την κατάργηση ορισμένων φοροαπαλλαγών , την επιβολή φόρου στην ακίνητη περιουσία και την αύξηση των εσόδων από την επιχειρηματική δραστηριότητα. Η κατάργηση των φοροαπαλλαγών συμβάλλει τόσο στη μείωση των στρεβλώσεων όπως επίσης και στην απλοποίηση του φορολογικού συστήματος και στη μείωση του κόστους διαχείρισης και ελέγχου.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2 :

ΦΟΡΟΔΙΑΦΥΓΗ - ΦΟΡΟΑΠΟΦΥΓΗ

Η παραοικονομία δεν είναι παρά μια προσπάθεια επιβίωσης απέναντι σε ένα μεγάλο, ανίκανο, γραφειοκρατικό σύστημα, το οποίο δεν προστατεύει επαρκώς τα ιδιοκτησιακά δικαιώματα, δεν δημιουργεί κίνητρα για την ενσωμάτωση στην κανονική οικονομία των έκνομων τομέων, δεν ανταποδίδει επαρκώς σε υπηρεσίες τα χρήματα που αποσπά ως φόρους και εμποδίζει κάθε επιχειρηματική προσπάθεια που γίνεται δια της νόμιμης οδού (γραφειοκρατία, εμπόδια στην ίδρυση, ρυθμίσεις που στρεβλώνουν τον ανταγωνισμό, διαπλοκή στις προμήθειες κτλ).

2.1 Έννοια φοροδιαφυγής – φοροαποφυγής

Η φοροδιαφυγή αποτελεί μια γάγγραινα για τα δημόσια οικονομικά κάθε κράτους. Είναι ένα πρόβλημα που καμιά χώρα δεν έχει κατορθώσει να το εξαλείψει. Μέτρα παίρνονται κατά καιρούς για τον περιορισμό της. Όμως κάθε φορά ανακαλύπτονται και νέοι τρόποι φοροδιαφυγής. Ανακαλύπτονται παράθυρα στη νομοθεσία, ενώ η παραδειγματική τιμωρία των ενόχων γίνεται μόνο στα λόγια.

Φοροδιαφυγή είναι κάθε παράνομη πράξη του φορολογούμενου, με την

οποία επιδιώκεται μείωση της φορολογικής επιβάρυνσης ή αποφυγή καταβολής του φόρου.*Παραδείγματα τέτοιων πράξεων*

1. Η σκόπιμη απόκρυψη εισοδημάτων από υφιστάμενους φορολογούμενους.
2. Απώλεια φόρου από φορολογούμενους που δε συμπεριλαμβάνονται στους φορολογικούς καταλόγους.
3. Απώλεια φόρου που προκύπτει από τις καθυστερημένες υποθέσεις, που είναι συνήθως οι σοβαρές υποθέσεις.
4. Απώλεια φόρου που προκύπτει από την εκμετάλλευση ατελειών του νόμου και των διοικητικών και διαδικαστικών μεθόδων.
5. Φυγάδευση κεφαλαίων στο εξωτερικό.
6. Απώλεια φόρου από τις πάμπολλες δραστηριότητες της παραοικονομίας.

Σύμφωνα με τους ειδικούς, διακρίνονται 3 κατηγορίες εισοδημάτων παραοικονομίας:

1. Εισόδημα που αποκτάται νόμιμα αλλά δεν δηλώνεται στον έφορο. Αυτό περιλαμβάνει εισόδημα που αποκτάται από μια δεύτερη (εκτός από την κανονική) εργασία. Π.Χ. ένας υπάλληλος ο οποίος ταυτόχρονα με την κανονική εργασία του, ασχολείται με το περβόλι του, τα προϊόντα του οποίου πωλεί στην αγορά. Επίσης η κατηγορία αυτή περιλαμβάνει το εισόδημα ατόμων που παίρνουν επιδόματα ανεργίας, ενώ στην πραγματικότητα κάπου εργάζονται παράνομα και το εξ εργασίας εισόδημα δε δηλώνεται.
2. Εισόδημα από παράνομες δραστηριότητες όπως πορνεία, διακίνηση ναρκωτικών, αρχαιοκαπηλία, ιεροσυλία.
3. Ατομικό εισόδημα ή δηλωμένες δαπάνες που στην πραγματικότητα είναι εισόδημα ή δαπάνες μιας επιχείρησης όπου εργάζεται ο δράστης της παραοικονομίας.

Η έκταση της φοροδιαφυγής σε μία χώρα εξαρτάται αφενός μεν από τη ροπή των φορολογουμένων για φοροδιαφυγή, αφετέρου δε από την ικανότητα της φορολογούσας αρχής να περιορίσει αυτή τη ροπή. *Η ροπή των φορολογουμένων για φοροδιαφυγή προσδιορίζεται από διάφορους παράγοντες:*

- α. Το μορφωτικό επίπεδο: Όσο μεγαλύτερο είναι το μορφωτικό επίπεδο του πληθυσμού μιας χώρας, τόσο ψηλότερο είναι το επίπεδο της φορολογικής του συνείδησης και επομένως τόσο μικρότερη είναι η τάση για φοροδιαφυγή.
- β. Το μέγεθος της φορολογικής επιβάρυνσης της κοινωνίας: Όσο μεγαλύτερη είναι η επιβάρυνση από ένα φόρο , τόσο μεγαλύτερο είναι το όφελος του φορολογουμένου από τη φοροδιαφυγή.
- γ. Η έκταση των φορολογικών απαλλαγών που δίνονται νόμιμα : Όσες περισσότερες νόμιμες απαλλαγές ή εκπτώσεις προβλέπει ο νόμος, τόσο μεγαλύτερη είναι η τάση των ιδιωτικών φορέων , που δεν δικαιούνται τέτοιες απαλλαγές ή εκπτώσεις , να αποφύγουν με παράνομα μέσα την καταβολή του φόρου , γιατί αισθάνονται ότι αδικούνται.
- δ. Ο τρόπος δαπάνης των χρημάτων από το δημόσι : Όταν τα χρήματα σπαταλώνται από το δημόσιο και δεν χρησιμοποιούνται παραγωγικά οι φορολογούμενοι τείνουν περισσότερο στην φοροδιαφυγή.

Η ικανότητα της φορολογικής αρχής να αντιμετωπίσει την τάση των φορολογουμένων για φοροδιαφυγή εξαρτάται από το βαθμό οργάνωσης των φοροτεχνικών υπηρεσιών, την ποιότητα των φοροτεχνικών οργάνων, το χρησιμοποιούμενο σύστημα για τη βεβαίωση και την είσπραξη των φόρων, τη διάρθρωση του φορολογικού εισοδήματος κ.λ.π.

Η φοροαπάτη στην Ελλάδα είτε αυτή εκδηλώνεται με τη μορφή φοροδιαφυγής είτε φοροαποφυγής ,είτε με οποιοδήποτε άλλο τρόπο είναι σημαντική και απασχολεί το Υπουργείο Οικονομικών.

Φοροαποφυγή είναι η προσπάθεια του φορολογουμένου να ελαχιστοποιήσει τη φορολογική του υποχρέωση με νόμιμες ή νομιμοφανείς ενέργειες.

Αναφέρονται ειδικά τα ακόλουθα *παραδείγματα* όπου η αναδιάρθρωση της δομής ή και των δραστηριοτήτων της επιχείρησης παρουσιάζονται ως αναδιοργάνωση με κύριο στόχο τη *φοροαποφυγή*:

1. Η διάσπαση μιας οικογενειακής εταιρείας σε δύο ή περισσότερες εταιρείες, με κύριο στόχο να μοιραστούν τα ακίνητα ή οι επιχειρηματικές δραστηριότητες στα διάφορα μέλη της οικογένειας. Σε περίπτωση που η υπό αναφορά διάσπαση θεωρηθεί ως αναδιοργάνωση, τότε θα αναβληθεί η καταβολή του φόρου κεφαλαιουχικών κερδών που προκύπτει κατά τη μεταβίβαση των περιουσιακών στοιχείων από την οικογενειακή εταιρεία στις λαμβάνουσες εταιρείες, καθώς επίσης και η ετοιμασία εξισωτικών καταστάσεων για σκοπούς παραχώρησης κεφαλαιουχικών εκπτώσεων από το φόρο εισοδήματος. Πρόσθετα, οι σχετικές με την αναδιοργάνωση συναλλαγές απαλλάσσονται και από τέλη χαρτοσήμου.
2. Η συγχώνευση ή μεταφορά στοιχείων μεταξύ εταιρειών του ίδιου συγκροτήματος που έχουν ως αποτέλεσμα το μηδενισμό των μεταξύ τους άτοκων χρεωστικών υπολοίπων, επί των οποίων με βάση την υφιστάμενη νομοθεσία, λογίζεται ότι προκύπτει τόκος (προς 9%) που υπόκειται σε φορολογία. Σε τέτοιες περιπτώσεις, τις περισσότερες φορές ο κύριος στόχος της συγχώνευσης ή μεταφοράς των στοιχείων είναι η αποφυγή καταβολής φόρου.

2.2 Σχέση φοροδιαφυγής - φοροαποφυγής

Η φοροδιαφυγή δεν πρέπει να συγχύζεται με τη φοροαποφυγή, η οποία προκαλείται με την εκμετάλλευση διαφόρων αδυναμιών του νόμου. Όμως κι' αυτή η μορφή αποστερεί το κράτος από έσοδα εκατ. Ευρώ.

Το θεσμικό πλαίσιο των σύγχρονων κοινωνιών όπου δεν εφαρμόζεται η αρχή του αποκλεισμού από την κατανάλωση και οι υψηλοί οριακοί φορολογικοί συντελεστές δίδουν κίνητρο στους μεμονωμένους φορολογούμενους να μη πληρώσουν φόρους. Η προσπάθεια αυτή των φορολογούμενων έχει τη μορφή της παράνομα μη πληρωμής των φόρων, φοροδιαφυγή (tax evasion) είτε της νόμιμης μη πληρωμής των φόρων, φοροαποφυγή (tax avoidance), ή της αναβολής πληρωμής των φόρων, αλλά η μεταξύ των διάκριση είναι ασαφής.

Συγκεκριμένα, η φοροαποφυγή παραβιάζει το πνεύμα του νόμου αλλά όχι το γράμμα του νόμου και σχετίζεται με τη μετακύλιση του φόρου και τη μείωση της κοινωνικής ευημερίας. Για παράδειγμα, η είσπραξη μέρους των κερδών μιας οικογενειακής Α.Ε. με τη μορφή μερισμάτων τα οποία φορολογούνται με υψηλούς συντελεστές και με τη μορφή ανατιμήσεως της αξίας των μετοχών (capital gains, «αυτόματη υπερτίμηση κεφαλαίου») παραβιάζουν το πνεύμα του νόμου αλλά όχι το γράμμα του νόμου.

Οι οικονομικές μονάδες φοροδιαφεύγουν εάν το αναμενόμενο ποσό από την πράξη τους αυτή, πολλαπλασιασμένο επί την πιθανότητα μη ανακαλύψεως της φοροδιαφυγής του, είναι μεγαλύτερο από το πρόστιμο.

2.3 Μετακύλιση φόρων

Μετακύλιση ενός φόρου είναι η μετάθεση του φόρου αυτού από τον ιδιωτικό φορέα, στον οποίο αρχικά επιβάλλεται, σε άλλο ιδιωτικό φορέα. Η μετακύλιση διακρίνεται συνήθως σε μετακύλιση προς τα εμπρός και μετακύλιση προς τα πίσω. Μετακύλιση προς τα εμπρός έχουμε όταν ο φόρος μετατοπίζεται στους τελικούς καταναλωτές των προϊόντων με αύξηση των τιμών τους. Αντίθετα μετακύλιση προς τα πίσω έχουμε όταν ο φόρος μεταβιβάζεται στους κατόχους των παραγωγικών συντελεστών με μείωση των καθαρών αμοιβών τους. Έτσι ένας καπνοβιομήχανος π.χ. μετακυλίζει το φόρο κατανάλωσης καπνού στους εμπόρους χονδρικής ή λιανικής πώλησης τσιγάρων

με άνοδο της τιμής πώλησής τους (μετακύλιση προς τα εμπρός). Ο ίδιος καπνοβιομήχανος όμως είναι δυνατό να προσπαθήσει να μετακυλίσει το φόρο εισοδήματος, που καταβάλλει για τα πραγματοποιούμενα κέρδη του, είτε στους μισθωτές που απασχολεί, μειώνοντας το εισόδημά τους, είτε στους καπνοπαραγωγούς από τους οποίους αγοράζει τα καπνά μειώνοντας την τιμή αγοράς τους (μετακύλιση προς τα πίσω).

Η μετακύλιση των φόρων άλλοτε προβλέπεται από το νόμο και άλλοτε όχι. Συνήθως οι έμμεσοι φόροι (π.χ. Φ.Π.Α.) επιβάλλονται με την πρόθεση να μεταβιβασθούν και να επιβαρύνουν τους τελικούς καταναλωτές. Οι άμεσοι φόροι, αντίθετα, που επιβάλλονται στο εισόδημα ή την περιουσία, επιβάλλονται με την πρόθεση να επιβαρύνουν εκείνους προς τους οποίους αρχικά επιβάλλονται.

Με την μετακύλιση του φόρου έχουμε μετάθεση του φορολογικού βάρους από τον ένα φορολογούμενο στον άλλο, μέχρις ότου αυτό αναληφθεί οριστικά από κάποιον φορολογούμενο, που δεν μπορεί να τον μετακυλίσει παραπέρα.

Η οριστική ανάληψη του φορολογικού βάρους από εκείνον στον οποίο μετακυλίστηκε, λέγεται επίπτωση φόρου.

2.4 Θετικές – Αρνητικές επιπτώσεις φοροδιαφυγής

Αρνητικές επιπτώσεις φοροδιαφυγής: Αξίζει να αναφέρουμε τις αρνητικές επιπτώσεις της φοροδιαφυγής προκειμένου να κατανοήσουμε καλύτερα γιατί αποτελεί πλήγμα της κάθε οικονομίας.

1. Προκαλεί άδικη κατανομή των φορολογικών βαρών γιατί όλοι οι φορολογούμενοι δεν είναι διατεθειμένοι να παραβούν το νόμο, ούτε και έχουν τις ίδιες δυνατότητες. Κατά συνέπεια η φοροδιαφυγή προκαλεί διαφορές στην φορολογική επιβάρυνση ανάμεσα σε άτομα που έχουν την ίδια φοροδοτική ικανότητα. Από τη μεριά του κράτος για να αναπληρώσει

την απώλεια των εσόδων που προκαλεί η φοροδιαφυγή αυξάνει τους φορολογικούς του συντελεστές και υφίστανται επιπρόσθετο κόστος οι φορολογούμενοι.

2. Μειώνεται η δυνατότητα άντλησης φορολογικών εσόδων από το κράτος και περιορίζεται η δυνατότητα χρηματοδότησης των δαπανών. Ο περιορισμός κάλυψης των δαπανών προκαλεί χρόνιο έλλειμμα στον προϋπολογισμό, δανεισμό, διόγκωση του δημοσίου χρέους και αποσταθεροποίηση του εθνικού εισοδήματος.
3. Μειώνεται η αποτελεσματικότητα των φορολογικών μέτρων που λαμβάνονται για την επίτευξη των στόχων της οικονομικής πολιτικής, γιατί όσο μεγαλύτερη είναι η φοροδιαφυγή, τόσο μικρότερη είναι η δυνατότητα παρέμβασης του κράτους και η αποτελεσματικότητα των μέτρων φορολογικής πολιτικής. Λόγου χάρη η φοροδιαφυγή μπορεί να εξουδετερώσει την αντιπληθωριστική πολιτική που επιβάλλεται με την αύξηση της φορολογίας εισοδήματος. Επίσης με τη φοροδιαφυγή μειώνεται η αποτελεσματικότητα της δικαιοκατανομής του εισοδήματος, και της αποτελεσματικότητας των φορολογικών κινήτρων. Όσο μεγαλώνει η φορολογική επιβάρυνση τόσο μεγαλώνει, η αποτελεσματικότητα των φορολογικών κινήτρων, αφού μεγαλώνει το όφελος αυτών που θα προσαρμόσουν την οικονομική τους συμπεριφορά στα παρεχόμενα κίνητρα. Ενώ αν με τη φοροδιαφυγή μειωθεί η φορολογική επιβάρυνση των φορολογούμενων, περιορίζεται η αποτελεσματικότητα της πολιτικής των φορολογικών κινήτρων.
4. Διαταράσσει τους όρους ανταγωνισμού μεταξύ των επιχειρήσεων, γιατί οι επιχειρήσεις που φοροδιαφεύγουν έχουν χαμηλότερο κόστος έναντι αυτών που δε φοροδιαφεύγουν και ως εκ τούτου βρίσκονται σε πλεονεκτικότερη θέση έναντι των άλλων εταιρειών.
5. Επιβαρύνονται τα μεσαία και χαμηλά εισοδήματα και μειώνεται η προοδευτικότητα του φορολογικού συστήματος καθώς η φοροδιαφυγή

εμφανίζεται κυρίως στους άμεσους φόρους.

6. Επηρεάζεται η φορολογική συνείδηση των φορολογούμενων και αυτό έχει ως αποτέλεσμα τη βαθμιαία εξάπλωση της φοροδιαφυγής σε όλο και μεγαλύτερο αριθμό φορολογούμενων.

Από τα ανωτέρω προκύπτει ότι οι δυσμενείς επιδράσεις της φοροδιαφυγής είναι πολλές γι'αυτό και είναι ένας από τους στόχους της οικονομικής πολιτικής.

Θετικές επιπτώσεις φοροδιαφυγής :Το φαινόμενο της φοροδιαφυγής αν και αποτελεί ένα νόσημα για την Ελληνική οικονομία ωστόσο δεν υπολείπεται των θετικών επιπτώσεων, οι οποίες αξίζει να επισημανθούν.

1. Με την φοροδιαφυγή αυξάνεται η δυνατότητα αποταμίευσης των πολιτών και των επιχειρήσεων με συνέπεια την επιτάχυνση του ρυθμού οικονομικής ανάπτυξης
2. Με την φοροδιαφυγή αποτρέπεται η υπέρμετρη φορολογική επιβάρυνση και οι προκαλούμενες από αυτό αρνητικές συνέπειες.
3. Η φοροδιαφυγή έχει θετικές επιπτώσεις για τον προϋπολογισμό. Συγκεκριμένα, το ύψος των δημόσιων δαπανών προσδιορίζεται από το ύψος των φορολογικών εσόδων και η ύπαρξη για φοροδιαφυγή/φοροαποφυγή δε συνεπάγεται μετακύλιση του φορολογικού βάρους από τους φοροδιαφεύγοντες στους λοιπούς φορολογούμενους. Επιπρόσθετα, οι δημόσιες δαπάνες ωφελούν τους φορολογούμενους λιγότερο από τις ιδιωτικές δαπάνες, γι ' αυτό το λόγο και συνιστώνται οι ιδιωτικές έναντι των δημοσίων δαπανών.
4. Η φοροδιαφυγή έχει θετικές επιπτώσεις για τον προϋπολογισμό. Συγκεκριμένα, τα υψηλά επίπεδα φοροδιαφυγής/ φοροαποφυγής αυξάνουν τα κίνητρα για την ανάληψη δραστηριοτήτων οι οποίες θα ματαιώνονταν. Επομένως, το δημόσιο με τη φορολογία απορροφά ένα μεγάλο ποσοστό του

Εθνικού εισοδήματος γι' αυτό και έχει όφελος να διατηρήσει στο ίδιο ή σε ανώτερο επίπεδο την από πλευράς απόδοσης φορολογικών εσόδων επικερδή αυτή δραστηριότητα. Επομένως το δημόσιο δεν ωφελείται από τη μείωση της φοροδιαφυγής γιατί θα χάσει από τα φορολογικά έσοδα που θα προέκυπταν άμεσα ή έμμεσα από τις δραστηριότητες αυτές. Δηλαδή αυτοί που φοροδιαφεύγουν και φοροαποφεύγουν δημιουργούν θετικές εξωτερικότητες στα φορολογικά έσοδα.

2.5 Τύποι διαφυγής

Οι τύποι διαφυγής από την φορολογία είναι οι εξής :

1. Όποιος δεν υποβάλλει δηλώσεις ή υποβάλλει ανακριβείς δηλώσεις για τους φόρους ή τα τέλη ή τις εισφορές.
2. Όποιος δεν υποβάλλει δήλωση φορολογίας εισοδήματος
3. Όποιος δεν εκδίδει τα φορολογικά στοιχεία που προβλέπονται από τις διατάξεις και τις αποφάσεις του Υπουργείου Οικονομικών.
4. Όποιος εκδίδει ανακριβή φορολογικά στοιχεία , ως προς την ποσότητα ή την τιμή μονάδας ή την αξία
5. Όποιος τηρεί ανακριβή βιβλία και στοιχεία του Κώδικα Φορολογικών Στοιχείων.
6. Όποιος δεν τηρεί την υποχρέωση διαφύλαξης των βιβλίων και στοιχείων που προβλέπεται.
7. Όποιος εκδίδει πλαστό ή εικονικό ή νοθεύει τιμολόγιο πώλησης αγαθών ή παροχής υπηρεσιών.
8. Όποιος γνωρίζει το σκοπό της επιχειρούμενης πράξης και συνεργεί με οποιοδήποτε τρόπο στην κατασκευή πλαστών φορολογικών στοιχείων ή γνωρίζει ότι τα στοιχεία είναι πλαστά και εικονικά και συνεργεί με οποιοδήποτε τρόπο στην έκδοσή τους ή αποδέχεται τα πλαστά ή τα εικονικά

ή νοθευμένα φορολογικά στοιχεία με σκοπό την απόκρυψη φορολογητέας ύλης.

2.6 Τυπικοί τομείς της φοροδιαφυγής

Οι σημαντικότεροι τυπικοί τομείς της φοροδιαφυγής είναι:

- Μεταποίηση
- Κατασκευές
- Μεταφορές-επικοινωνίες
- Εμπόριο
- Τράπεζες-ασφάλειες-κτηματικές επιχειρήσεις
- Κατοικίες
- Υγεία – εκπαίδευση
- Διάφορες Υπηρεσίες όπως εστιατόρια, ξενοδοχεία, οικιακές υπηρεσίες κ.α.
- Παράνομες δραστηριότητες π.χ. πορνεία, ναρκωτικά, λαθρεμπόριο, οικονομικές ατασθαλίες στο δημόσιο τομέα.

2.7 Μετρήσεις φοροδιαφυγής

Η μέτρηση της φοροδιαφυγής είναι αρκετά δύσκολη αφού όπως θα δούμε παρακάτω καμία μέτρηση δεν μπορεί να είναι αντικειμενική και να δίνει τα σωστά αποτελέσματα. Οι μετρήσεις είναι οι εξής :

1. Μέτρηση των Εθνικών Λογαριασμών

Η μέθοδος των εθνικών λογαριασμών είναι η συνηθέστερη μέθοδος καταμέτρησης της φοροδιαφυγής. Με τη μέθοδο αυτή υπολογίζεται η απόκλιση μεταξύ του εισοδήματος που δηλώθηκαν στις φορολογικές αρχές και του εισοδήματος που καταγράφεται από τους εθνικούς λογαριασμούς. Βασική προϋπόθεση για την ισχύ του φαινομένου είναι ο υπολογισμός του εισοδήματος

των εθνικών λογαριασμών (δειγματοληπτικά δεδομένα) με διαφορετικά δεδομένα από εκείνα των φορολογικών αρχών.

Η διαφορά της φορολογικής βάσης που δηλώνεται από τις φορολογικές αρχές και της αντίστοιχης φορολογικής βάσης των εθνικών λογαριασμών αποτελεί ένδειξη του μεγέθους της φοροδιαφυγής. Συγκεκριμένα, αν ο φορολογικός συντελεστής είναι πλήρως αναλογικός, τότε το αδήλωτο εισόδημα που προκύπτει από την απόκλιση δίνει άμεσα μια εκτίμηση των οφειλόμενων φόρων. Αν πάλι ο φορολογικός συντελεστής είναι προοδευτικός, όπως με το φόρο εισοδήματος, τότε ο υπολογισμός της φοροδιαφυγής γίνεται δυσκολότερος γιατί πρέπει να γίνουν υποθέσεις σχετικά με την επίδραση του φορολογικού συντελεστή.

Το μειονέκτημα αυτής της μεθόδου είναι ότι το προσωπικό εισόδημα που καταγράφεται στους εθνικούς λογαριασμούς δεν υπόκειται στην πράξη εξ' ολοκλήρου σε φορολογία. Σημειώνεται ότι το προσωπικό εισόδημα προέρχεται από μεταβιβαστικές πληρωμές, δωρεές, επιχορηγήσεις, επενδύσεις, φοροαπαλλαγές λόγω οικογενειακών βαρών κ.λπ. και για να συγκριθεί με το αντίστοιχο προσωπικό εισόδημα από των φορολογικών αρχών θα πρέπει να προσαρμοστούν κατάλληλα οι εθνικοί λογαριασμοί.

2. Η μέθοδος των οικογενειακών προϋπολογισμών

Η μέθοδος αυτή χρησιμοποιεί τα στοιχεία των οικογενειακών προϋπολογισμών και υπολογίζει την απόκλιση μεταξύ της δαπάνης της οικογένειας και του συνολικού οικογενειακού εισοδήματος. Βάση αυτής της έρευνας τα νοικοκυριά κατανέμονται σε ομάδες και στη συνέχεια λαμβάνονται υπόψη και τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά τους. Με αυτό τον τρόπο δημιουργούνται ομοιογενείς ομάδες νοικοκυριών τα μέλη των οποίων έχουν την ίδια ροπή για κατανάλωση.

Το βασικό μειονέκτημα αυτής της μεθόδου είναι ότι βάση της θεωρίας δεν αποδεικνύεται ότι όσοι ανήκουν στο ίδιο εισοδηματικό κλιμάκιο έχουν και

την ίδια ροπή για κατανάλωση, και αυτό γιατί υπάρχουν διαφορές στα καταναλωτικά πρότυπα και στις προτιμήσεις μεταξύ των νοικοκυριών.

Επιπλέον ενδέχεται να υποεκτιμούνται τα εισοδήματα γιατί οι ερωτώμενοι μπορεί να αποκρύψουν τη δράση τους στην κρυφή οικονομία. Επιπρόσθετα, ενδέχεται οι συμμετέχοντες να ανήκουν στην κατηγορία των μη φοροδιαφεύγοντων και το δείγμα από το οποίο διεξάγεται η έρευνα να είναι μεροληπτικό. Τέλος η έρευνα οικογενειακών προϋπολογισμών, υποεκτιμά τη συνολική δαπάνη των νοικοκυριών λόγω απόκρυψης ενοχοποιητικών στοιχείων και κακής μνήμης.

3. Η μέθοδος της δειγματοληπτικής έρευνας

Το δείγμα της δειγματοληπτικής μεθόδου προέρχεται είτε από του καταλόγους των φορολογουμένων, είτε πάλι από τηλεφωνικούς καταλόγους. Τα επιλεγθέντα άτομα ερωτώνται για το ακαθάριστο και το καθαρό τους εισόδημα και για την περιουσιακή τους κατάσταση. Έπειτα ελέγχεται πόσα από τα άτομα αυτά έχουν υποβάλει φορολογική δήλωση και διασταυρώνονται τα στοιχεία τους και πόσα δεν έχουν υποβάλει. Για τα άτομα που θα έπρεπε να υποβάλλουν φορολογική δήλωση και δεν υπέβαλλαν υποδηλώνει τις μη ποιοτικές φοροεισπρακτικές αρχές.

Το βασικό μειονέκτημα αυτή της μεθόδου είναι ότι τα αποτελέσματά της δεν είναι έγκυρα γιατί το δείγμα μπορεί να είναι μεροληπτικό. Επιπλέον, με τη μέθοδο αυτή υποεκτιμάτε ένα σημαντικό μέρος του πληθυσμού που δεν υποβάλει δήλωση και διαπράττει με αυτό τον τρόπο ηθελημένη φοροδιαφυγή. Επίσης πολλά άτομα δε θυμούνται μεγέθη όπως η κατανάλωσή τους, και αν πάλι τα θυμούνται δεν είναι και πολύ πρόθυμοι να τα δηλώσουν.

4. Μέθοδος απόκλισης πραγματικών και φορολογικών εσόδων.

Με τη μέθοδο αυτή υπολογίζεται η απόκλιση μεταξύ αυτών που εισπράττονται και αυτών που θα έπρεπε βάση της κείμενης νομοθεσίας να

εισπραχθούν. Για τον υπολογισμό των δυνητικών φόρων χρησιμοποιείται το εθνικό εισόδημα το οποίο προσαρμόζεται κατάλληλα, για να μπορεί να συγκριθεί με το φορολογητέο εισόδημα. Στη συνέχεια κατανέμεται το προσαρμοσμένο εισόδημα σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία φορολογική κλίμακα και υπολογίζεται ο δυνητικός φόρος κάθε κλιμακίου με βάση τους ισχύοντες φορολογικούς συντελεστές, και συγκρίνεται με τους φόρους που πραγματικά εισπράχθηκαν.

Μειονέκτημα αυτής της μεθόδου είναι ότι αμφισβητούνται οι υποθέσεις για την κατανομή του προσαρμοσμένου εθνικού εισοδήματος στα εισοδηματικά κλιμάκια. Επιπλέον υπάρχουν αντιρρήσεις μεταξύ των δυνητικών φόρων και των φόρων που εισπράχθηκαν και όχι με αυτούς που βεβαιώθηκαν επομένως, αν οι φορολογούμενοι έχουν δηλώσει το πραγματικό τους εισόδημα και ο φόρος δεν έχει εισπραχθεί τότε αυτός ο φόρος συμπεριλαμβάνεται στο μέγεθος της φοροδιαφυγής και δε μπορεί αν προσδιοριστεί το μέρος των διαφυγόντων εσόδων που οφείλεται στη φοροδιαφυγή. Τέλος κατά ο υπολογισμός του εθνικού εισοδήματος είναι προβληματικός.

5. Μέθοδος σταθερού λόγου φόρων προς το Α.Ε.Π.

Η μέθοδος αυτή στηρίζεται στην εφαρμογή ενός σταθερού λόγου φόρων προς το Α.Ε.Π., που έχει προκύψει από ένα έτος βάσης, στο υπό εξέταση Α.Ε.Π.. Με τη μέθοδο αυτή επιλέγεται ένα έτος βάσης στο οποίο υπάρχει χαμηλή φοροδιαφυγή και υπολογίζεται ο σταθερός λόγος των εισπραχθέντων φόρων προς το Α.Ε.Π.. Στη συνέχεια με την εφαρμογή αυτού του λόγου στο Α.Ε.Π. εξετάζεται και υπολογίζονται οι φόροι που θα είχαν εισπραχθεί, αν δεν υπήρχε φοροδιαφυγή. Και η διαφορά στους φόρους που εισπράχθηκαν και σε αυτούς που θα έπρεπε να εισπραχθούν και αποτελεί εκτίμηση της φοροδιαφυγής.

Η αξιοπιστία της μεθόδου εξαρτάται από την ορθή επιλογή του έτους βάσης, γιατί αν η φοροδιαφυγή στο έτος αυτό είναι μεγάλη τότε υπάρχει

κίνδυνος υπερεκτίμησης της φοροδιαφυγής. Γι' αυτό κατά την επιλογή του έτους βάσης θα πρέπει η ελαστικότητα των φόρων να είναι ίση με τη μονάδα ή να υπάρχει σταθερή διάρθρωση του Α.Ε.Π.

6. Μέθοδος φορολογικής αμνηστίας

Με τη μέθοδο αυτή παρέχεται φορολογική αμνηστία στο πραγματικό τους εισόδημα. Η διαφορά ανάμεσα στο εκ των υστέρων αποκαλυφθέν εισόδημα και στο δηλωθέν αποτελεί ένδειξη του μεγέθους της φοροδιαφυγής. Η μέθοδος αυτή εφαρμόζεται μόνο στην περίπτωση που δεν υπάρχουν αξιόπιστα εθνικολογιστικά μεγέθη.

Τα μειονεκτήματα της μεθόδου είναι τα εξής: καταρχήν η συχνή εφαρμογή της δημιουργεί την προσδοκία στους φορολογούμενους ότι υπάρχουν περιθώρια μεγαλύτερης φοροδιαφυγής στο μέλλον. Επιπλέον με την παροχή φοροαπαλλαγών αλλά ακόμη και με την επιβολή ποινών δε συνειδητοποιούν οι φορολογούμενοι την αιτιώδη σχέση παράβασης ποινής. Αντιθέτως μάλιστα, με την επιβολή ποινών ή προστίμων επιβραβεύεται η συμπεριφορά τους. Τέλος πολλοί από τους φοροδιαφεύγοντες δε συμμετέχουν στην έρευνα για να μην αποκαλυφθεί η φορολογική τους συμπεριφορά.

2.8.Μετρήσεις φοροδιαφυγής στην άμεση φορολογία

Το μέγεθος της φοροδιαφυγής στην άμεση φορολογία μπορεί να εκτιμηθεί με βάση τις ακόλουθες μελέτες:

§ Η μελέτη που πραγματοποιήθηκε στο Ίδρυμα Μεσογειακών Μελετών από μια ομάδα ερευνητών είχε ως απώτερο στόχο την μέτρηση της φοροδιαφυγής και της παραοικονομίας. Ωστόσο οι μετρήσεις παρουσίαζαν αρκετές αδυναμίες καθιστώντας τα συμπεράσματα της έρευνας όχι τόσο αξιόπιστα. Η συνάρτηση φορολογικών εσόδων Cobb Douglas χρησιμοποιήθηκε επίσης για την εκτίμηση της φοροδιαφυγής. Η συνάρτηση

αυτή που είναι της μορφής $Q=A \cdot L^a \cdot K^{1-a}$ όπου L = εργασία και K =κεφάλαιο , είναι ομογενής πρώτου βαθμού καθότι το άθροισμα των εκθετών ισούται με τη μονάδα. Στοιχεία που προκύπτουν από τις δηλώσεις του φόρου εισοδήματος φυσικών προσώπων και προσαρμοσμένα εθνικολογικά στοιχεία αποτέλεσαν τη βάση για τις εκτιμήσεις της φοροδιαφυγής

§ Η μελέτη του IOBE (Ινστιτούτο Οικονομικών και Βιομηχανικών Ερευνών)κατέδειξε επίσης ότι ένας από τους βασικούς παράγοντες που επιδρά αυξητικά στο μέγεθος της παραοικονομίας και της φοροδιαφυγής είναι η δομή και η λειτουργία του φορολογικού συστήματος. Σύμφωνα με την μελέτη του IOBE παραοικονομούντες είναι περίπου τα δύο στα τρία νοικοκυριά.Και μάλιστα η πλειοψηφία όλων αυτών των παραοικονομούντων συγκεντρώνονται στις αστικές περιοχές, με πρώτη και με διαφορά βέβαια την περιοχή της Αττικής, όπου κατοικεί το μεγαλύτερο κομμάτι του πληθυσμού. Στο σύνολο του πληθυσμού της περιφέρειας, την πρώτη θέση κατέχουν οι Κυκλάδες και τα Δωδεκάνησα, πιθανότατα λόγω του ανεπτυγμένου τουρισμού και της παραοικονομίας που αναπτύσσεται, γύρω από τα περί αυτόν επαγγέλματα.

Η ανάλυση απέδειξε ότι το ελληνικό φορολογικό σύστημα διαφέρει αισθητά από τα άλλα των ευρωπαϊκών χωρών. Είναι αρκετά συγκεντρωτικό και επηρεάζεται από τις πολιτικές εξελίξεις.

Επιπλέον είναι εξαιρετικά πολύπλοκο και δαιδαλώδες, διότι δεν αποτελείται μόνο από νόμους, αλλά και από σωρεία διατάξεων που βρίσκονται διάσπαρτες παντού, πράγμα που διευκολύνει την ανάπτυξη της φοροδιαφυγής. Η ανάλυση έδειξε επίσης ότι η κατανομή των φορολογικών βαρών είναι αντίστροφα προοδευτική, κάτι που επιτείνει την τάση για φοροδιαφυγή. Η ριζική μεταρρύθμιση του φορολογικού συστήματος και η προσαρμογή του στις σύγχρονες συνθήκες, αποτελεί πολύ μεγάλη ανάγκη. Η προσαρμογή αυτή απαιτεί μεταξύ άλλων την αλλαγή της σχέσης άμεσων-έμμεσων φόρων, η οποία

σήμερα είναι σχεδόν αντίστροφη των άλλων ευρωπαϊκών.

Ο σημαντικότερος ωστόσο προσδιοριστικός παράγων του μεγέθους της παραοικονομίας και της φοροδιαφυγής, είναι το επίπεδο της φορολογικής διοίκησης. Και στον τομέα της φορολογικής διοίκησης είναι πολλά αυτά που πρέπει να αλλάξουν. Τα στοιχεία της έρευνας δείχνουν ότι στην Ελλάδα η φορολογική διοίκηση δεν είναι μόνο αναποτελεσματική, αλλά είναι και δαπανηρότερη των άλλων ευρωπαϊκών χωρών, κατά 50% έως και 100%.

Η εν λόγω μελέτη κατέδειξε ότι η φοροδιαφυγή γίνεται σε όλους τους φόρους κι ότι στην Ελλάδα εκδηλώνεται με μέσα και πρακτικές που εξελίσσονται και διακρίνονται για την ευρηματικότητα και συνθετότητά τους. Πολλές φορές όμως εκδηλώνεται και με απλές, αν όχι απλοϊκές μεθόδους, λόγω αδυναμιών των φοροτεχνικών υπηρεσιών ή λόγω ανοχής τους ή και συνεργασίας τους. Η διαπίστωση αυτή βέβαια, παραπέμπει και στο φαινόμενο της διαφθοράς.

Το επίπεδο διαφθοράς μιας χώρας απεδείχθη ότι είναι ιδιαίτερα ανασταλτικός και αποτρεπτικός παράγοντας στην πραγματοποίηση ξένων επενδύσεων και γενικότερα στην εισροή ξένων κεφαλαίων. Αρνητική επίδραση επίσης έχει στη διανομή του εισοδήματος, ενώ ακόμη επιδρά αυξητικά στο επίπεδο των δημοσίων δαπανών.

2.9 Μετρήσεις φοροδιαφυγής στην έμμεση φορολογία

Μπορούμε να διακρίνουμε τους έμμεσους φόρους σε αυτούς που ευνοούν την φοροδιαφυγή και συγκεκριμένα είναι τα τέλη χαρτοσήμου και κυκλοφορίας αυτοκινήτων, οι φόροι κατανάλωσης σε ορισμένες επιχειρήσεις με βάση των κύκλο εργασιών τους, ο ΦΚΕ και ο Φ.Π.Α. στα προϊόντα που παράγονται εντός των συνόρων και ο φόρος μεταβίβασης ακινήτων. Και σε εκείνους που παρουσιάζουν μικρό ποσοστό φοροδιαφυγής οπότε αναφερόμαστε στους υπόλοιπους έμμεσους όρους.

Σύμφωνα με τις εκτιμήσεις της φοροδιαφυγής το μεγαλύτερο ποσοστό της οφείλεται στους έμμεσους φόρους που ενσωματώθηκαν στο Φ.Π.Α.. Συγκεκριμένα το 1986 η φοροδιαφυγή ανέρχεται σχεδόν στα 188 δισ. δρχ. εκ των οποίων τα 68 σχετίζονται με την παραοικονομία ενώ τα υπόλοιπα με την επίσημη οικονομία, δηλαδή πρόκειται για το 20% των συνολικών εσόδων από την έμμεση φορολογία. Αξιοσημείωτο είναι ότι διατηρώντας το ίδιο ποσοστό φοροδιαφυγής τα επόμενα χρόνια το ποσό αυτό αυξάνεται σταδιακά αγγίζοντας το 1991 τα 470 δισ. δρχ.

2.10. Τρόποι καταπολέμησης φοροδιαφυγής

Η καταπολέμηση της φοροδιαφυγής, η βελτίωση και αποτελεσματική λειτουργία του συστήματος φορολογικών ελέγχων εξαρτάται από την πιθανότητα εντοπισμού της φοροδιαφυγής ύστερα από τη διενέργεια φορολογικών ελέγχων.

Οι φορολογικοί έλεγχοι θα πρέπει να έχουν συμβουλευτικό-παιδαγωγικό ρόλο με υποδείξεις για την ορθή εφαρμογή της φορολογικής νομοθεσίας και την έγκυρη και έγκαιρη πληροφόρηση των πολιτών ως προς τις φορολογικές τους υποχρεώσεις. Πρέπει να μειωθούν τα υψηλά πρόστιμα και οι κυρώσεις που υπονομεύουν την επιχειρηματικότητα, καθώς θέτουν σε κίνδυνο την ίδια την υπόσταση και επιβίωση των επιχειρήσεων, ενώ εμφανίζονται και ιδιαίτερος άδικα ιδίως όταν επιβάλλονται για παραβάσεις όλως τυπικές. Επίσης πρέπει να ανταμείβονται οι ειλικρινείς φορολογούμενοι και να απλοποιηθούν οι διαδικασίες τήρησης και ενημέρωσης των βιβλίων, ιδίως για τις μεσαίες επιχειρήσεις, ώστε να αποφεύγεται το υψηλό λειτουργικό κόστος και η ανάγκη διατήρησης οργανωμένων λογιστηρίων για την έγκαιρη διευθέτηση και ρύθμιση των φορολογικών τους υποχρεώσεων. Επιπλέον πρέπει να διερευνώνται οι προθεσμίες τήρησης και ενημέρωσης των βιβλίων και στοιχείων των επιτηδευματιών και των επιχειρήσεων και τέλος η μέθοδος της περαίωσης

πρέπει να χρησιμοποιείται με φειδώ, ώστε να αποφεύγεται η παραβίαση της συνταγματικής αρχής της ισότητας.

Στην Ελλάδα για την καταπολέμηση του φαινομένου της φοροδιαφυγής προτάθηκε αφενός οι φορολογικοί συντελεστές του 30% και 40%, να μειωθούν σημαντικά μέχρι και 5%, στο 25% και 35% αντίστοιχα, ενώ παράλληλα να γίνει κάποια αναθεώρηση των κλιμακίων, ώστε να μην αρχίζει ο ανώτατος συντελεστής από τόσο χαμηλό επίπεδο εισοδήματος όπως ίσχυε μέχρι πρότινος. Αφετέρου, προτάθηκε η τιτλοποίηση των χρεωστούμενων χρημάτων που είναι γύρω στα 17 δισ. ευρώ..

Επιπλέον μέτρα αντιμετώπισης του φαινομένου

Για την καταπολέμηση αυτού του φαινομένου εισηγούμαστε τα πιο κάτω:

- Η αναδιάρθρωση του φορολογικού συστήματος και η οργάνωση του σε πιο σύγχρονη βάση.
- Συμπλήρωση και βελτίωση της νομοθεσίας για το Φόρο Εισοδήματος, το Φ.Π.Α., τις μεταβιβάσεις ακίνητης ιδιοκτησίας και το Φόρο κεφαλαιουχικών κερδών.
- Εισαγωγή αυστηρότερων ποινών για τους παραβάτες. Είναι αναγκαία και επιβεβλημένη η καταβολή των φόρων. Ο Έλληνας πρέπει να ενημερωθεί ώστε ν'αλλάξει νοοτροπία και να εμπιστεύεται την πολιτεία.
- Ενίσχυση του τοπικού λογιστικού ελέγχου και του τελωνειακού ελέγχου.
- Επανεξέταση των ορίων των φορολογικών κινήτρων, των ορίων των εξόδων παράστασης των επαγγελματικών ταξιδίων και άλλων επαγγελματικών δραστηριοτήτων.
- Ανάρτηση των φορολογικών καταλόγων.
- Υποχρεωτική συμπλήρωση ειδικού εντύπου δήλωσης περιουσιακών στοιχείων με απλοποιημένη μορφή.
- Έκδοση κανονισμών που θα ρυθμίζουν την έκδοση τιμολογίων, αποδείξεων και που θα διέπουν την τήρηση λογιστικών βιβλίων.

- Δημιουργία Εφοριακού Συμβουλίου.
- Άμεση ψήφιση του νόμου για το “Πόθεν Έσχες” και επέκταση του καταλόγου των προσώπων που θα περιλαμβάνονται σ’ αυτό.
- Έλεγχος και δυνατότητα πρόσβασης του Τμήματος Εσωτερικών Προσόδων σε άλλα κυβερνητικά Τμήματα για συλλογή και διασταύρωση στοιχείων (ΤΚΑ, Φ.Π.Α., Κτηματολόγιο κτλ.).
- Ορθή και κατάλληλη στελέχωση των τμημάτων εισπραξής φόρων (ΤΕΠ, Φ.Π.Α.) λόγω του συσσωρευμένου όγκου δουλειάς. Μπορεί να γίνει μεταφορά προσωπικού από άλλα τμήματα.
- Ολοκλήρωση της σύγχρονης μηχανοργάνωσης του φορολογικού συστήματος μέσα από τον χειρισμό των κομπιούτερ.
- Αύξηση της συχνότητας και του αριθμού των ελέγχων μέσω των Κλάδων Διερευνήσεων, Εξέτασης Λογαριασμών και Ελέγχου Εργοδοτών. Ο κλάδος Ελέγχου Εργοδοτών, για παράδειγμα, ασκεί ελάχιστους ελέγχους, ενώ είναι γνωστό ότι εκατοντάδες εργοδότες κατακρατούν το φόρο εισοδήματος που εισπράττουν από τους υπαλλήλους τους.
- Έκδοση πιστοποιητικών εκκαθάρισης ακίνητης ιδιοκτησίας σε περιπτώσεις που φορολογούμενοι οφείλουν μεγάλα ποσά σε διάφορα κυβερνητικά τμήματα (Τ.Ε.Π. Άμυνα, κλπ.).
- Καταβολή φορολογίας από τις επιχειρηματικές δραστηριότητες της Εκκλησίας συμπεριλαμβανομένων των πωλήσεων και της αξιοποίησης ακίνητης περιουσίας.- Έλεγχος προς όλους και κατάργηση των προνομίων, απαλλαγών και ελαφρύνσεων.
- Σωστή διαχείριση των κρατικών πόρων και των φορολογικών εσόδων απ’ το Κράτος, ώστε ν’ αποκατασταθεί η εμπιστοσύνη του πολίτη προς αυτό.
- Έλεγχος των κερδών των μονοπωλίων και των πολυεθνικών επιχειρήσεων.
- Περιορισμός της δραστηριότητας των μεσαζόντων

2.11 ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ

Στη σημερινή εποχή είναι γεγονός ότι έχει εξασθενήσει η φορολογική συνείδηση και συνεπώς η φοροδιαφυγή τείνει να προσλάβει σοβαρές διαστάσεις σε παγκόσμια κλίμακα. Σε αυτό συντελεί μεταξύ άλλων και η βαρειά φορολογία, η οποία αφαιρεί σοβαρό τμήμα του εισοδήματος ή της περιουσίας του φορολογούμενου, ο οποίος αμυνόμενος καταφεύγει στη φοροδιαφυγή.

Η φοροδιαφυγή στην Ελλάδα αποτελεί την πιο μαζική και ίσως την περισσότερο ανεκτή εκδήλωση παράβασης των νόμων, καθώς και την πιο έκδηλη απόδειξη της κακής λειτουργίας και των τεράστιων αδυναμιών και ελλείψεων της δημόσιας διοίκησης . Θεωρείται εθνικό έγκλημα διότι έχει τις εξής συνέπειες:

1. Στερεί το κράτος των αναγκαίων οικονομικών πόρων προς αντιμετώπιση των αναγκών του ενώ παράλληλα το υποχρεώνει να επιβάλλει νέους φόρους ή να αυξήσει τους υπάρχοντες και αυτό αποβαίνει σε βάρος των ειλικρινών φορολογουμένων.
2. Δημιουργεί ανισότητα στη μεταχείριση των εισοδημάτων και άνισους όρους στη λειτουργία του ανταγωνισμού μεταξύ των επιχειρήσεων.
3. Οδηγεί στην υπερκατανάλωση και στην ικανοποίηση πολυτελών δαπανών.

Η ικανότητα της φορολογικής αρχής να αντιμετωπίσει την τάση των φορολογουμένων για φοροδιαφυγή εξαρτάται από το βαθμό οργάνωσης των φοροτεχνικών υπηρεσιών, την ποιότητα των φοροτεχνικών οργάνων, το χρησιμοποιούμενο σύστημα για τη βεβαίωση και την είσπραξη των φόρων, τη διάρθρωση του φορολογικού εισοδήματος κ.λ.π.

Πρέπει να γίνει κατανοητό ότι η φοροδιαφυγή δεν αποτελεί επίδειξη ευφυΐας, αλλά υπεξαίρεση δημόσιου χρήματος και επομένως είναι βαρύ αδίκημα κατά του κοινωνικού συνόλου. Γιατί σε τελευταία ανάλυση είναι το κοινωνικό σύνολο που θα κληθεί να πληρώσει το τίμημα της φοροδιαφυγής.

Η καταπολέμηση της φοροδιαφυγής μέσα στα σημερινά και

προβλεπόμενα δημοσιο-οικονομικά δεδομένα προσλαμβάνει ιδιαίτερη σημασία. Το ύψος του δημοσιονομικού ελλείμματος καθιστά επιτακτική την ανάγκη για καταπολέμηση της φοροδιαφυγής.

Τα δημόσια έσοδα και η οικονομία γενικότερα χρειάζονται και το τελευταίο λεπτό που φοροδιαφεύγει. Προβλέπονται δύσκολοι καιροί και το μέλλον της οικονομίας μας δυσμενές, αν τώρα - σήμερα, δε ληφθούν έγκαιρα και αποτελεσματικά μέτρα προς κάθε κατεύθυνση για ενίσχυση του υπόβαθρου της οικονομίας.

Διαπιστώνεται, ότι, κυρίως, άνθρωποι του κεφαλαίου καταπατούν συστηματικά τους κανόνες λειτουργίας της αγοράς από αισχροκέρδεια και ευδαιμονισμό. Οι επιπτώσεις από τη φοροδιαφυγή θίγουν, κυρίως, τους μικροπαραγωγούς, το καταναλωτικό κοινό, το κράτος, καθώς και την αξιοπιστία της οικονομικής πολιτικής.

Το φορολογικό σύστημα είναι απόλυτα άδικο, οι μόνοι φορολογούμενοι στην ουσία είναι οι μισθωτοί, καταβάλλουν και προκαταβάλλουν περισσότερο από το 50% της φορολογητέας ύλης.

Διαπιστώνεται η αδυναμία του Κράτους για την επιβολή αντικειμενικής φορολογίας και η δυσπιστία του πολίτη προς το Κράτος.

Η επικράτηση του κομματικού συμφέροντος και οι διαμάχες στο κοινοβούλιο απογοητεύουν τους πολίτες και ιδιαίτερα τους νέους.

Οι οικονομικές υπηρεσίες έχουν υπερβολικές απαιτήσεις και η φορολογική πολυνομία οδηγεί στο χάος.

Το μέγεθος της παραοικονομίας στην Ελλάδα σημειώνεται ότι είναι πολύ υψηλότερο συγκριτικά με άλλες χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Οι Έλληνες ανεξαρτήτως κοινωνικών ομάδων φοροδιαφεύγουν όσο και όπου μπορούν, αλλά και το κράτος από τη μεριά του έχοντας ανάγκη εσόδων φορολογεί άδικα και εξαντλητικά όσους καταφέρνει να εντοπίσει κάθε φορά. Σε γενικές γραμμές, με βάση το ύψος του Α.Ε.Π. στη χώρα μας, η παραοικονομία πλησιάζει τα 14 με 15 τρισ. δρχ.

Τα σημαντικότερα αίτια είναι :

- Η άνιση, άδικη φορολόγηση.
- Η δυσπιστία προς το Κράτος και η κακοδιαχείριση της κρατικής περιουσίας απ' τους υπεύθυνους
- Η φορολογική πολυνομία, που αφήνει "παράθυρα" και οι ελαφρύνσεις ή απαλλαγές, συχνά χαριστικές.
- Η αδυναμία των φοροτεχνικών υπηρεσιών να ελέγξουν αποτελεσματικά τα φορολογητέα εισοδήματα.
- Η "λύση" της βαριάς φορολόγησης των μισθωτών.
- Οι δημόσιοι οργανισμοί, δηλαδή το Κράτος, δεν καταβάλλουν τους φόρους.

Ως συνέπειες σημειώνονται:

- Ο οικονομικός μαρασμός του Κράτους που καταφεύγει στον εξωτερικό και εσωτερικό δανεισμό.
- Η επιβάρυνση των μισθωτών και συνταξιούχων με υπέρογκους φόρους και μείωση των εισοδημάτων τους.
- Φορολογικές απαλλαγές, ελαφρύνσεις και ασυδοσία των οικονομικά ισχυρών που εισπράττουν υπερκέρδη.

ΜΕΡΟΣ Β: ΕΛΛΑΔΑ ΚΑΙ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΝΩΣΗ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1: Η ΦΟΡΟΛΟΓΙΑ ΣΤΗΝ Ε.Ε.

Η Ελλάδα ήταν η πρώτη Ευρωπαϊκή χώρα που συνδέθηκε με την κοινότητα με βάση την Συνθήκη της Ρώμης.

Στις 9 Ιουλίου 1961 υπογράφηκε η συμφωνία Σύνδεσης Ελλάδας – Ε.Ο.Κ. όπου είναι γνωστή και σαν συμφωνία των Αθηνών. Τέθηκε σε ισχύ από την 1 Νοεμβρίου 1962.

Η συμφωνία προβλέπει τα εξής :

- § Την σταδιακή δασμολογική ένωση
- § Την ανάληψη κοινών ενεργειών και την εναρμόνιση της πολιτικής της Ελλάδας και της Κοινότητας σε μία σειρά από τομείς όπως η αγροτική πολιτική, το δικαίωμα εγκατάστασης και ελεύθερης κυκλοφορίας των εργατών, οι μεταφορές, η φορολογία, οι κανόνες ανταγωνισμού και η οικονομική πολιτική.
- § Την διάθεση στην Ελλάδα χρηματικών πόρων με σκοπό την διευκόλυνση της επιτάχυνσης των αναπτυξιακών προγραμμάτων της.

Όπως φαίνεται από τα παραπάνω η Ελλάδα ήταν και είναι υποχρεωμένη να εναρμονίζει την φορολογία της με αυτή της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Παρακάτω παρουσιάζονται οι αλλαγές που έγιναν κατά την ένταξή μας στην Κοινότητα.

1.1 Εισαγωγή - Εναρμόνιση στην φορολογία

Στα πλαίσια της ενιαίας αγοράς της Ευρωπαϊκής Ένωσης εγκαταλείφθηκε η παλαιότερη κοινή πεποίθηση περί εναρμόνισης των φορολογικών συστημάτων μεταξύ των κρατών-μελών. Συγκεκριμένα βάση του δελτίου τύπου (IP/01/737) και της ανακοίνωσης (2001/260) της Επιτροπής τα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης είναι πλέον ελεύθερα να επιλέγουν σύμφωνα με τις προτιμήσεις τους τα φορολογικά συστήματα που θεωρούνται από εκείνα περισσότερο κατάλληλα υπό την προϋπόθεση ότι σέβονται τους κανονισμούς της Κοινότητας.

Με αυτό τον τρόπο, αφενός επιδιώκεται η διασφάλιση της λειτουργίας της εσωτερικής αγοράς με ταυτόχρονη απαλοιφή των τυχόν δυσχερειών που θίγουν τον ελεύθερο και χωρίς εμπόδια χαρακτήρα της. Αφετέρου εξουδετερώνονται τα φορολογικά εμπόδια και οι στρεβλώσεις για την άσκηση των τεσσάρων ελευθεριών της ενιαίας αγοράς, που περιλαμβάνει την προσπάθεια να γίνουν τα φορολογικά συστήματα πιο αποτελεσματικά, απλά και διαφανή.

Σε κάθε εσωτερική αγορά επιδιώκεται η ομοιόμορφη και αποτελεσματική εφαρμογή του κοινοτικού δικαίου. Με αυτό τον τρόπο λειτουργούν τα συστήματα έμμεσης φορολογίας, και ιδιαίτερα προστατεύονται τα εθνικά και κοινοτικά οικονομικά συμφέροντα μέσω της καταπολέμησης της φοροδιαφυγής και της φοροαποφυγής, της αποφυγής των στρεβλώσεων του ανταγωνισμού και της μείωσης της επιβάρυνσης των διοικήσεων και των φορολογουμένων.

Η φορολογική πολιτική της Ευρωπαϊκής Ένωσης καθορίζεται αφενός από την Στρατηγική της Λισσαβόνας (Μάρτιος 2000) και αφορά στο να γίνει η Ένωση η πλέον ανταγωνιστική οικονομία βασισμένη στη γνώση ανά τον κόσμο έως το 2010, και αφετέρου όπως καθορίζεται για τον περιβαλλοντικό και ενεργειακό τομέα. Οι στόχοι αυτοί θα επιτευχθούν με την συνεργασία των χωρών-μελών.

Ως μέσο επίτευξης της προσδοκώμενης συνεργασίας θεωρείται η γνώση των συστημάτων που επικρατούν στις υπόλοιπες χώρες.

Η ενίσχυση της γνώσης των κρατών μελών για τα φορολογικά συστήματα των άλλων χωρών αφενός επιτυγχάνεται με την ανάπτυξη πληροφοριακών συστημάτων μέσω των οποίων κυκλοφορεί η πληροφορία και εξασφαλίζεται διαφάνεια μειώνοντας ταυτόχρονα τον κίνδυνο για λάθη σε επιχειρηματικούς χειρισμούς. Αφετέρου με την ετήσια έκδοση της Επιτροπής «Δομή των φορολογικών συστημάτων στην Ε.Ε.» στην οποία συμμετέχουν όλες οι χώρες-μέλη με τη συμπλήρωση ερωτηματολογίων και αποστολή στην Επιτροπή όλων των πρωτογενών πληροφοριών που απαιτούνται για την ενημέρωση του ετήσιου τόμου.

1.2 Η φορολογική κυριαρχία των κρατών-μελών της Ε.Ε.

Η Ε.Ε από τη δεκαετία του 1950 μέχρι τις μέρες μας χαρακτηρίζεται από κενυσιανό φιλελευθερισμό. Δηλαδή χαρακτηρίζεται από μερική πολιτικοποίηση της Οικονομίας, από μερική κρατική παρέμβαση με σκοπό την εξισορρόπηση των αδυναμιών που προκύπτουν από τη λειτουργία της αγοράς. Από τα μέσα της δεκαετίας του 1980 η Ε.Ε. διέπεται από τις αρχές νεοκλασικού φιλελευθερισμού, δηλαδή χαρακτηρίζεται από την πλήρη απολιτικοποίηση της Οικονομίας και την απρόσκοπτη λειτουργία της αγοράς ως μηχανισμού ισορροπίας και εναρμόνισης αντίθετων δυνάμεων για την αύξηση της ευημερίας των πολιτών. Ο θεσμός του φόρου είναι συνδεδεμένος με το κράτος. Το κράτος ασκεί σημαντική φορολογική εξουσία διαμορφώνοντας ελεύθερα τη φορολογική του πολιτική. Η αρχή της φορολογικής κυριαρχίας των κρατών είναι αναγκαία για την προσαρμογή των φορολογικών κανόνων στις οικονομικές και κοινωνικές μεταβαλλόμενες συνθήκες. Η θέσπιση κατάλληλων κανόνων θα έχει ως αποτέλεσμα την αντιμετώπιση των προβλημάτων που παρουσιάζονται. Άρα η κάθε πολιτική εξουσία πρέπει να διαμορφώνει το

φορολογικό της σύστημα σύμφωνα με τις ιδιαιτερότητες του κράτους της. Παράλληλα , η ένταξη στην Ε.Ε. έχει ως αποτέλεσμα τον περιορισμό της εθνικής φορολογικής εξουσίας. Για να συνειδητοποιήσουμε το μέγεθος του περιορισμού θα αναφέρουμε την απάντηση του Δ.Ε.Κ. «Η φορολογική ελευθερία όσο αφορά τους εσωτερικούς φόρους της οποίας απολαύουν τα κράτη - μέλη δεν μπορεί να δικαιολογήσει παρακλίσεις από την θεμελιώδη αρχή της απαγόρευσης των φορολογικών διακρίσεων». Το συμπέρασμα είναι ότι στους έμμεσους φόρους συνίσταται περιορισμός της φορολογικής εξουσίας των κρατών - μελών. Επίσης περιορισμό θέτουν και οι ρυθμίσεις του παράγωγου δικαίου για την εναρμόνιση των φόρων.

Άρα όσο συνεχίζεται η εναρμόνιση των φορολογικών νομοθεσιών τόσο περιορίζεται η φορολογική ελευθερία των κρατών - μελών για τους έμμεσους φόρους.

Αντίθετα τα κράτη - μέλη όσο αφορά την άμεση φορολογία έχουν την δυνατότητα να ρυθμίζουν ελεύθερα τα σχετικά ζητήματα και να συνάπτουν διεθνείς συμβάσεις στο μέτρο που οι ρυθμίσεις αυτές δεν προσκρούουν στις διατάξεις της Ε.Ο.Κ. ή του παράγωγου κοινοτικού δικαίου.

1.3 Η διάρθρωση του φορολογικού συστήματος στις άλλες χώρες της της Ε.Ο.Κ. - Υπάρχοντες φόροι

Η διάρθρωση του φορολογικού συστήματος των χωρών της Ε.Ο.Κ. διαφέρει σημαντικά από το φορολογικό σύστημα της Ελλάδας.

Υπάρχουν βέβαια αρκετές συγκλίνουσες τάσεις ,οι οποίες μπορούν να θεωρηθούν ως ομοιότητες μόνο από την άποψη ότι σε όλα τα κράτη υπάρχει η φορολογία εισοδήματος , η φορολογία των κερδών ,οι φόροι της δαπάνης κ.λ.π.

Στην φορολογία του εισοδήματος, τα ποσοστά κυμαίνονται από χώρα σε χώρα. Η φορολογία των κερδών των εταιρειών αφορά τις κεφαλαιουχικές

εταιρείες και τα ποσοστά κυμαίνονται από 20% έως 50% ανάλογα με την ισχύουσα φορολογική νομοθεσία κάθε χώρας.

Όσο αφορά στην έμμεση φορολογία, το κοινό σύστημα Φ.Π.Α. αποτελεί το σημείο σύμπτωσης των επιμέρους φορολογικών συστημάτων των κρατών-μελών της Ε.Ο.Κ. Βέβαια θα πρέπει να σημειωθεί ότι η σύγκλιση που υπάρχει στο χώρο της έμμεσης φορολογίας αφορά μόνο στη μέθοδο εφαρμογής του συστήματος του Φ.Π.Α., δεδομένου ότι οι αποκλίσεις που υπάρχουν στους χρησιμοποιούμενους φορολογικούς συντελεστές είναι σημαντικές. Γενικά το καθεστώς Φ.Π.Α. στις άλλες χώρες της Ε.Ο.Κ., επεκτεινόμενο και στο χώρο του λιανικού εμπορίου, παρουσιάζει μεγάλη ανομοιογένεια ως προς τους συντελεστές οι οποίοι κυμαίνονται από 0% έως 35%.

Επίσης οι τοπικοί φόροι, εκεί όπου υπάρχουν (Γερμανία, Γαλλία, Ιταλία, Λουξεμβούργο, Ολλανδία, Αγγλία) διαφοροποιούνται τόσο από πλευράς φορολογητέας ύλης όσο και από πλευράς συντελεστών.

Οι διαφορές μεταξύ της συνολικής φορολογικής επιβολής είναι πολύ σημαντικές από κράτος σε κράτος. Το 1977 η Ιταλία παρουσίασε 34,6% του Α.Ε.Π. και το Λουξεμβούργο 49,4%.

Το συμπέρασμα που συνεπάγεται από τα πιο πάνω στοιχεία είναι ότι οι διαφορές που υπάρχουν στη διάρθρωση του φορολογικού συστήματος των άλλων κρατών-μελών της Ε.Ο.Κ. είναι πάντοτε σημαντικές και ορισμένες φορές πάρα πολύ μεγάλες. Παράλληλα όμως μπορούμε πάντα να διακρίνουμε και ένα σημείο σύγκλισης. Πρόκειται για το υψηλό ποσοστό συμμετοχής των φόρων εισοδήματος που παρουσιάζεται σε όλα τα κράτη-μέλη και το οποίο απορρέει κυρίως είτε από μία κοινωνικά παραδεκτή εξέλιξη του φορολογικού συστήματος, είτε από μία πολιτική βούληση των σύγχρονων κυβερνήσεων, χωρίς βέβαια να αποκλείεται και το γεγονός ότι το φαινόμενο της διόγκωσης του ποσοστού των άμεσων φόρων συνδέεται και με τον πληθυσμό.

Είναι γεγονός ότι συνέπεια του πληθωρισμού είναι η αύξηση της φορολογικής πίεσης στα εισοδήματα όταν οι κλίμακες δεν προσαρμόζονται

τιμαριθμικά και όταν υπάρχει μία μείωση του σχετικού βάρους των ειδικών φόρων εξαιτίας της μη συστηματικής προσαρμογής τους στα ποσοστά του πληθωρισμού. Πρόκειται πράγματι για ένα φαινόμενο που παρατηρήθηκε στη Γαλλία και την Ιταλία. Πράγματι αυτές οι δύο χώρες, όπου παραδοσιακά οι άμεσοι φόροι είναι μικρότεροι από τους έμμεσους, παρουσίασαν τάση προσέγγισης προς τη φορολογική διάρθρωση των άλλων χωρών της Ε.Ο.Κ.

Από την πιο πάνω ανάλυση είναι προφανές ότι οι διαφορές που υπάρχουν στα φορολογικά συστήματα των άλλων χωρών της Ε.Ο.Κ. αποτελούν ένα από τα κύρια προβλήματα της Κοινότητας, τα οποία απαιτούν για την επίλυσή τους μεγάλη περίσκεψη και τακτική «μικρών βημάτων», για να μην υπάρξουν αναταραχές που θα είχαν δυσμενείς κοινωνικοοικονομικές επιπτώσεις σε εθνικό επίπεδο.

1.4 Το πρόβλημα και τα περιθώρια της φορολογικής εναρμόνισης στην Ε.Ο.Κ.

Το πρόβλημα της άμεσης και της έμμεσης φορολογίας κατέχει εδώ και αρκετά χρόνια μια σημαντική θέση στο πλαίσιο του γενικότερου οικονομικού προβληματισμού των περισσοτέρων χωρών. Η κατάκτηση της θέσης αυτής οφείλεται αφενός στη διόγκωση των δημοσίων προϋπολογισμών και αφετέρου στον αύξοντα ρόλο του φόρου σαν οργάνου οικονομικής και κοινωνικής πολιτικής. Οι φόροι που αντιπροσωπεύουν μια σημαντική μερίδα του ακαθάριστου εγχώριου προϊόντος έγιναν πλέον ένα από τα καθοριστικά στοιχεία της οικονομικής και της κοινωνικής ζωής. Είναι φυσικό λοιπόν τα φορολογικά προβλήματα να κατέχουν μια σημαντική θέση και στην οικονομική πολιτική.

Παρ'όλα αυτά όμως είναι πολύ δύσκολο να γίνει πιστευτό ότι μπορεί να επιτευχθεί στο προσεχές μέλλον μια πραγματική κοινοτική φορολογική πολιτική ανάλογη με εκείνη που γίνεται από τα κράτη – μέλη σε εθνικό

επίπεδο.

Στον τομέα της φορολογίας οι βασικές αποφάσεις ανήκουν στα κράτη – μέλη με αποτέλεσμα να είναι αδύνατη η υπόθεση ότι μπορεί να πραγματοποιηθεί κάτω από τις σημερινές κοινωνικοοικονομικές και πολιτικές δομές των κρατών μελών η μεταφορά των κέντρων απόφασης των φορολογικών θεμάτων και η μετάθεση τους σε ένα σε ένα κεντρικό κοινοτικό όργανο άσκησης φορολογικής πολιτικής.

Εντούτοις για να κατανοήσουμε την προσπάθεια που έγινε στα πλαίσια μιας μερικής φορολογικής εναρμόνισης στο χώρο των έμμεσων φόρων θα πρέπει να εντάξουμε το όλο θέμα σε δύο επίπεδα:

1. Στην επίτευξη των βασικών αντικειμενικών σκοπών που θέτει η συνθήκη της Ρώμης δηλαδή στην καθιέρωση της << ελεύθερης κυκλοφορίας >> σε ένα καθαρά ανταγωνιστικό πλαίσιο στην προοδευτική προσέγγιση των οικονομικών πολιτικών των κρατών μελών και στην υιοθέτηση ενός αριθμού κοινών πολιτικών (εξωτερικό εμπόριο μεταφορές) και
2. Στην διάθεση της Κοινότητας για μεγαλύτερη χρηματοδοτική αυτονομία (χρηματοδοτικές εισφορές των κρατών) που αποφασίστηκε το 1970 στα πλαίσια του άρθρου 201 της Συνθήκης. Όσον αφορά στην έμμεση φορολογία οι κυριότερες αποφάσεις πάρθηκαν από το Συμβούλιο της 22/03/1971 και αναφέρονται:
 - Στους κοινοτικούς κανονισμούς σχετικά με την ομοιόμορφη επιβολή του Φ.Π.Α. στο πλαίσιο της απόφασης της 21/04/1970
 - Στην εναρμόνιση του πεδίου εφαρμογής και στον τρόπο επιβολής και είσπραξης των φόρων κυρίως εκείνων που επιδρούν σημαντικά στις εμπορικές συναλλαγές.

Η προσέγγιση των συνολικών φορολογικών συστημάτων της ΕΟΚ δεν είναι πολύ εύκολη για πολλούς λόγους. Ορισμένοι από τους λόγους αυτούς είναι οι εξής:

A. Η φορολογική επικυριαρχία αποτελεί ένα βασικό στοιχείο της εθνικής

κυριαρχίας των κρατών μελών.

- B. Είναι δυνατόν να δημιουργηθεί διάσταση μεταξύ των στόχων που θέτει η προσέγγιση των οικονομικών πολιτικών των κρατών μελών.
- Γ. Η κοινή γνώμη είναι και πιο ευαίσθητη στην εξέλιξη της φορολογίας, της οποίας αμφισβητεί την αποτελεσματικότητα λόγω του ύψους της επιβολής και της πολυπλοκότητας του συστήματος.
- Δ. Είναι δύσκολο να απαλειφθούν οι ανισότητες της διάρθρωσης του φορολογικού συστήματος και της διανομής των εσόδων διότι αυτές δεν οφείλονται στην τύχη αλλά σε βαθιές και παλιές αιτίες (διαφορές στην οικονομική και την κοινωνική δομή, στην νοοτροπία και την αντίληψη για τον ρόλο του φόρου, στην πολυπλοκότητα του συστήματος κ.λ.π.)

Αυτές οι θεωρήσεις εξηγούν την απόσταση που υπάρχει ανάμεσα στα κράτη και τη βραδυπορία της φορολογικής εναρμόνισης. Βέβαια δεν θα πρέπει να αγνοηθεί η συμφωνία που υπάρχει σε ορισμένους θεσμούς που απορρέει από μια τεχνική αναγκαιότητα και μια δεδομένη πολιτική θέληση. Τα μέτρα που αφορούν στους έμμεσους φόρους αλλά κυρίως στο Φ.Π.Α. είναι ένα απλό παράδειγμα παρ' όλο που περιορίζεται μόνο στη δομή και στις βάσεις της φορολογίας.

Η αβεβαιότητα που χαρακτηρίζει αυτή τη στιγμή την πρόβλεψη του τελικού βαθμού της οικονομικής ολοκλήρωσης της ΕΟΚ καθιστά δύσκολο και τον καθορισμό του ρυθμού προόδου που θα γίνει στον τομέα της φορολογικής εναρμόνισης.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2:

Η εναρμόνιση της ελληνικής φορολογίας

με τη φορολογία στην Ε.Ο.Κ.

Το επίπεδο φορολογίας στην Ελλάδα έχει αυξηθεί σημαντικά τα τελευταία χρόνια καθώς τα φορολογικά έσοδα ως ποσοστό του Α.Ε.Π., από 24% στις αρχές της δεκαετίας του '80 ανέρχονται πλέον σε άνω του 40%. Ένα από τα κύρια χαρακτηριστικά του φορολογικού συστήματος στην Ελλάδα είναι ο πρωταγωνιστικός ρόλος της έμμεσης φορολογίας. Έτσι, ενώ η συνολική φορολογική επιβάρυνση έχει συγκλίνει προς το μέσο όρο της Ε.Ε. η διάρθρωσή της ιδιαίτερα ως προς την αναλογία άμεσων-έμμεσων φόρων διαφέρει σημαντικά. Παρά τις προσπάθειες για αναβάθμιση του ρόλου της έμμεσης φορολογίας οι έμμεσοι φόροι εξακολουθούν να αποφέρουν περίπου το 60% των συνολικών φορολογικών εσόδων και οι άμεσοι το 40%, ενώ ακριβώς αντίστροφη είναι η αναλογία αυτή κατά μέσο όρο από τους ευρωπαϊούς εταίρους μας.

Σημειώνεται ότι η υψηλή συμμετοχή των έμμεσων φόρων στα δημόσια έσοδα είναι χαρακτηριστικό χωρών με χαμηλό επίπεδο ανάπτυξης, και από αυτή την άποψη ασύμβατη με τη συνολική πορεία της ελληνικής οικονομίας.

2.1 Οι συνέπειες από την ένταξη της Ελλάδος στην Ε.Ε

Η Ελλάδα με την ένταξη της Ευρωπαϊκή Ένωση ακολούθησε κενσιανή πολιτική, βελτίωσε το βιοτικό επίπεδο των ατόμων, αύξησε την ενεργό ζήτηση, ανέπτυξε το κοινωνικό κράτος, βελτίωσε τις παραγωγικές και τις τεχνικές υποδομές της χώρας. Με άλλα λόγια σταθεροποιήθηκε η οικονομία σε καθεστώς ανάπτυξης.

Η Ελλάδα μετά από τη συμμετοχή της στην Ευρωπαϊκή Ένωση (1981-2004), θεωρητικά πέτυχε ένα βασικό στόχο της: να συγκλίνει με το μέσο επίπεδο ανάπτυξης της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Ε.Ε.). Γιατί, η αυξητική αναθεώρηση κατά 25% του *GDP* (Ακαθάριστου Εγχώριου Προϊόντος) η χώρα έχει το 94% του μέσου κατά κεφαλήν εισοδήματος της Ε.Ε. επομένως η συμμετοχή της Ελλάδας στην Ε.Ε. είχε θετικές επιπτώσεις. Σημειώνεται ότι η Ελλάδα όταν εντάχθηκε στην τότε Ευρωπαϊκή Κοινότητα, το κατά κεφαλήν Α.Ε.Π. της αντιπροσώπευε το 58% του μέσου κοινοτικού όρου). Η αύξηση του Α.Ε.Π. στο επίπεδο του 94% του μέσου όρου της Ε.Ε. σημαίνει ότι η Ελλάδα δεν είναι πλέον "χώρα συνοχής" ("cohesion country"). Πλέον, η Ελλάδα δε θα συμμετέχει στις χρηματοδοτήσεις του Ταμείου Συνοχής (από το 2010 και μετά όταν θα υπάρξει η αναθεώρηση των στοιχείων), και θα συμβάλλει με υψηλότερες πληρωμές στον προϋπολογισμό της Ένωσης (στο μέτρο που μια πηγή πόρων συνδέεται με το Α.Ε.Π.) και οπωσδήποτε οι περισσότερες ίσως περιφέρειες της χώρας δεν θα συμμετέχουν στη διαρθρωτική πολιτική (Κ.Π.Σ.) από το 2013 και μετά (αν και μπορεί να τεθεί πολιτικό θέμα συμμετοχής και για την περίοδο 2007-2013). Ωστόσο θα αποτελούσε λάθος να πιστέψουμε ότι η Ελλάδα έγινε αιφνιδίως μια ανεπτυγμένη χώρα της Ένωσης.

Η Ελλάδα, πέραν των προκλήσεων για τον εκσυγχρονισμό του φορολογικού της συστήματος πρέπει και να αποκαταστήσει και τη σχέση εμπιστοσύνης μεταξύ του κράτους και των φορολογούμενων. Και αυτό γιατί για του Έλληνες δεν υπάρχει συσχέτιση ανάμεσα στα δημόσια αγαθά και στους φόρους. Αυτό έχει σαν αποτέλεσμα ότι οι πολίτες να φοροδιαφεύγουν σε μεγάλο βαθμό υποβαθμίζοντας τις παροχές του κράτους.

2.2 Σκοπιμότητα εναρμόνισης του συστήματος της Έμμεσης φορολογίας στην Ελλάδα

Η εναρμόνιση των συστημάτων έμμεσης φορολογίας απασχόλησε την εκτελεστική επιτροπή της Ε.Ε, γιατί οι υφιστάμενοι γενικοί φόροι επί της δαπάνης δημιουργούσαν εμπόδια στην ελεύθερη διακίνηση προϊόντων και παραγωγικών συντελεστών , και στην ελεύθερη λειτουργία των δυνάμεων του ανταγωνισμού για την επίτευξη των στόχων της κοινότητας. Δημιουργεί προβλήματα η διάθρωση και η αρχή βάση της οποίας επιβάλλονται φόροι.

Οι γενικοί φόροι επί της δαπάνης παρεμποδίζουν την άριστη κατανομή των παραγωγικών συντελεστών σε εγχώριο και σε διεθνές επίπεδο. Στην εγχώρια αγορά οι φόροι αυτοί επιβάλλονται σωρευτικά σε περισσότερα από ένα παραγωγικά στάδια παρέχοντας κατ'αυτόν τον τρόπο κίνητρο στις επιχειρήσεις να συγκεντρώνονται κάθετα, καθώς με αυτό τον τρόπο επιτυγχάνουν μείωση της συνολικής τους επιβάρυνσης κατά την μεταβίβαση των προϊόντων μεταξύ τους και μείωση της συνολικής επιβαρύνσεώς τους. Σε διεθνές επίπεδο οι εν λόγω φόροι δεν είναι ουδέτεροι αλλά παρεμβαίνουν στις διεθνείς συναλλαγές επί των προϊόντων. Δηλαδή με αυτούς τους φόρους δεν εξισώνεται η φορολογική επιβάρυνση ανάμεσα στα εισαγόμενα και στα εγχώρια προϊόντα, ούτε και απαλλάσσονται πλήρως τα εξαγόμενα προϊόντα από την εγχώρια φορολογία.

Η αρχή βάση της οποίας επιβάλλονται οι έμμεσοι φόροι στα πλαίσια της Ε.Ε. είναι εκείνη της χώρας προορισμού του προϊόντος όπου οι φόροι επιβάλλονται στα εισαγόμενα προϊόντα και επιστρέφονται στα εξαγόμενα προϊόντα . Όμως η επιβολή έμμεσης φορολογίας βάση της αρχής της χώρας προορισμού δημιουργεί προβλήματα γι'αυτό και η φορολογία επιβάλλεται με βάση την αρχή της χώρας προελεύσεως. Δηλαδή, οι χώρες μέλη της ΕΕ επιβάλλουν

φόρους επί των εισαγόμενων προϊόντων και απαλλάσσουν τους φόρους εισαγωγής από τις άλλες χώρες μέλη της κοινότητας. Τα προϊόντα τα οποία είναι αντικείμενο εμπορίου μεταξύ της ΕΕ και τρίτων χωρών φορολογούνται βάση της αρχής του προορισμού. Η διαφορική τιμολόγηση με τις χώρες εκτός της ΕΕ δημιουργεί συνθήκες παρόμοιες με εκείνες που επικρατούν σήμερα εντός των χωρών μελών της ΕΕ.

Βάση κατευθύνσεων της Ε.Ε το σύστημα Φ.Π.Α. το οποίο εισάγεται σε κάθε χώρα περιορίζεται μόνο στην καταναλωτική δαπάνη και περιλαμβάνει όλα τα προϊόντα (αγαθά και υπηρεσίες).

Ο νέος φόρος καλύπτει όλα τα στάδια της παραγωγικής διαδικασίας, και το στάδιο του λιανικού εμπορίου.

Τα συστήματα Φ.Π.Α. που ισχύουν τις χώρες μέλη της Ε.Ε διαφέρουν ως προς την κάλυψη και ως προς τους εφαρμοζόμενους συντελεστές. Ως εκ τούτου επιβάλλεται ενιαίος φόρος ομοιόμορφα στην επικράτεια που κάθε χώρα επιβάλλει το φόρο, στα υποκείμενα από τους φόρους πρόσωπα και συναλλαγές, στον τόπο και το χρόνο επιβολής του φόρου, στο φορολογέο ποσό, στις απαλλαγές και στις εξαιρέσεις από το φόρο. Επίσης υπάρχουν κοινά ειδικά συστήματα επιβολής του φόρου επί των μικρών επιχειρήσεων, των γεωργών και των μεταχειρισμένων ειδών, όπου η εφαρμογή του Φ.Π.Α. αντιμετωπίζει προβλήματα.

2.3 Η προσέγγιση των συντελεστών του Φ.Π.Α. στην Ε.Ε.

Ο Φ.Π.Α. αποτελεί το δημοφιλέστερο φόρο κατανάλωσης μέσω του οποίου τα κράτη μέλη της Ε.Ε, αυξάνουν τα έσοδά τους. Η Ευρωπαϊκή Ένωση επιδιώκει την εναρμόνιση του ύψους των συντελεστών και των περιπτώσεων των οικονομικών δραστηριοτήτων οι οποίες υπόκεινται σε μειωμένο ή και μηδενικό Φ.Π.Α..

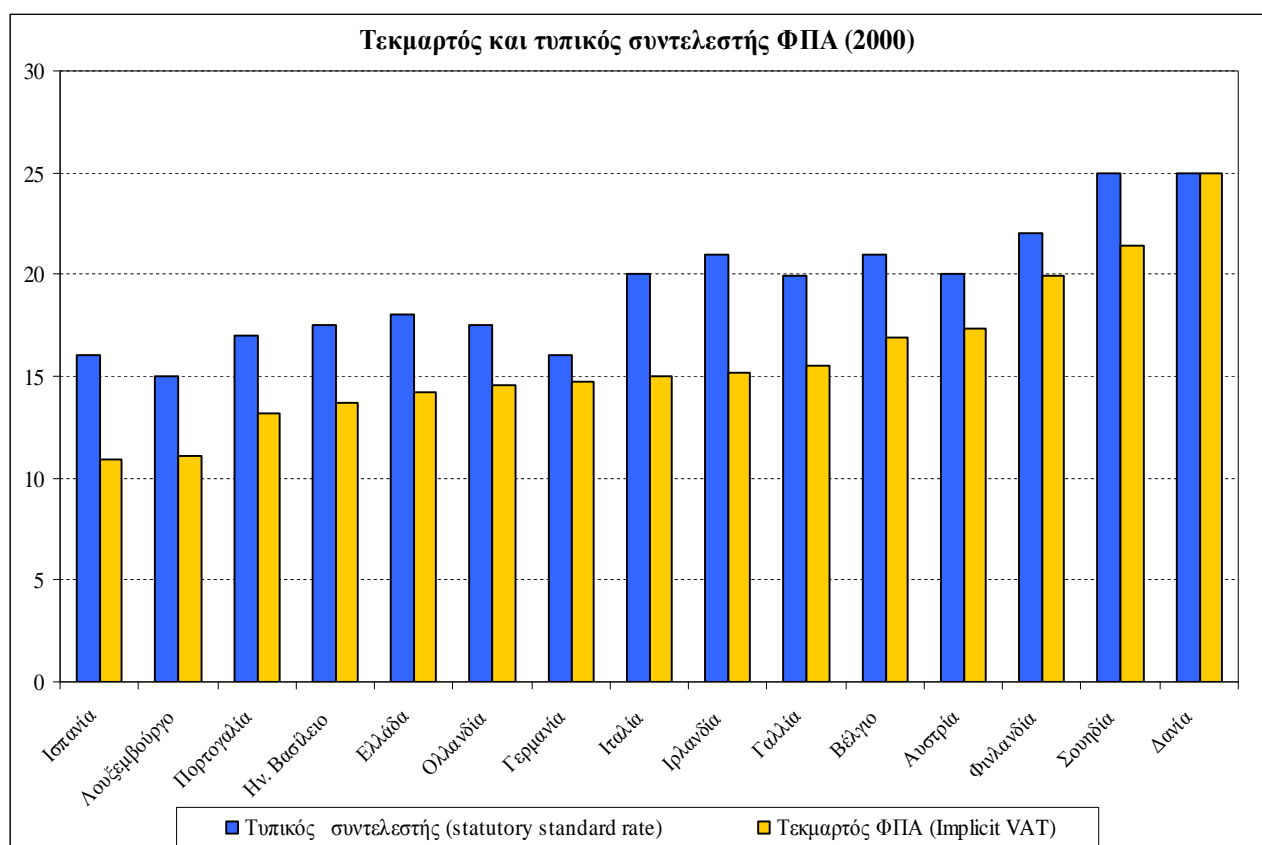
Από τη σύγκριση του αριθμού και του ύψους των συντελεστών Φ.Π.Α. που ισχύουν σε κάθε χώρα της Ε.Ο.Κ. μπορούμε να διαπιστώσουμε την ύπαρξη σημαντικών αποκλίσεων.

Πίνακας 1: Συντελεστές Φορολόγησης Φ.Π.Α.

Κράτη μέλη	Μειωμένος συντελεστής (statutory reduced rates)	Τυπικός συντελεστής (statutory standard rates)
Βέλγιο	6	21
Δανία	-	25
Γερμανία	7	16
Ελλάδα	9	19
Ισπανία	7	16
Γαλλία	5,5	19,6
Ιρλανδία	13,5	21
Ιταλία	10	20
Λουξεμβούργο	6	15
Ολλανδία	6	19
Αυστρία	10	20
Πορτογαλία	5-12	21
Φινλανδία	8-17	22
Σουηδία	6-12	25
Ην. Βασίλειο	5	17,5
Πηγή:.		

Πηγή : Ευρωπαϊκή Επιτροπή, ΓΔ Φορολογίας

Σημειώνεται ότι κατά τον υπολογισμό των ονομαστικών συντελεστών φορολόγησης δεν απεικονίζεται το μέτρο του φορολογικού βάρους που επιβάλλεται μέσω του Φ.Π.Α. Κατά τις διεθνείς συγκρίσεις χρησιμοποιείται ο τεκμαρτός Φόρος προστιθέμενης αξίας. Ο τεκμαρτός Φόρος προστιθέμενης αξίας απεικονίζει τη συνολική φορολογική επιβάρυνση προστιθέμενης αξίας μαζί με φοροαπαλλαγές, συμπεριλαμβανομένης και του ειδικού καθεστώτος Φ.Π.Α.

Διάγραμμα 1: Τεκμαρτός και τυπικός συντελεστής Φ.Π.Α. (2000)

Πηγή : Ευρωπαϊκή Επιτροπή, ΓΔ Φορολογίας

Σημειώνεται ότι κύριο θέμα των φορολογικών μεταρρυθμίσεων της Ε.Ε είναι η καταπολέμηση της φοροδιαφυγής , δηλαδή του τρόπου απόδοσης και του τρόπου υπολογισμού του Φ.Π.Α..

2.4 Η επιτευχθείσα πρόοδος στους στόχους για φορολογική εναρμόνιση στους έμμεσους φόρους

Ο παγκόσμιος ανταγωνισμός στις αγορές εργασίας, προϊόντων και υπηρεσιών έχει κάνει περισσότερο αισθητή την αναγκαιότητα υιοθέτησης και εφαρμογής ενός ενιαίου ποσοστού φορολογικής επιβάρυνσης στα εισοδήματα φυσικών και νομικών προσώπων ακόμη και από τα νέα κράτη μέλη της Ε.Ε. Με αυτό το φορολογικό μοντέλο λειτουργεί δυναμικά η οικονομία.

Με τον ενιαίο φορολογικό συντελεστή, που καλείται και αναλογικός φορολογικός συντελεστής, όλοι οι φόροι εισοδήματος παραμένουν σταθεροί, ανεξάρτητα από το ύψος της φορολογικής βάσης. Αυτό το φορολογικό μοντέλο προέρχεται σε αντίθεση με τα ισχύοντα συστήματα που ισχύουν στις περισσότερες χώρες μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης, μεταξύ αυτών και στην Ελλάδα, που βασίζονται στους προοδευτικούς κλιμακωτούς φορολογικούς συντελεστές οι οποίοι και αυξάνουν όσο αυξάνει η φορολογική τους βάση.

Με τον ενιαίο φορολογικό συντελεστή δεν υφίστανται εκπτώσεις, απαλλαγές και εξαιρέσεις. Πρακτικά η ύπαρξη ενός ενιαίου φορολογικού συντελεστή συνοδεύεται από μειωμένους φορολογικούς συντελεστές και από αύξηση των αφορολόγητων ποσών. Τεχνικά ο ενιαίος φορολογικός συντελεστής πρόκειται για προοδευτική κλίμακα δύο φορολογικών συντελεστών, ή εναλλακτικά η χαμηλότερη κλίμακα έχει μηδενικό φορολογικό συντελεστή, οπότε και πρόκειται για φορολογική απαλλαγή.

Με τον περιορισμό του ύψους της φορολογικής επιβάρυνσης επιτυγχάνεται κοινωνική δικαιοσύνη. Χαρακτηριστικά αναφέρεται το παράδειγμα της Ουκρανίας όπου ο συντελεστής στο υψηλότερο κλιμάκιο της φορολογικής κλίμακας προσεγγίζει το 1994 το 90%, ενώ σήμερα κυμαίνεται στο 13%.

Ο ενιαίος φορολογικός συντελεστής έχει ως βάση τα εισοδήματα ή την κατανάλωση (δηλαδή έχει ως βάση τα εισοδήματα μείον την αποταμίευση). Η

μόνη χώρα η οποία φορολογεί τα κέρδη των επιχειρήσεων, αλλά όχι τα μερίσματα που αυτές διανέμουν είναι η Σλοβακία και πλησιάζει αυτό το φορολογικό μοντέλο.

Σημειώνεται ότι βάση του άρθρου 99 της Συνθήκης έχει επιτευχθεί εναρμόνιση των έμμεσων φόρων, του Φ.Π.Α. και των ειδικών φόρων κατανάλωσης. Σταδιακά γίνεται προσπάθεια εναρμόνισης της φορολογίας και των τόκων από αποταμιεύσεις.

2.5 Η εναρμόνιση της άμεσης φορολογίας στα πλαίσια της κοινότητας της Ε.Ε.

Η άμεση φορολογία στα πλαίσια της Ευρωπαϊκής Ένωσης εξαρτάται από τους συντελεστές άμεσης φορολογίας κάθε χώρας μέλους, καθώς και από τη φορολογία των εισοδημάτων από αποταμιεύσεις και υπεραξίες.

Στα πλαίσια της Ευρωπαϊκής Ένωσης δεν προβλέπονται ειδικές διατάξεις για την εναρμόνιση των άμεσων φόρων σε κοινό πλαίσιο. Κατά τον σχεδιασμό της άμεσης φορολογίας πρέπει να τηρούνται οι τέσσερις ελευθερίες που προβλέπονται στη συνθήκη (ελεύθερη κυκλοφορία εμπορευμάτων, προσώπων, υπηρεσιών και κεφαλαίων) καθώς και το δικαίωμα εγκατάστασης προσώπων και επιχειρήσεων.

Από το 1977, η Ευρωπαϊκή Ένωση έχει μια στρατηγική καταπολέμησης του επιζήμιου φορολογικού ανταγωνισμού. Σε αυτή τη βάση, εκδόθηκε ένα «πακέτο φορολογικών μέτρων» που οδήγησε σε τρεις σημαντικές καινοτομίες :

- § σε έναν κώδικα δεοντολογίας στον τομέα της φορολογίας των επιχειρήσεων,
- § στην οδηγία για τη φορολόγηση των υπό μορφή τόκων εισοδημάτων από αποταμιεύσεις και
- § στην οδηγία για τις πληρωμές τόκων και δικαιωμάτων μεταξύ συνδεδεμένων εταιρειών διαφορετικών κρατών μελών.

Στα πλαίσια της σύγκλισης της άμεσης φορολογίας και της συμμετοχής

της Ελλάδος στην Ε.Ε, μειώθηκαν οι συντελεστές φόρου για τις επιχειρήσεις εταιρικής μορφής, ομόρρυθμων, ετερόρρυθμων και ο συντελεστής φόρου των αλλοδαπών επιχειρήσεων με εισηγμένες στο χρηματιστήριο μετοχές, στην προσπάθεια ίδιας μεταχείρισης με τις ημεδαπές επιχειρήσεις.

Όμως οι συντελεστές φόρου των άλλων επιχειρήσεων παραμένουν υψηλοί, αλλά επίκειται σταδιακή μείωσή τους όπως και επίκειται μείωση των συντελεστών φόρου στην φορολογία κεφαλαίου για την προσέλκυση ξένων κεφαλαίων για επενδύσεις σε επιχειρήσεις και ακίνητα και να καταστεί περισσότερο ανταγωνιστική η εγχώρια παραγωγή. Η ελλιπής εναρμόνιση της άμεσης φορολογίας οφείλεται κυρίως στο γεγονός ότι η Συνθήκη της Ρώμης δεν περιλαμβάνει σχετική διάταξη και ότι υπάρχουν σημαντικές διαφορές μεταξύ των κρατών μελών αναφορικά με το βιοτικό επίπεδο.

Τα τελευταία χρόνια γίνεται προσπάθεια για μείωση των φορολογικών συντελεστών φορολογίας των εισοδημάτων καθώς έχουν εξαντληθεί τα όρια φορολόγησής τους και μάλιστα σε ορισμένες περιπτώσεις υπάρχει υπερφορολόγηση.

Αναφορικά με τις μικρομεσαίες επιχειρήσεις οι λογιστικές και οι νομικές πρακτικές που υπάρχουν στις διάφορες χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης έχουν προκαλέσει διαφορετική φορολογική μεταχείριση πολλών οικονομικών δραστηριοτήτων, και αυτό τροχοπεδεί την επιδίωξη για σύγκλιση του συστήματος φορολογίας.

Με την μείωση της φορολογίας των μικρών επιχειρήσεων θα βελτιωθεί η ανταγωνιστικότητά τους, θα αυξηθούν οι πωλήσεις, οι εξαγωγές και η παραγωγή, άρα και το Α.Ε.Π., θα δημιουργηθούν νέες θέσεις εργασίας καθώς και κατανάλωσης. Με αυτό τον τρόπο θα αυξηθεί ο ρυθμός ανάπτυξης και θα αυξηθούν και οι φόροι, άμεσοι και έμμεσοι, οι οποίοι μεσοπρόθεσμα θα είναι πολλαπλάσιοι αυτών που θα χαθούν από τη μείωση των φορολογικών βαρών των επιχειρήσεων. Παράλληλα θα υπάρξει και εισροή ξένων κεφαλαίων για επενδύσεις, όπως συνέβη με την Ιρλανδία, η οποία μειώνοντας τους

συντελεστές φορολογίας των μικρομεσαίων επιχειρήσεων βελτίωσε σημαντικά την ανταγωνιστικότητά της.

Επίσης προτίθεται να μειωθεί σταδιακά ο συντελεστής φόρου για τις αλλοδαπές επιχειρήσεις για να εναρμονιστεί με τον αντίστοιχο εφαρμοζόμενο συντελεστή που κατά μέσο όρο ισχύει στην Ευρωπαϊκή Ένωση.

Στην Ελλάδα δεν έχει προχωρήσει η εναρμόνιση της άμεσης φορολογίας. Αυτό όμως αλλοιώνει την κατεύθυνση ροής του εμπορίου, και των συντελεστών παραγωγής, όπως είναι το κεφάλαιο και η εργασία. Όσο η οικονομική ολοκλήρωση στην περιοχή του ευρώ βαθαίνει, οι οικονομικές πιέσεις για την εναρμόνιση των φορολογικών συστημάτων και των κοινωνικών δαπανών εντείνονται. Οι ανησυχίες για την αύξηση της κινητικότητας του κεφαλαίου και των φορολογικών βάσεων έχουν αυξήσει τις συζητήσεις για μεγαλύτερο συντονισμό των φορολογικών διαρθρώσεων για τη διατήρηση της ακεραιότητας της φορολογικής βάσης και της εθνικής δημοσιονομικής αυτονομίας.

Ο φορολογικός ανταγωνισμός αυξάνει τις πιέσεις για μείωση των επιβαρύνσεων του κόστους εργασίας, ιδίως στον τομέα της κοινωνικής ασφάλισης, για να μείνει το συνολικό εργατικό κόστος σε ανταγωνιστικά επίπεδα. Αλλά οι σημαντικές διαφοροποιήσεις των συντελεστών του κεφαλαίου, δημιουργούν στρεβλώσεις στη διεθνή κατανομή των επενδύσεων και των αποταμιεύσεων σε βάρος των χωρών με την υψηλότερη φορολογία.

Οι διαφορές των φορολογικών καθεστώτων σε συνδυασμό με την απελευθέρωση των χρηματοπιστωτικών αγορών αυξάνουν τη φοροδιαφυγή και την φοροαποφυγή.

Στα πλαίσια της εναρμόνισης των φορολογικών συντελεστών κινείται και η σταδιακή μείωση του συντελεστή φορολογίας των μη Εισηγμένων Ανώνυμων Εταιρειών από 40% σε 35%, για να μειωθεί η απόσταση από τον αντίστοιχο συντελεστή φορολογίας των εισηγμένων εταιρειών. Επίσης μειώνεται το κόστος των δανείων με την κατάργηση του ειδικού φόρου τραπεζικών εργασιών, θα αυξηθεί η δυνατότητα χορήγησης τραπεζικών δανείων σε φυσικά και νομικά

πρόσωπα για την εξόφληση των φορολογικών οφειλών. Στην προσπάθεια της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για την αύξηση της ανταγωνιστικότητας και την ενδυνάμωση της χρηματοοικονομικής σταθερότητας εκδόθηκε Οδηγία για τις Κεφαλαιακές απαιτήσεις η οποία καθίσταται υποχρεωτική η εφαρμογή της για όλα τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα, ανεξάρτητα από τη δομή και από το μέγεθος των επενδυτικών επιχειρήσεων. Με τη διασφάλιση της σταθερότητας των ιδίων κεφαλαίων των τραπεζών διασφαλίζεται η προστασία των καταναλωτών, ενδυναμώνεται η χρηματοοικονομική σταθερότητα, και η αποδοτική κατανομή των ιδίων κεφαλαίων των τραπεζών. Αυτή η Οδηγία είναι η νέα συνθήκη της Βασιλείας με την οποία υιοθετούνται κίνητρα στις τράπεζες για να βελτιώσουν τις τεχνικές για την εκτίμηση και των κινδύνων. Επίσης, με τις εναλλακτικές προσεγγίσεις για τον υπολογισμό των κεφαλαιακών απαιτήσεων έναντι του πιστωτικού κινδύνου, δίνεται η δυνατότητα επιλογής στις τράπεζες να εφαρμόσουν την καταλληλότερη γι' αυτούς προσέγγιση.

Σημειώνεται ότι ο περιορισμός των πιστώσεων σε περίοδο όπου υπάρχει οικονομική επιβράδυνση, υποβαθμίζει την πιστοληπτική ικανότητα των πελατών. Η τράπεζα υπό την πίεση και τη διαδικασία εποπτικής αξιολόγησης χρειάζεται να υιοθετεί πολιτική για την ενίσχυση της κεφαλαιακής της βάσης κατά την ανοδική φάση του οικονομικού κύκλου ώστε να διαθέτουν επαρκές περιθώριο ασφάλειας κατά την καθοδική φάση. Με τις προσαρμογές του αρχικού σχεδίου αμβλύνεται ο κυκλικός παράγοντας και γίνεται όλο και περισσότερο επίπεδη η καμπύλη των κεφαλαιακών απαιτήσεων στις διάφορες διαβαθμίσεις του πιστωτικού κινδύνου. Αυτή η προσαρμογή έχει μεγάλη σημασία γιατί η αύξηση των κεφαλαιακών απαιτήσεων σε συνάρτηση με τη βαθμίδα του κινδύνου είναι πολλαπλασιαστική και όχι αθροιστική.

Η διασφάλιση ίσων όρων στα πλαίσια του διεθνούς τραπεζικού ανταγωνισμού επιτυγχάνεται με την ύπαρξη ομοιομορφίας κατά την εφαρμογή των όρων. Η ομοιομορφία επιτυγχάνεται μέσω της μεγαλύτερης δυνατής σύγκλισης των εποπτικών τεχνικών και των διεθνών πρακτικών. Η επιτροπή της

Βασιλείας έχει συστήσει Ομάδα για την εφαρμογή του Συμφώνου όπως αυτό συμβαίνει και με τη νέα διάρθρωση των Επιτροπών που αποτελούνται από τις εποπτικές αρχές της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

2.6 Δημοσιονομικές συνέπειες από εναρμόνιση άμεσης φορολογίας

Με την εναρμόνιση της άμεσης φορολογίας και την εφαρμογή του μοντέλου του ενιαίου φορολογικού συντελεστή θα μειωθεί το έλλειμμα του προϋπολογισμού.

Σημειώνεται ότι με την εναρμόνιση της άμεσης φορολογίας θα αυξηθεί και η ανταγωνιστικότητα της Ελλάδος η οποία το 2005 επιδεινώθηκε έναντι της θέσης που βρισκόταν το 2004. Σύμφωνα με report για την Παγκόσμια Ανταγωνιστικότητα η οποία πραγματοποιήθηκε για το Παγκόσμιο Οικονομικό Forum στις 28/09/2005, η Ελλάδα βρίσκεται στην 47^η θέση το 2005 έναντι της 37^η που βρισκόταν το 2004 και κατατάσσεται στις χώρες τις λιγότερο ανταγωνιστικές της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Η επιδείνωση της ανταγωνιστικότητας της Ελλάδος οφείλεται στην εξασθένηση της μακροοικονομικής της πολιτικής, και στη διεύρυνση του ελλείμματος στον προϋπολογισμό από τους Ολυμπιακούς Αγώνες και στην αύξηση της απαισιοδοξίας για το βραχυχρόνιο οικονομικό περιβάλλον.

Ανασταλτικός παράγοντας για την εναρμόνιση της άμεσης φορολογίας είναι οι μεταβολές εθνικής ρύθμισης λόγω του κινδύνου της μείωσης των φορολογικών εσόδων ορισμένων κρατών μελών της Ε.Ε. Ο φόρος έχει αποταμιευτικό χαρακτήρα και αποτελεί την κύρια πηγή κάλυψης των δημοσίων δαπανών. Συγκεκριμένα το 90% των συνολικών εσόδων του κράτους προέρχονται από την είσπραξη των φόρων. Επομένως η αναγκαιότητα της προσαρμογής στις οικονομικές και κοινωνικές συνθήκες όπως επίσης και η δυσκαμψία που θα προκαλέσει η εναρμόνιση της άμεσης φορολογίας είναι πιθανό να προκαλέσουν προβλήματα δημοσιονομικού χαρακτήρα σε ορισμένα

κράτη που χάνουν μέρος των φορολογικών τους εσόδων. Το γεγονός αυτό αποτελεί εμπόδιο για την αποδοχή των ρυθμίσεων που προτείνει η Ευρωπαϊκή Κοινότητα. Έτσι τα προβλεπόμενα κέρδη ή ζημίες αποτελούν καθοριστικό παράγοντα για την υιοθέτηση ή την απόρριψη αυτών των ρυθμίσεων.

2.7 Ναι ή όχι στην εναρμόνιση

Το μοντέλο του ενιαίου φορολογικού συντελεστή έχει θετικές αλλά και αρνητικές επιδράσεις στην οικονομία που αναφέρονται παρακάτω:

Πλεονεκτήματα φορολογικού μοντέλου:

Βασικό πλεονέκτημα της εφαρμογής του μοντέλου του ενιαίου φορολογικού συντελεστή είναι η απλούστευση του φορολογικού κώδικα., πλέον οι φορολογικοί κώδικες, κατά τους εμπνευστές του μοντέλου, μπορούν και να χωρέσουν σε μια ταχυδρομική κάρτα «tax forms really can fit on post-cards». Κατ'ουσίαν το φορολογικό σύστημα γίνεται απλό και κατανοητό τόσο στη διατύπωσή του όσο και στη διαδικασία εφαρμογής των φόρων και είσπραξης των δημοσίων εσόδων. Με αυτή τη μέθοδο εξαλείφονται οι πολυπληθείς υποχρεώσεις που επιβάλλει το φορολογικό σύστημα στους φορολογούμενους και στους τρίτους για την συμπλήρωση και την υποβολή πολυπληθών κι πολύπλοκων εντύπων.

Το δεύτερο πλεονέκτημα του ενιαίου φορολογικού συντελεστή είναι ότι μειώνεται το κόστος συλλογής και διαχείρισης των στοιχείων του Δημοσίου, και του κόστους συμμόρφωσης των φορολογούμενων. Οι φορολογούμενοι εξοικονομούν τα κεφάλαια που έχουν να δαπανήσουν για φορολογικές συμβουλές και καθοδήγηση, ενώ οι ελεγκτικοί μηχανισμοί απασχολούνται με πιο παραγωγικές οικονομικές δραστηριότητες, πέραν της απλής διασταυρώσεως των οικονομικών στοιχείων. Σημειώνεται ότι το δημοσιονομικό κόστος αυτών

των ενεργειών υπερβαίνει το 15% των εσόδων που συλλέγονται, αντίστοιχα υψηλό είναι και το κόστος για τις επιχειρήσεις.

Το τρίτο βασικό πλεονέκτημα είναι η μείωση της φοροδιαφυγής και της παραοικονομίας. Η φοροδιαφυγή βλάπτει τόσο τις αρχές της οριζόντιας φορολογικής ισότητας, αφού υφίστανται ευνοϊκή φορολόγηση οι φοροφυγάδες έναντι των άλλων φορολογούμενων, και τις αρχές της κάθετης φορολογικής ισότητας, αφού η φοροδιαφυγή δεν είναι η ίδια σε όλα τα εισοδηματικά στρώματα, αλλά είναι μεγαλύτερη στις ανώτερες εισοδηματικές τάξεις. Με το υφιστάμενο σύστημα τα κίνητρα φοροδιαφυγής για τους οικονομικά ισχυρούς είναι τεράστια. Τα κίνητρα πηγάζουν από τα πολλά παραθυράκια που έχουν δημιουργηθεί από το πολύπλοκο φορολογικό σύστημα.

Ένα άλλο πλεονέκτημα του ενιαίου φορολογικού συντελεστή είναι ότι επιταχύνεται ο ρυθμός της οικονομικής ανάπτυξης. Σημειώνεται ότι στο Hong Kong που ισχύει ενιαίος φορολογικός συντελεστής, από το 1947, οι ρυθμοί ανάπτυξης είναι πολύ γρήγοροι, και η Εσθονία στην οποία εφαρμόζεται το εν λόγω φορολογικό σύστημα οι ρυθμοί ανάπτυξης είναι ιδιαίτερα υψηλοί από το 1994.

Επίσης με την υιοθέτηση του ενιαίου φορολογικού συντελεστή μειώνονται οι κοινωνικές ανισότητες και βελτιώνεται η κοινωνική ευημερία, αφού με την αύξηση του αφορολόγητου ποσού από την εφαρμογή του μοντέλου διευρύνει τον αριθμό των ασθενέστερων οικονομικών νοικοκυριών που δεν καταβάλουν φόρο. Παράλληλα, ενισχύονται και τα κίνητρα για την ανάπτυξη της επιχειρηματικής δραστηριότητας, δηλαδή ενισχύονται τα κίνητρα για εργασία για αποταμίευση, για επένδυση και για την ανάληψη κινδύνων. Η ύπαρξη ενιαίου και χαμηλού φορολογικού συντελεστή βοηθά τη μεσαία οικονομικά τάξη να παράγει και να κερδίζει περισσότερο, ενώ οι πολίτες μπορούν από τη μεριά τους να διακρατήσουν υψηλότερο ποσοστό κερδών.

Ταυτόχρονα με την εφαρμογή ενιαίου φορολογικού συντελεστή ενισχύονται μακροπρόθεσμα τα κρατικά έσοδα. Με την ώθηση που δίδεται στην

οικονομία αυξάνονται και τα έσοδα του κράτους που αποκομίζει από τα υψηλότερα εισοδήματα και από την εκτεταμένη οικονομική δραστηριότητα.

Τέλος, ο ενιαίος φορολογικός συντελεστής ενισχύει και τις ξένες επενδύσεις.

Τα κυριότερα μειονεκτήματα από την εφαρμογή ενός ενιαίου φορολογικού συντελεστή είναι τα εξής:

Ο βασικός προβληματισμός από την εφαρμογή του φορολογικού συστήματος άπτεται του ζητήματος της κοινωνικής δικαιοσύνης και της άδικης ανακατανομής των πόρων. Αν το μοντέλο εφαρμοστεί στην πρωτογενή του θεωρητική διάσταση, δηλαδή χωρίς την ταυτόχρονη αύξηση του αφορολόγητου ποσού, τότε τα υψηλότερα εισοδήματα θα πληρώσουν χαμηλότερο φόρο σε σχέση με αυτόν που θα πλήρωναν αν εφαρμοζόταν προοδευτικό φορολογικό σύστημα και θα φορολογούνται το ίδιο με τις ασθενέστερες οικονομικές μονάδες. Επομένως, ο φόρος στα χαμηλότερα εισοδηματικά στρώματα ως ποσοστό του εισοδήματός τους θα είναι υψηλότερος από τα υψηλότερα εισοδηματικά στρώματα.

Με την εφαρμογή αυτή του φορολογικού συστήματος θα μειωθούν τα κρατικά έσοδα βραχυχρονίως, ένεκα της μείωσης των φορολογικών συντελεστών και της αύξησης του αφορολόγητου ποσού. Η μείωση των κρατικών εσόδων μπορεί αν αποφευχθεί αν τεθεί ως ποσοστό της ενιαίας φορολόγησης το μέσο επίπεδο των συντελεστών του προοδευτικού συστήματος φορολογίας. Σε αυτή την περίπτωση πολλοί φορολογούμενοι θα πληρώσουν πολύ περισσότερα από αυτά που θα πλήρωναν αν φορολογούνταν με το ισχύον καθεστώς της προοδευτικής φορολόγησης.

Η υιοθέτηση ενός ενιαίου ποσοστού φορολογικής επιβάρυνσης στα εισοδήματα φυσικών και νομικών προσώπων θα επιφέρει σημαντικές θετικές αλλαγές στην Ελλαδική οικονομία και θα την καταστήσει περισσότερο ανοικτή στις ευρωπαϊκές και στις παγκόσμιες δημοσιονομικές αναζητήσεις.

Σημειώνεται ότι βραχυχρόνια η Ελλάδα δε μπορεί να αλλάξει ριζικά τη δομή του φορολογικού της συστήματος και το επίπεδο φορολόγησης του εισοδήματος γιατί οι ανάγκες της Ελληνικής οικονομίας εστιάζονται στη διασφάλιση της υγιούς διαχείρισης των δημοσίων οικονομικών προκειμένου να περιορισθεί το μέγεθος του δημοσίου χρέους και των ελλειμμάτων. Το πρώτο βήμα της υιοθέτησης του υπάρχοντος πλαισίου τέθηκε με υιοθέτηση χαμηλότερου φορολογικού συντελεστή για τις επιχειρήσεις.

Ωστόσο στην καλύτερη αντιμετώπιση των προβλημάτων που σχετίζονται με την άμεση και έμμεση φορολογία στην ενιαία αγορά θα μπορούσε να βοηθήσει ένα σύστημα Ευρωπαϊκού φορολογικού δικαίου που θα ρυθμίζει το εφαρμοστέο δίκαιο. Επιπλέον μια περαιτέρω εναρμόνιση της φορολογίας θα καταστεί απαραίτητη με την αύξηση του βαθμού σύγκλισης των οικονομιών.

Εξάλλου ότι είναι «απαραίτητο» για τη καλή λειτουργία της εσωτερικής αγοράς μεταβάλλεται ανάλογα με τους παράγοντες που το προσδιορίζουν. Επομένως συνθήκες που δεν είναι απαραίτητες σήμερα ίσως κριθούν αναγκαίες στο μέλλον.

2.8 ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ

Από όσα προαναφέρθηκαν μπορούμε να συμπεράνουμε ότι υπάρχει μεγάλο πρόβλημα με την φορολογία στην Ελλάδα για διάφορους λόγους:

Καταρχήν υπάρχει μια δυσανάλογη σχέση μεταξύ των άμεσων και έμμεσων φόρων στην χώρα μας με ποσοστό 30% για τους άμεσους και 70% για τους έμμεσους φόρους στο σύνολο των φορολογικών εσόδων του κράτους. Αυτό έχει ως αποτέλεσμα τα φορολογικά βάρη να μην κατανέμονται ανάλογα με τη φοροδοτική ικανότητα του κάθε φορολογούμενου δημιουργώντας έτσι προβλήματα στις ασθενέστερες οικονομικά τάξεις.

Η εναρμόνιση της άμεσης και έμμεσης φορολογίας της Ελλάδας με αυτές των άλλων κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης δημιουργεί κάποια προβλήματα καθώς οι ρυθμίσεις που είναι αναγκαίες και ωφέλιμες για κάποια χώρα ίσως να μην είναι το ίδιο ευεργετικές για τη χώρα μας τη δεδομένη στιγμή.

Το φορολογικό σύστημα της χώρας μας γίνεται όλο και πιο ευάλωτο καθώς όλες οι κυβερνήσεις σε περιόδους εκλογών το χρησιμοποιούν προκειμένου να ικανοποιήσουν τα οικονομικά τους συμφέροντα.

Ένα άλλο πρόβλημα είναι η σχέση του φορολογικού βάρους με το κατά κεφαλή εισόδημα. Οι φορολογικοί συντελεστές που είναι αρκετά υψηλοί σε σύγκριση με τα πιο αναπτυγμένα κράτη και η είσπραξη του φόρου για το επόμενο έτος συμβάλλουν στη δυσφορία των φορολογουμένων και ενθαρρύνουν τη φοροδιαφυγή τους.

Η φοροδιαφυγή είναι αναμφισβήτητα ένα παγκόσμιο φαινόμενο και για την Ελλάδα αποτελεί μια ωρολογιακή βόμβα που απειλεί τα θεμέλια της οικονομίας αλλά και της κοινωνίας. Θύματά της είναι τα κατώτερα εισοδηματικά στρώματα (δηλ. το 40% των φορολογουμένων) κυρίως μισθωτοί και συνταξιούχοι που δεν μπορούν να φοροδιαφύγουν και συνεισφέρουν το 70% στα φορολογικά βάρη έναντι του 30% που παρέχουν οι άλλες ομάδες

(60% των φορολογουμένων). Επομένως οι προνομιούχοι εμφανίζονται ως οι φτωχότεροι των φτωχών.

Παρόλα αυτά το κράτος προσπαθεί να εισπράξει όσο το δυνατόν περισσότερα νομιμοποιώντας κοινωνικά τη φοροδιαφυγή των πολιτών με την άδικη συμπεριφορά του.

Είναι αξιοσημείωτο ότι τα τελευταία χρόνια έχει αυξηθεί το φορολογικό βάρος στη χώρα μας και έχει μειωθεί το φορολογικό βάρος που υπάρχει ανάμεσα στις άλλες χώρες κράτη μέλη της Ε.Ε. Αυτό οφείλεται αφενός στο πληθωρισμό αφετέρου στην αυτόματη αύξηση της φορολογικής επιβάρυνσης (δημοσιονομική απορρόφηση), στην επιβολή έκτακτων εισφορών, στην ευνοϊκότερη παροχή κινήτρων για το κλείσιμο παλαιών φορολογικών υποθέσεων, στην αύξηση της έμμεσης φορολογίας κ.λπ.

Σημειώνεται ότι τα μέτρα που έχουν παρθεί για τον εκσυγχρονισμό του φορολογικού συστήματος και για την καλύτερη οργάνωση των φορολογικών υπηρεσιών επικεντρώνονται στη σύνθεση των φορολογικών εσόδων και το θεσμικό πλαίσιο που διέπει τη φορολογική νομοθεσία. Η αδυναμία του φορολογικού συστήματος εστιάζεται στην αδυναμία βραχυχρόνιου προγραμματισμού των εσόδων, στη συχνή προσφυγή σε εισπρακτικά μέτρα άμεσης απόδοσης και διοικητικές και οργανωτικές αδυναμίες που αναφέρονται σε ανορθολογική κατανομή των κατά τόπους Δ.Ο.Υ. κα.

Απαραίτητη προϋπόθεση για την αντιμετώπιση ενός προβλήματος είναι η κατανόηση του, κάτι το οποίο δε λαμβάνουν υπόψη τους οι κυβερνήσεις όταν θεσπίζουν τις φορολογικές ρυθμίσεις με αποτέλεσμα να μην αποδίδουν όπως πρέπει.

Το φορολογικό σύστημα στην χώρα μας μεταβάλλεται συνεχώς δημιουργώντας αστάθεια στην οικονομία και δυσαρέσκεια στους πολίτες. Οι καιροί προδιαγράφονται χαλεποί και το μέλλον της οικονομίας μας δυσοίωνο, αν δε ληφθούν έγκαιρα και αποτελεσματικά μέτρα προς κάθε κατεύθυνση για ενίσχυση του υπόβαθρου της οικονομίας.

Αν και στη χώρα μας έχουν γίνει πολλές μεταρρυθμίσεις άλλες σωστές και άλλες λανθασμένες αναμφισβήτητα μπορούμε να κάνουμε περισσότερα και πρέπει να γίνουν προκειμένου να αποκτήσουμε ένα δίκαιο φορολογικό σύστημα που θα κερδίσει την εμπιστοσύνη των Ελλήνων ώστε να είναι πρόθυμοι να συνεισφέρουν για το καλό όλων μας.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

1. Φορολογική νομοθεσία
Παν. Ρεκλείτης Αθήνα 1989
2. Προβλήματα εφαρμογής του Φ.Π.Α. στην Ελλάδα
Γ. Σαπουντζόγλου Αθήνα 1983
3. Φόρος Προστιθέμενης Αξίας και Φορολογία Χρηματοοικονομικών
στην Ελλάδα
Κων. Ζαχαροπούλου Αθήνα 1986
(Αρχείο Μελετών και Ομιλιών από την Τράπεζα Ελλάδος)
4. Έμμεσοι φόροι και Βιομηχανία εις την Ελλάδα
Θ. Γεωργακόπουλος Αθήνα 1977
5. Ελληνική Δημοκρατία Υπουργείο Συντονισμού
Κέντρο Προγραμματισμού και Οικονομικών Ερευνών (Κ.Ε.Π.Ε.)
Πρόγραμμα Οικονομικής και Κοινωνικής Ανάπτυξης 1978-1982
Εθνικό Τυπογραφείο Αθήνα 1979
Ανδρέας Παυλικκάς (υπεύθυνος Γραφείου και Μελετών Π.Ε.Ο.)
6. Τράπεζα της Ελλάδος – Διεύθυνση Οικονομικών Μελετών
Δελτία Οικονομικής Συγκυρίας (1982 - 2004)
7. Η παραοικονομία στην Ελλάδα
Παναγιώτης Π. Παυλόπουλος Αθήνα 1987
8. Το Ελληνικό φορολογικό σύστημα
Στέφανος Μιχ. Σελλάς Αθήνα 1990
9. Παραοικονομία
Η έκταση του φαινομένου στην Ελλάδα και το εξωτερικό
Ιωάννης Σ. Βαβούρας-Ανδρέας Ν. Κούρτης.
10. Φορολογία εισοδήματος
Δ.Ν. Αλικάκος-Ι.Κ. Σιωμόπουλος Αθήνα 1980

11. Ο Δημόσιος τομέας στην Ελληνική οικονομία
Πρόσφατες τάσεις και οικονομικές επιπτώσεις
Γ.Α. Προβόπουλος Αθήνα 1985
12. Οικονομική Εγκυκλοπαίδεια
Νικόλαος Χρ. Τότσης Αθήνα 1991
13. Economic development and social change
The modernization of village communities
Edited by George Dalton
14. Γενική έκθεση επί της δραστηριότητας της Ευρωπαϊκής ένωσης
Ευρωπαϊκή επιτροπή Βρυξέλλες- Λουξεμβούργο 1995
15. Η Ενοποίηση της ΕΟΚ
Προβλήματα και προοπτικές Αθήνα 1987
16. Το Ευρωπαϊκό Σύνταγμα
Π. Κ. Ιωακειμίδης- Γ. Κασιμάτης Αθήνα 2003
17. Ο μετασχηματισμός της ΕΟΚ
Από την εντολή στην ενιαία ευρωπαϊκή πράξη
Π. Κ. Ιωακειμίδης Αθήνα 1988
18. Η παραοικονομία και η φοροδιαφυγή
Ταυτίζονται ή διαφέρουν
Β. Μανεσιώτης Αθήνα 1990
19. ΕΟΚ: η πολιτική του ανταγωνισμού
Γεώργιος Κρεμλής Copyright 1990
20. [www.bankofgreece..gr](http://www.bankofgreece.gr) (Ιστοσελίδα της Τράπεζας Ελλάδος)
www.ecb.int (Ιστοσελίδα της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας)
21. Principles for the management of credit risk,
Consultative paper issued by the Basel Committee on Banking
Supervision , 1999

22. Το δημοσιονομικό πρόβλημα στην Ελλάδα.
Οικονομικό Επιμελητήριο της Ελλάδας
Αρμάγου et al
23. Μαθήματα Δημόσιας Οικονομικής: Άριστη Κατανομή των
συντελεστών της παραγωγής.
Δράκος, 1997, Αθήνα, Εκδόσεις Σταμούλη
24. Εισαγωγή στη Δημόσια Οικονομική.
Δράκος, 1998, Αθήνα, Εκδόσεις Σταμούλη
25. Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων.
Η φορολογία στην Ευρωπαϊκή Ένωση.
Βρυξέλες 20/03/1996